

Euroopan
oikeusasiamies

Vuosikertomus
2010

Toiminta-ajatus Euroopan oikeusasiamies pyrkii löytämään oikeudenmukaiset ratkaisut EU:n toimielimiä vastaan tehdyissä kanteluissa. Hän kannustaa toimielinten hallintoa avoimuuteen ja edistää palveluhenkistä hallintokulttuuria. Hänen tavoitteenaan on lisätä luottamusta kansalaisten ja EU:n välillä vuoropuhelun avulla sekä kehittää ja vaalia parhaita hallintokäytäntöjä EU:n toimielimissä.

Euroopan
oikeusasiamies

Vuosikertomus
2010

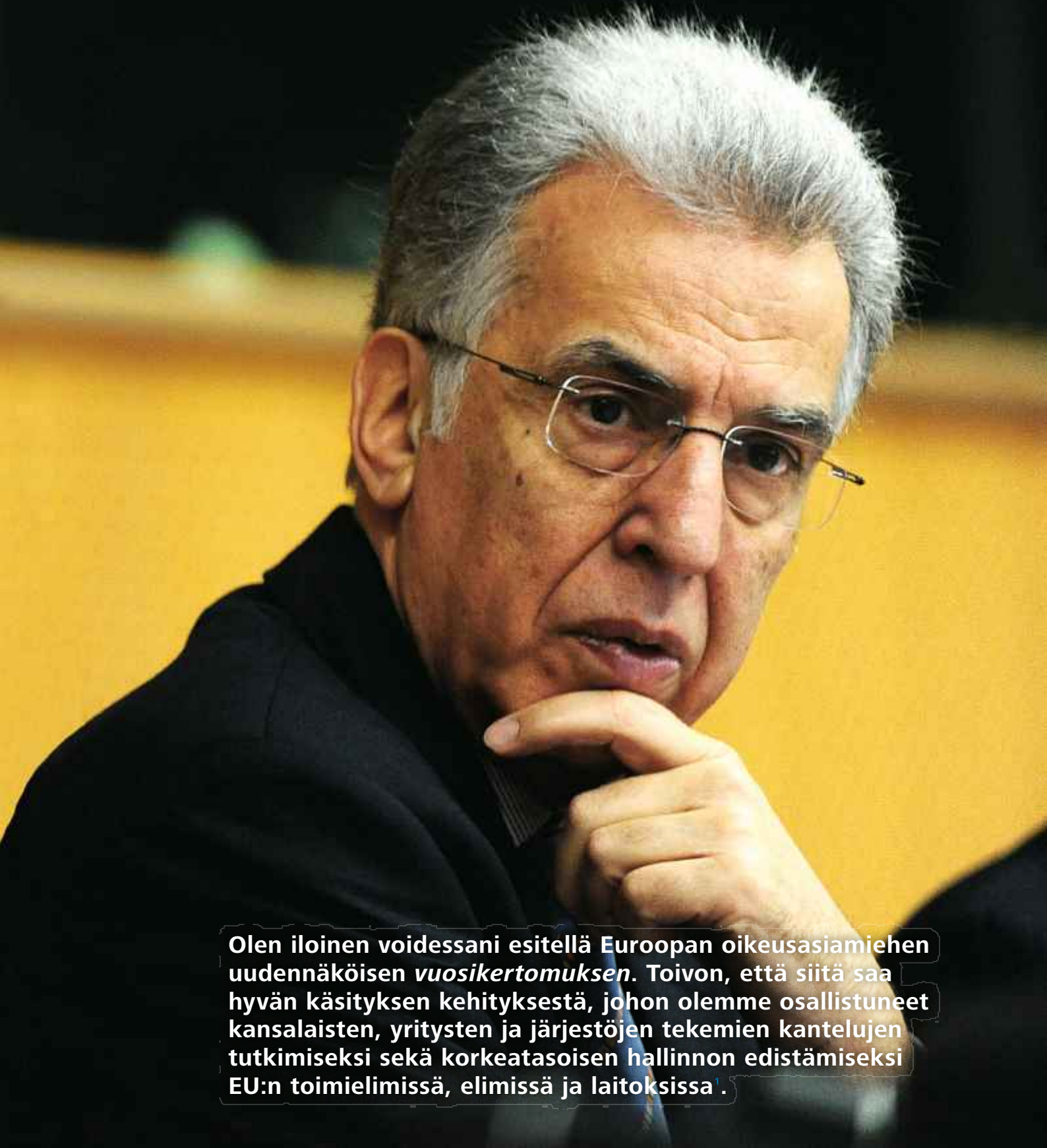

Sisällysluettelo

Oikeusasiamiehen yleiskatsaus	4
1 Kantelut ja tutkimukset	13
1.1 Oikeusasiamiehen toimivalta ja menettelyt	14
1.2 Yleiskatsaus vuonna 2010 tutkituista kanteluista	19
1.3 Analyysi käynnistetyistä tutkimuksista	25
1.4 Oikeusasiamiehen tutkimusten tulokset	28
1.5 Hyvän toimintatavan mallitapaukset	35
1.6 Päätökseen saatujen tutkimusten aihekohtainen analyysi	36
1.7 Siirrot ja neuvonta	55
2 Suhteet toimielimiin, oikeusasiamiehiin ja muihin sidosryhmiin	59
2.1 Suhteet EU:n toimielimiin, elimiin ja laitoksiin	60
2.2 Suhteet oikeusasiamiehiin ja vastaaviin elimiin	62
2.3 Suhteet muihin sidosryhmiin	65
3 Resurssit	69
3.1 Henkilöstö	70
3.2 Talousarvio	72
Miten otat yhteyttä Euroopan oikeusasiamieheen	74

Oikeusasiamiehen yleiskatsaus

Olen iloinen voidessani esitellä Euroopan oikeusasiamiehen uudennäköisen vuosikertomuksen. Toivon, että siitä saa hyvän käsityksen kehityksestä, johon olemme osallistuneet kansalaisten, yritysten ja järjestöjen tekemien kantelujen tutkimiseksi sekä korkeatasoisen hallinnon edistämiseksi EU:n toimielimissä, elimissä ja laitoksissa¹.

Vuosikertomusta on osittain muutettu viime vuodesta ottaen huomioon lukijoilta saamamme palautteen sekä toimistomme uuden visuaalisen ilmeen. Oikeusasiamiehen yleiskatsaus, jossa tuon esiin vuoden 2010 kohokohtia, korvaa aiemmat Johdanto- ja Tiivistelmä-luvut. Aiemmat 2 ja 3 luvut on yhdistetty yhdeksi luvuksi (luku 1), jossa kuvataan kattavasti oikeusasiamiehen kantelujen käsittelyyn ja tutkimusten suorittamiseen liittyvät toimet vuonna 2010, mukaan lukien oikeusasiamiehen toimivalta ja menettelyt. Luvussa 2 käsitellään oikeusasiamiehen suhteita muihin Euroopan unionin toimielimiin sekä Euroopassa toimivien kansallisten, alueellisten ja paikallisten oikeusasiamiesten yhteisöön, ja lisäksi tarkastellaan yleisesti oikeusasiamiehen tiedotus- ja suhdetoimintaa. Luvussa 3 esitetään yksityiskohtaisia tietoja oikeusasiamiehen henkilöstöstä ja talousarviosta.

Toivon, että nautit tästä uudesta ja tiiviimmästä vuosikertomuksesta, joka kuvastaa pyrkimystämme käyttää resursseja mahdollisimman tehokkaasti hyväksi samalla varmistaen, että olemme mahdollisimman hyvin saavutettavissa ja että toimintamme on mahdollisimman avointa. Otamme mielellämme vastaan palautetta, jonka ansiosta voimme jatkuvasti parantaa toimintaamme.

Toivon, että nautit tästä uudesta ja tiiviimmästä vuosikertomuksesta, joka kuvastaa pyrkimystämme käyttää resursseja mahdollisimman tehokkaasti hyväksi samalla varmistaen, että olemme mahdollisimman hyvin saavutettavissa ja että toimintamme on mahdollisimman avointa.

Euroopan oikeusasiamiehen toimiston viidestoista toimintavuosi

Euroopan oikeusasiamiehen toimisto juhli viidettätoista vuosipäiväänsä 27. syyskuuta 2010. Näiden viidentoista vuoden aikana, oikeusasiamies on vastannut yli 36 000 kanteluun ja päättänyt yli 3 800 mahdollista hallinnollista epäkohtaa koskevaa tutkimusta. Vastaamalla kanteluihin, ehdottamalla sovintoratkaisuja ja antamalla suosituksia oikeusasiamies on auttanut Euroopan unionin toimielimiä tarjoamaan oikeussuojakeinoja, parantamaan hallintonsa laatua ja (edellisten seurauksena) lähestymään EU:n kansalaisia.

Mikä tärkeämpää, kantelujen käsittelyn kautta oikeusasiamies on kerännyt syvällistä tietoa hallinnollisia epäkohtia, järjestelmällisiä ongelmia ja rakenteellisia heikkouksia koskevista kehityssuunnista. Tämän tiedon avulla oikeusasiamies on pyrkinyt toteuttamaan sen, mitä monet kantelijat eniten toivovat: varmistamaan, ettei kantelijoille tapahtuneita asioita toisteta tulevaisuudessa. Keskustelemalla toimielinten kanssa olemme pyrkineet varmistamaan, että kantelujen käsittelystä saamamme yleiset opit opitaan myös koko hallinnon tasolla.

Tästä on muutamia hyviä esimerkkejä vuodelta 2010. Haluaisin tuoda esiin erityisesti kaksi asiakirjojen saatavuutta

koskevaa tapausta, jotka liittyivät Lontoossa sijaitsevaan Euroopan lääkevirastoon. Molemmissa tapauksissa Euroopan lääkevirasto hyväksyi oikeusasiamiehen suosituksen luovuttaa asiakirjat tarkasteltaviksi. Lisäksi Euroopan lääkevirasto otti käyttöönsä ja julkaisi uuden asiakirjojen saatavuutta koskevan

Oikeusasiamiehen yleiskatsaus

käytännön, jonka tarkoituksena on antaa yleisölle huomattavasti laajemmat mahdollisuudet tutustua viraston hallussa oleviin asiakirjoihin. Kiitin Euroopan lääkevirastoa julkisesti sen rakentavasta lähestymistavasta. Toteuttamalla tämän merkittävän käytäntöä koskevan toimenpiteen Euroopan lääkevirasto toimeenpani antamani suositukset toivottua laajemmin. Tämä osoittaa, että oikeusasiamiehen toiminnalla voi olla konkreettisia ja pitkäkestoisia tuloksia EU:n kansalaisten kannalta, jos EU:n toimielimet toimivat rakentavalla ja avuliaalla tavalla yhteistyössä oikeusasiamiehen kanssa.

Vuonna 2010 päätetyistä tapauksista yli puolessa asianomainen toimielin hyväksyi sovintoratkaisun tai sopi asian.

Lisäksi varmistaaksemme, että toimielimet toteuttavat järjestelmällisiä parannuksia, julkaisimme vuonna 2010 myös tutkimuksen, jossa tarkasteltiin EU:n toimielinten toteuttamia jatkotoimenpiteitä oikeusasiamiehen vuoden 2009 aikana antamien kriittisten huomautusten ja lisähuomautusten johdosta. Tutkimus paljasti, että kun kriittisiä huomautuksia ja lisähuomautuksia tarkastellaan yhdessä, toteutetut jatkotoimet olivat tyydyttävää tasoa 81 % tapauksista, mikä oli hieman parempi tulos kuin edellisellä vuotena. Tutkimus sisältää paljon esimerkkejä, joissa todellisia parannuksia on toteutettu aina sisäisten menettelyjen kirjaamisesta tarjouksiin ja sopimuksiin. Tämä tulos on erittäin rohkaiseva. Huomasin kuitenkin, että Euroopan komissio antoi suhteellisen huolestuttavan suuren määrän kielteisiä vastauksia kriittisiin huomautuksiin (10 kielteistä vastausta yhteensä 32 vastauksesta). Tämä osoittaa, että oikeusasiamiehen ja itse toimielinten on vielä tehtävä paljon työtä saadakseen virkamiehet vakuuttuneeksi siitä, että puolustuskanta suhteessa oikeusasiamieheen merkitsee toimielimelle menetettyä mahdollisuutta, ja vaarana on, että kuva Euroopan unionista kärsii.

Kantelujen tulokset vuonna 2010

On aina parempi, jos oikeusasiamiehen ei tarvitse antaa kriittistä huomautusta tai edetä suositusluonnosvaiheeseen parannusten toteuttamiseksi. On huomattavasti parempi, jos toimielimet joko sopivat kiistan itse tai hyväksyvät sovintoratkaisun. Vuonna 2010 päätetyistä tapauksista yli puolessa asianomainen toimielin hyväksyi sovintoratkaisun tai sopi asian. Kiitän toimieliimiä kokonaisuudessaan niiden sitoutumisesta ratkaisun löytämiseksi kyseisissä tapauksissa.

Tässä kertomuksessa esitellään kymmenen mallitapausta, joita voidaan käyttää esimerkkeinä parhaista toimintatavoista kantelujen käsittelyssä. Kaikki EU:n toimielimet voivat ottaa niistä mallia, kun ne käsittelevät oikeusasiamiehen esiin tuomia asioita. Kolme näistä tapauksista koskee komissiota, ja parlamentista, neuvostosta, Euroopan talous- ja sosiaalikomiteasta, Euroopan investointipankista, Euroopan lääkevirastosta, Euroopan lentoturvallisuusvirastosta ja koulutuksen, audiovisuaalialan ja kulttuurin toimeenpanovirastosta on kustakin esitelty yksi mallitapausta. Aiheet käsittelevät muun muassa avoimuutta ja oikeudenmukaisuutta, vammaisten henkilöiden oikeuksia, sopimuksia ja tarjouksia sekä rekrytointia.

Oikeusasiamies sai vuonna 2010 päätökseen 326 tutkimusta (318 vuonna 2009). Näistä 323 tutkimusta liittyi kanteluihin ja kolme oli oma-aloitteisia tutkimuksia. Oikeusasiamies päätteli, että tapauksista 12 % (40 tapausta) oli hallinnollinen epäkohta. Lisäksi hän onnistui saamaan kantelijan kannalta positiivisen tuloksen seitsemässä näistä tapauksista tekemällä suositusluonnoksen, joka hyväksyttiin.

Vaikka oikeusasiamies joutui antamaan kriittisen huomautuksen toimielimelle vain 33 tapauksessa verrattuna 35 tapaukseen vuonna 2009 ja 44 tapaukseen vuonna 2008, asiantilassa on yhä parantamisen varaa. Lisähuomautuksia, joiden tarkoitus on parantaa hallinnon laatua, annettiin 14 tapauksessa (28 tapauksessa vuonna 2009).

Oikeusasiamies antoi vuonna 2010 parlamentille erityiskertomuksen tutkiessaan kantelua, joka koski autojen hiilidioksidipäästöihin liittyvien asiakirjojen saatavuutta. Erityiskertomuksessa osoitettiin, että komissiolta kesti lähes 15 kuukautta vastata suositusluonnokseen, vaikka Euroopan unionin toiminnasta tehdystä sopimuksessa asetettu määräaika on kolme kuukautta. Komissio ei ollut myöskään toimeenpannut oikeusasiamiehelle antamaa sitoumustaan. Kyseiset epäkohdat osoittavat, että komissio rikkoi velvollisuuttaan tehdä vilpittömästi yhteistyötä oikeusasiamiehen kanssa.

Monet näistä tapauksista esitellään luvun 1 sisältämässä aihekohtaisessa analyysissä, jossa kuvataan tärkeimmät oikeusasiamiehen vuonna 2010 päättämien tutkimusten ratkaisujen sisältämät lainsäädäntöä ja tosiasioita koskevat havainnot. Analyysin rakenne perustuu tutkimusten pääaiheiden luokitukselle, jossa on seitsemän pääryhmää: (i) avoimuus, tiedonsaantioikeus ja henkilötiedot, (ii) komissio perustamissopimusten valvojana, (iii) hankintasopimusten tekeminen ja avustusten myöntäminen, (iv) sopimusten täytäntöönpano, (v) hallinto ja henkilöstösäännöt, (vi) kilpailut ja valintamenettelyt sekä (vii) institutionaaliset, poliittiset ja muut asiat. Kyseinen osio sisältää tapauksia, joilla on ollut huomattava vaikutus avoimuuden ja hyvän hallintotavan edistämiseksi EU:n toimielimissä, joiden

lopputulos on ollut erityisen positiivinen kantelijan kannalta ja joiden johdosta oikeusasiamies on voinut selventää tärkeitä lainkohtia tai käsitellä aiheita, joita oikeusasiamiehelle ei aiemmin ole esitelty. Koska oikeusasiamies pyrkii edistämään EU:n perusoikeuskirjan soveltamista, osiossa esitellään myös tapauksia, jotka koskevat perusoikeuskirjassa säädettyjä oikeuksia. Oikeudenmukaisuuden käsite korostuu usein. Oikeudenmukaisuus on mainittu perusoikeuskirjan 41 artiklan 1 kohdassa, joka koskee oikeutta hyvään hallintoon. Oikeusasiamies on jo pitkään pitänyt oikeudenmukaisuutta yhtenä hyvän hallinnon keskeisimpänä periaatteena.

Olen tyytyväinen voidessani kertoa, että tutkimuksiin käytetty aika on lyhentynyt vuoden 2008 keskimäärin 13 kuukaudesta vuosien 2009 ja 2010 yhdeksään kuukauteen. Useimmat tutkimukset saatiin päätökseen 12 kuukauden kuluessa (66 %). Yli puolet (52 %) saatiin päätökseen kolmen kuukauden kuluessa. Kaikki tämä saavutettiin vuonna 2010 yhteensä 63 hengen henkilöstöllä ja 9 332 275 EUR talousarviomäärärahoilla.

Tulevien vuosien strategia

Tilaisuudessa, jossa juhlimme viidettätoista vuosipäiväämme, käynnistettiin myös oikeusasiamiehen toimivaltastrategia vuosiksi 2009-2014². Strategian toimeenpano alkoi helmikuussa 2010 järjestetyllä henkilöstöretiriitillä, jossa keskityttiin aiheeseen ”Euroopan oikeusasiamiehen visio seuraavalle viidelle vuodelle”. Tämän jälkeen strategian kehittämistä jatkettiin kuulemalla sisäisiä ja ulkoisia sidosryhmiä.

Strategialla pyritään selvittämään oikeusasiamiehen tehtävää ja tavoitteita sekä hänen toimintaansa ohjaavia periaatteita. Strategiassa esitellään tähän mennessä saavutetun pohjalta tavoitteet

² Strategia on saatavissa 23 kielellä oikeusasiamiehen verkkosivustolla osoitteessa: <http://www.ombudsman.europa.eu/resources/strategy.faces>

Oikeusasiamiehen yleiskatsaus

Yksi tilaisuuksista, joilla pyrittiin tuottamaan ideoita Euroopan oikeusasiamiehen strategiaa varten, pidettiin 12. maaliskuuta 2010. Aiheena oli "Euroopan oikeusasiamiehen uusi toimikausi – mitä on odotettavissa?" Tapahtuman tarkoituksena oli keskustella asiasta kiinnostuneiden osapuolten kanssa oikeusasiamiehen painopistealueista vuosille 2009-2014. Keskusteluihin osallistui kansalaisia, kansalaisjärjestöjä, liike-elämän järjestöjä, eturyhmiä, journalisteja ja alueellisia hallintoviranomaisia.

ja painopisteet, jotka on suunniteltu pitäen silmällä oikeusasiamiehen kattavaa tavoitetta. Sen mukaan on ensinnäkin varmistettava, että EU:n kansalaiset voivat hyödyntää oikeuksiaan täysimääräisesti, ja toiseksi parannettava EU:n hallinnon laadukkuutta. Tässä yhteydessä esittelen viisi tavoitetta, jotka olemme asettaneet tuleville vuosille:

- Haluamme kuunnella sidosryhmiä, hankkia kantelijoilta säännöllistä palautetta, jatkaa yhteyksien kehittämistä EU:n toimielimiin ja käydä keskustelua kansalaisyhteiskunnan kanssa. Lisäksi pyrimme tunnistamaan Euroopan oikeusasiamiesten verkoston³ avulla parhaita käytäntöjä.
- Haluamme saavuttaa nopeammin tuloksia vähentämällä tutkimuksien päätökseen saattamisen kestoja ja kehittämällä yksinkertaistettuja menettelyjä, jotta edistetään mahdollisuuksien mukaan kantelujen nopeaa ratkaisemista.
- Haluamme vaikuttaa myönteisesti EU:n toimielimien hallintokulttuuriin korostamalla oikeusasiamiehen merkitystä resurssina, jolla autetaan toimielimiä parantamaan hallinnollisia käytäntöjään ja keskittymällä enemmän järjestelmään liittyviin kysymyksiin.
- Haluamme antaa sidosryhmille ja yleisölle oikea-aikaista, hyödyllistä

ja helposti saatavilla olevaa tietoa. Lyhyesti sanottuna, haluamme tehostaa tiedostustoimintaamme.

- Haluamme jatkuvasti arvioida uudelleen resurssien käyttöämme. Pyrimme takaamaan korkealaatuisimpien hallintonormien noudattamisen sisäisesti sekä valvomaan ja parantamaan jatkuvasti toimintamme laadukkuutta.

Keskittymällä näihin tavoitteisiin pyrimme auttamaan unionia lunastamaan sen Lissabonin sopimuksessa kansalaisilleen antamat lupaukset, jotka koskevat perusoikeuksia, parantunutta avoimuutta ja parempia mahdollisuuksia osallistua politiikantekoon. Näin toimimalla pyrimme myös antamaan oman vaatimattoman panoksemme oikeusvaltion vahvistamiseen ja eurooppalaisen oikeusjärjestyksen demokratian laadun parantamiseen pyrkivien jalojen päämäärien saavuttamiseksi.

Hyvin saavutettavissa oleva, oikeudenmukainen ja kansalaiskeskeinen toimisto

Kansalaisille tiedottaminen heidän oikeuksistaan ja siitä, kuinka oikeuksia käytetään, on yksi tärkeimmistä painopisteistämme. Sen vuoksi olin iloinen, kun viidennentoista vuosipäivämme

³ Euroopan oikeusasiamiesten verkostoon kuuluvat unionin jäsenvaltioiden, EU:n ehdokasvaltioiden ja tiettyjen Euroopan maiden kansallisen ja alueellisen tason toimistot ja vastaavat elimet sekä Euroopan oikeusasiamies ja Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunta.

juhlatilaisuuden yhteydessä esittelimme Euroopan oikeusasiamiehen ja Euroopan oikeusasiamiesten verkoston uudet visuaaliset ilmeet. Olen varma siitä, että uusi visuaalinen ilmeemme auttaa välittämään hyvin saavutettavissa olevan, oikeudenmukaisen ja kansalaiskeskeisen kuvan toimistostamme. Oikeusasiamiesten verkoston uusi ilme on suunniteltu lisäämään tietoa oikeusasiamiesten kaikkialla Euroopassa tekemästä tärkeästä työstä, jotta kansalaiset voivat nauttia EU:n lainsäädännön nojalla säädetyistä oikeuksistaan.

Autoimme kantelijoita löytämään sopivimman oikeussuojakeinon verkkosivustomme interaktiivisen oppaan välityksellä. Vuoden 2010 aikana yli 19 000 henkilöä käytti opasta saadakseen neuvoja. Koska entistä useampi kantelija pystyi itse etsimään sopivan oikeussuojakeinon, saimme toimivaltaamme kuulumattomia kanteluja 409 kappaletta vähemmän. Samalla kantelujen kokonaismäärä laski vuoden 2009 3 098 kantelusta vuoden 2010 2 667 kanteluun. Tämä on mielestäni hyvin rohkaisevaa, sillä se viittaa siihen, että suurin osa meille tehdyistä kanteluista tehdään nyt aiheellisesti. Olemme myös lisänneet yhteistyötä muiden tiedotus-, neuvonta- ja ongelmanratkaisuverkoston, kuten Your Europe- ja SOLVIT-verkoston, kanssa.

Euroopan oikeusasiamiehen tavoitteena on varmistaa, että jokainen kansalainen tai organisaatio, jolla on vaikeuksia EU:n toimielinten kanssa, on selvillä oikeudestaan kannella oikeusasiamiehelle hallinnollisista epäkohdista. Vuoden 2010 aikana pyrimme tavoittamaan kohdeyleisömmä kiinnittämällä huomiota palveluihin, joita oikeusasiamies tarjoaa kansalaisille, kansalaisjärjestöille, eturyhmille, liike-elämän järjestöille, alueellisille elimille, ajatushautomoille ja yhdistyksille. Vuonna 2010 järjestettyihin aihekohtaisiin tapahtumiin kuuluivat muun muassa avoimuutta, varanhoitoasetusta ja oikeusasiamiehen uutta toimikautta käsitelleet seminaarit. Vuonna 2010 käynnistettyjen tutkimusten määrä oli lähes sama kuin vuonna 2009 (335 tutkimusta vuonna 2010, 339 vuonna 2009). Vuonna 2010 päätetyistä tutkimuksista 78 % koski yksityisten henkilöiden tekemiä kanteluja ja 22 % yritysten ja yhdistysten tekemiä kanteluja.

Kuten joka vuosi, suurin osa oikeusasiamiehen vuonna 2010 käynnistämistä tutkimuksista koski komissiota (219 tutkimusta, 65 % kaikista tutkimuksista). Komissio tekee EU:n toimielimistä eniten sellaisia päätöksiä, joilla on suoria vaikutuksia kansalasiin, joten on luonnollista, että se on kansalaisten kantelujen pääasiallinen kohde. On kuitenkin huomattava, että

Kuten joka vuosi, suurin osa oikeusasiamiehen vuonna 2010 käynnistämistä tutkimuksista koski komissiota (219 tutkimusta, 65 % kaikista tutkimuksista).

Euroopan oikeusasiamiehen logo on suunniteltu tuomaan esille oikeusasiamiehen pyrkimystä tavoittaa erilaisia yleisöjä sekä herättämään mielikuvia toimiston identiteetistä ja arvoista. Logon sininen ja keltainen väri muistuttaa Euroopan unionin lipusta ja pyöreä muoto edustaa yhtenäisyyttä ja yhteisymmärrystä. Ympyrän sisällä olevat, kahteen suuntaan osoittavat nuolet edustavat vuorovaikutusta ja keskustelua, jotka ovat olennaisessa asemassa Euroopan oikeusasiamiehen toiminnassa. Päällekkäin asetetut nuolet muodostavat yhtäläisyysmerkin, joka symboloi yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta. (Suunnittelu: Studio Philippe Apeloig)

Euroopan oikeusasiamiesten verkoston uusi logo on suunniteltu herättämään mielikuvia verkoston identiteetistä ja arvoista. Logossa on useita voimakkaita värejä, jotka edustavat verkoston ja sen jäsenten monimuotoisuutta. Euroopan unionin lipun värit yhdistyvät logon silmiinpistävimmässä osassa. Pyöreä muoto edustaa viestintää, kumppanuutta ja yhtenäisyyttä, ja nuolenpäät symboloivat useiden osapuolten tapaamista yhdessä tietyssä pisteessä. (Suunnittelu: Studio Philippe Apeloig)

Oikeusasiamiehen yleiskatsaus

vastaava luku vuonna 2009 oli 56 % kaikista tutkimuksista. Kolmekymmentäviisi tutkimusta (10 %) koski Euroopan unionin henkilöstövalintatoimistoa (EPSO), 22 (7 %) Euroopan parlamenttia, 6 (2 %) Euroopan unionin neuvostoa ja 4 (1 %) Euroopan unionin tuomioistuinta. Tuomioistuimen osalta on tärkeää mainita, että oikeusasiamies ei voi käynnistää tutkimuksia, jotka koskevat tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöelimenä. Lisäksi 52 tutkimusta koski 25:tä EU:n muuta toimielintä, elintä ja laitosta.

Vuonna 2010 käynnistettyjen tutkimusten väitetyt hallinnolliset epäkohdat koskivat pääasiassa (i) seuraavien rikkomista: lainmukaisuus (aineellisten sääntöjen ja/tai menettelysääntöjen väärä soveltaminen); (20,6 % tutkimuksista), päätöksenteon kohtuullinen määräaika (14,1 %), oikeudenmukaisuus (11 %), päätösten perustelemisvelvollisuus ja valitusmahdollisuuksien osoittaminen (5,8 %), kirjeisiin vastaaminen kansalaisen kielellä ja asiasta vastaavan

parlamenttia, komissiota sekä neuvostoa, ja yksi sekä komissiota että neuvostoa.

Yli 70 % käsitellyistä tapauksista oikeusasiamies auttoi kantelijaa käynnistämällä tapausta koskevan tutkimuksen, siirtämällä tapauksen asiasta vastaavalle elimelle tai neuvomalla, kenen puoleen kääntyä. Yli 53 % tapauksista (1 435 kantelua) kuului Euroopan oikeusasiamiesten verkoston jäsenen toimivaltaan ja 27 % (744 kantelua) Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltaan. Tämä vahvistaa sen, että yhteistyötä on edelleen vahvistettava. Hyvä tilaisuus yhteistyön vahvistamiseen oli Euroopan oikeusasiamiesten verkoston seitsemännessä alueellisessa seminaarissa, joka pidettiin Innsbruckissa, Itävallassa, marraskuussa. Euroopan oikeusasiamiesten verkoston toimistojen yhteyshenkilöiden seitsemäs tapaaminen puolestaan järjestettiin Strasbourgissa kesäkuussa. Euroopan oikeusasiamiesten verkoston kahdeksas kansallinen seminaari järjestetään Kööpenhaminassa lokakuussa 2011.

Yli 70 % käsitellyistä tapauksista oikeusasiamies auttoi kantelijaa käynnistämällä tapausta koskevan tutkimuksen, siirtämällä tapauksen asiasta vastaavalle elimelle tai neuvomalla, kenen puoleen kääntyä.

virkamiehen osoittaminen (5,5 %) ja huolellisuusvelvollisuus (3,1 %) tai (ii) seuraaviin liittyvien velvollisuuksien rikkomista: tietopyynnöt (30,4 % tutkimuksista), asiakirjapyynnöt (6,7 %) ja syrjinnästä pidättäytymisen varmistaminen (3,7 %).

Kuusi oma-aloitteista tutkimusta käynnistettiin toimielinten järjestelmällisistä ongelmista. Kolme tutkimuksesta koski Euroopan unionin henkilöstövalintatoimistoa, yksi kutakin,

Kööpenhaminassa tullaan käsittelemään muun muassa erityisesti EU:n virkamiehille suunnattua lausuntoa julkisen palvelun periaatteista. Kuulin kansallisia oikeusasiamiehiä ennen luonnoksen laatimista varmistaakseni, että laadittavassa lausunnossa otetaan mahdollisimman hyvin huomioon jäsenvaltioiden parhaat käytännöt. Oikeusasiamiehet suhtautuivat asiaan myönteisesti ja antoivat arvokkaita ehdotuksia ja hyödyllisiä tietoja, jotka otetaan huomioon lausunnon laadinnassa.

Verkoston yhteyshenkilöt toimivat muiden Euroopan oikeusasiamiesten verkoston toimistojen yhteyshenkilöinä. He tapasivat seitsemännen kerran Strasbourgissa 6.-8. kesäkuuta 2010. Oikeusasiamies piti SOLVIT-verkoston kanssa ensimmäisen kerran yhteisistunnon, jossa keskusteltiin yhteisistä mielenkiinnon kohteista sekä yhteistyön lisäämisestä. Tämän yhteisistunnon aikana käynnistettiin hanke, jonka tarkoituksena on kartoittaa verkoston kansallisten oikeusasiamiesten osaamista. Hankkeen tarkoituksena on tuottaa selkeä ja kattava kuva siitä, millaisia kanteluja kansalliset oikeusasiamiehet voivat ja millaisia kanteluja ne eivät voi hoitaa.

Vuosi Lissabonin sopimuksen voimaantulosta

Kun minut valittiin uudelleen Euroopan oikeusasiamieheksi tammikuussa 2010, totesin, että yksi tärkeimmistä tavoitteistani on auttaa varmistamaan, että EU toteuttaa Lissabonin sopimuksessa kansalaisille luvatut edut täysimittaisesti. Vuoden 2010 alkupuolella osallistuin julkiseen kuulemiseen siitä, miten eurooppalaisen kansalaisaloitteen pitäisi toimia käytännössä. Korostin, että on tärkeää pyrkiä ennakoimaan kansalaisaloitteen käytännön toiminnassa esiin nousevia kysymyksiä, erityisesti sellaisia, jotka saattavat johtaa kantelujen tekemiseen. Pidän kansalaisaloitetta koskevan asetuksen antamista joulukuussa 2010 erittäin rohkaisevana merkinä, ja olen varma siitä, että tämä säädös edesauttaa EU:n kansalaisten oikeuksien toteutumista. Lisäksi vuonna 2010 oikeusasiamiehen toimisto edisti nykyään oikeudellisesti sitovan perusoikeuskirjan soveltamista toimielimissä erityisesti käsittelemällä kanteluja ja tekemällä tutkimuksia aiheista, jotka koskivat muun muassa perusoikeutta hyvään hallintoon ja vammaisten henkilöiden oikeuksia.

Odotan innolla, että voin jatkaa tätä työtä EU:n kansalaisten puolesta. Pidän parlamentin päätöstä valita minut toiselle täydelle toimikaudelle tuenosoituksena oikeusasiamiehen toimiston tähän asti tekemälle työlle ja rohkaisuna sille, että pyrimme jatkossakin saavuttamaan avoimemman ja vastuullisemman sekä palvelu- ja kansalaiskeskeisemmän EU-hallinnon. Nämä ovat jaloja päämääriä, joiden saavuttamiseen sekä minä että kollegani olemme vakaasti sitoutuneet.

Strasbourgissa 14. päivänä helmikuuta 2011

P. Nikiforos Diamandouros

1

Kantelut ja tutkimukset

Luvussa 1 esitetään kuvaus oikeusasiamiehen toimivallasta ja menettelyistä, tutustutaan lyhyesti vuonna 2010 käsiteltyihin kanteluihin ja tutkimuksiin ja tarkastellaan perusteellisesti päätökseen saatuja tutkimuksia. Luku sisältää mallitapauksia koskevan osion sekä aihekohtaisen analyysin. Luvun loppuun tarkastellaan muille kanteluasioita käsitteleville elimille siirrettyjä tapauksia.

Kantelut ja tutkimukset

1.1 Oikeusasiamiehen toimivalta ja menettelyt

Euroopan oikeusasiamiehen toimenkuva

Oikeusasiamies saa tiedon mahdollisista hallinnollisista epäkohdista pääasiassa kantelujen kautta, vaikka oikeusasiamies käynnistää tutkimuksia myös oma-aloitteisesti.

Euroopan oikeusasiamiehen toimisto perustettiin Maastrichtin sopimuksella, jossa se liittyy kansalaisuuteen Euroopan unionissa. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 24 artiklassa määrätään oikeudesta kannella Euroopan oikeusasiamiehelle, mikä on yksi Euroopan unionin kansalaisuuteen liittyvistä oikeuksista. Kantelu-oikeus sisältyy myös Euroopan unionin perusoikeuskirjaan (43 artikla). Oikeusasiamies saa tiedon mahdollisista hallinnollisista epäkohdista pääasiassa kantelujen kautta, vaikka oikeusasiamies käynnistää tutkimuksia myös oma-aloitteisesti.

Oikeusasiamies hoitaa tehtäviään SEUT 228 artiklan, oikeusasiamiehen ohjesäännön¹ ja ohjesäännön 14 artiklan² nojalla antamiensa täytäntöönpanosäännösten mukaisesti. Oikeusasiamiehen ohjesääntö ja täytäntöönpanosäännökset ovat saatavissa oikeusasiamiehen verkkosivustolla (<http://www.ombudsman.europa.eu>). Täytäntöönpanosäännösten paperiversio on saatavana myös oikeusasiamiehen toimistosta.

Oikeusasiamiehen toimivalta

SEUT 228 artiklassa annetaan Euroopan oikeusasiamiehelle valtuudet tutkia hallinnollisia epäkohtia koskevia kanteluja EU:n toimielinten, elinten ja laitosten toiminnassa, lukuun ottamatta Euroopan unionin tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöelimenä.

Unionin toimielimet, elimet ja laitokset

EU:n toimielimet on lueteltu Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 13 artiklassa. Toimielimiin kuuluu myös Eurooppa-neuvosto. Unionin elimiä ja laitoksia ei ole määritelty tai lueteltu sitovasti. Ne käsittävät perussopimuksilla perustetut elimet, kuten Euroopan talous- ja sosiaalikomitean ja alueiden komitean, sekä perussopimusten nojalla annetulla lainsäädännöllä perustetut elimet, joita ovat esimerkiksi Euroopan kemikaalivirasto ja Euroopan unionin perusoikeusvirasto. Lissabonin sopimuksella laajennettiin oikeusasiamiehen toimivalta kattamaan myös yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan (mukaan lukien yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka) liittyvät mahdolliset hallinnolliset epäkohdat.

Jäsenvaltioiden viranomaisia vastaan esitetyt kantelut eivät kuulu Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltaan, vaikka ne koskisivatkin EU-oikeuden soveltamisalaan kuuluvia asioita. Monet näistä kanteluista kuuluvat Euroopan oikeusasiamiesten verkoston toimintaan osallistuvien kansallisten ja alueellisten oikeusasiamiesten toimivaltaan (katso jäljempänä kohta 1.7).

1. Euroopan parlamentti hyväksyi kesäkuussa 2008 ohjesäännön tarkistamista koskevan päätöksen, joka tuli voimaan 31. heinäkuuta 2008. Euroopan parlamentin päätös 2008/587, tehty 18 päivänä kesäkuuta 2008, oikeusasiamiehen tehtävien hoitamisesta koskevasta ohjesäännöstä ja hänen tehtäviensä hoitamisesta koskevista yleisistä ehdoista tehdyn päätöksen 94/262 muuttamisesta, EUVL 2008 L 189, s. 25.

2. Oikeusasiamies tarkisti 3. joulukuuta 2008 täytäntöönpanosäännöksensä, jotta ne heijastaisivat kesäkuussa 2008 ohjesääntöön tehtyjä muutoksia ja jotta niissä otettaisiin huomioon vuonna 2004 tehdyistä edellisistä muutoksista lähtien kertynyt kokemus. Uudet täytäntöönpanosäännökset tulivat voimaan 1. tammikuuta 2009.

Hallinnollinen epäkohta

Euroopan parlamentti pyysi oikeusasiamiestä määrittelemään hallinnollisen epäkohdan selkeästi, joten oikeusasiamies antoi seuraavan määritelmän, johon Euroopan parlamentti suhtautui myönteisesti päätöslauselmassaan ja jonka myös komissio hyväksyi:
"Hallinnollisesta epäkohdasta on kyse, kun julkinen elin ei toimi sitä sitovan määräyksen tai periaatteen mukaisesti."

toimielinten sekä niiden hallinnon ja virkamiesten on noudatettava suhteissaan kansalaisiin. Säännöstössä otetaan huomioon Euroopan unionin tuomioistuinten oikeuskäytäntöön sisältyvät eurooppalaisen hallinto-oikeuden periaatteet, ja siihen on saatu vaikutteita maiden kansallisesta lainsäädännöstä. Parlamentti kehotti myös oikeusasiamiestä soveltamaan hyvän hallintotavan säännöstöä, kun tämä tutkii kanteluja ja suorittaa oma-aloitteisia tutkimuksia.

Oikeusasiamies on määritellyt "hallinnollisen epäkohdan" tavalla, jossa edellytetään oikeusvaltion periaatteen, hyvän hallinnon periaatteen ja perusoikeuksien noudattamista.

Oikeusasiamies on määritellyt "hallinnollisen epäkohdan" tavalla, jossa edellytetään oikeusvaltion periaatteen, hyvän hallinnon periaatteen ja perusoikeuksien noudattamista. Euroopan oikeusasiamies on asettunut johdonmukaisesti sille kannalle, että hallinnollinen epäkohta on laaja-alainen käsite ja että hyvä hallinto edellyttää lainsäädännön sääntöjen ja periaatteiden lisäksi myös perusoikeuksien noudattamista. Perusoikeuskirjan mukaisesti oikeus hyvään hallintoon on yksi unionin kansalaisten perusoikeuksista (41 artikla). Perusoikeuskirjan oikeudellinen sitovuus ja siitä johtuva yksittäisten henkilöiden mahdollisuus oikeussuojaan lisäävät todennäköisesti hyvää hallintoa koskevan oikeuden vaikutuksia. Tämä lujittaa todennäköisesti myös oikeusasiamiehen hyvän hallinnon edistämistä koskevia yleisen edun mukaisia toimia sekä pyrkimyksiä löytää ratkaisuja henkilöiden ongelmiin oikeuslaitosten ulkopuolelta.

Euroopan parlamentti hyväksyi 6. syyskuuta 2001 hyvän hallintotavan säännöstön, jota Euroopan unionin

On kuitenkin tärkeää huomata, että edellä mainitussa määritelmässä hallinnollista epäkohtaa ei rajoiteta tapauksiin, joissa sääntö tai periaate, jota rikotaan, on oikeudellisesti sitova. Hyvän hallinnon periaatteissa mennään pidemmälle kuin lainsäädännössä, sillä niiden mukaan EU:n toimielinten on paitsi noudatettava lakimääräisiä velvoitteitaan, oltava myös palveluolttiita ja varmistettava, että kansalaisia kohdellaan asianmukaisesti ja että kansalaiset voivat nauttia kaikista oikeuksistaan täysimääräisesti. Vaikka laitton toiminta merkitsee siis aina hallinnollista epäkohtaa, hallinnolliseen epäkohtaan ei välttämättä aina liity lainvastaisuutta. Se, että Euroopan oikeusasiamies havaitsee hallinnollisen epäkohdan, ei näin ollen tarkoita välttämättä, että kyseessä olisi sellainen lainvastainen toiminta, josta tuomioistuin voisi langettaa tuomion³.

Hallinnollisen epäkohdan käsitteelle on kuitenkin asetettu rajoituksia. Oikeusasiamies on esimerkiksi aina katsonut, ettei mahdollinen hallinnollinen epäkohta voi koskea Euroopan parlamentin poliittista

³ Ks. yleisen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa T-219/02 ja T-337/02, *Herrera v. komissio*, 28. lokakuuta 2004 antama tuomio (101 kohta) ja asiassa T-193/04 R, *Hans-Martin Tillack v. komissio*, 4. lokakuuta 2006 antama tuomio (128 kohta).

Kantelut ja tutkimukset

työtä. Parlamentin valiokuntien, kuten vetoamusvaliokunnan, päätöksistä tehdyt kantelut eivät näin ollen kuulu Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltaan.

Kantelujen ottaminen tutkittavaksi ja tutkimusten perusteet

Kantelun on täytettävä tiettyjä tutkittavaksi ottamisen ehtoja, ennen kuin oikeusasiamies voi käynnistää tutkimuksen. Tätä koskevissa ohjesäännön artikloissa esitetään seuraavat perusteet:

1. kantelusta on käytävä ilmi sen kohde sekä sen tekijän henkilöllisyys (ohjesäännön 2 artiklan 3 kohta)
2. oikeusasiamies ei voi osallistua asian käsittelyyn tuomioistuimessa eikä asettaa oikeuden päätöstä kyseenalaiseksi (ohjesäännön 1 artiklan 3 kohta)
3. kantelu on tehtävä kahden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona kantelun tekijä sai tietoonsa kanteluun oikeuttavat seikat (ohjesäännön 2 artiklan 4 kohta)
4. aiheellisten hallinnollisten menettelyjen on oltava suoritettu ennen kantelun tekemistä toimitelmissä ja elimissä, joita asia koskee (ohjesäännön 2 artiklan 4 kohta)
5. jos kantelu koskee yhteisön toimielinten tai elinten sekä näiden virkamiesten tai muiden henkilöstöön kuuluvien välisiä työsuhteita, asianosaisen on käytettävä hallinnon sisäiset valitusmahdollisuudet ennen kantelun tekemistä (ohjesäännön 2 artiklan 8 kohta).

SEUT 228 artiklassa määrätään, että oikeusasiamies ”suorittaa tutkimukset, joita hän pitää perusteltuina”.

Kantelijoiden perusteettomien odotusten välttämiseksi ja resurssien mahdollisimman hyvän käytön varmistamiseksi kaikista tutkittaviksi otettavista kanteluista arvioidaan huolellisesti, onko kohtuullista odottaa, että tutkimus johtaa hyödylliseen lopputulokseen. Mikäli näin ei ole, oikeusasiamies lopettaa tapauksen käsittelyn, koska tutkimuksen aloittamiselle ei ole riittävästi perusteita. Oikeusasiamies on myös asettunut sille kannalle, että jos kantelua on jo käsitelty vetoamuksena Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunnassa, oikeusasiamies ei tavallisesti pidä perusteltuna ryhtyä tutkimaan asiaa ilman uusia todisteita. Vuonna 2010 tutkittavaksi otetuista tapauksista 40 % ei ollut perusteita

Vuonna 2010 tutkittavaksi otetuista tapauksista 40 % ei ollut perusteita tutkimuksen käynnistämiseksi.

tutkimuksen käynnistämiseksi. Kun oikeusasiamies katsoo, ettei ole perusteita tutkimuksen käynnistämiseksi, hän ilmoittaa asiasta kantelijalle ja tietyissä tapauksissa lähettää asianomaiselle toimitelulle päätöksestä version, josta henkilöviittaukset on poistettu.

Kantelut ja oma-aloitteiset tutkimukset

SEUT 228 artiklan nojalla oikeusasiamiehellä on valtuudet ottaa vastaan kanteluja unionin kansalaisilta sekä niiltä luonnollisilta henkilöiltä tai oikeushenkilöiltä, joiden asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa. Oikeusasiamiehellä on myös oikeus käynnistää tutkimuksia oma-aloitteisesti. Sen perusteella oikeusasiamies voi tutkia mahdollista hallinnollista epäkohtaa, josta hän on saanut tietää kantelu-oikeudettomalta henkilöltä. Oikeusasiamiehen käytäntönä on antaa tällöin asianomaiselle henkilölle tutkimuksen aikana samat menettelylliset

mahdollisuudet kuin jos asia olisi käsitelty kanteluna. Vuonna 2010 käynnistettiin kuusi tällaista oma-aloitteista tutkimusta. Euroopan parlamentti tukena oikeusasiamies totesi aikovansa käyttää oikeuttaan käynnistää oma-aloitteinen tutkimus, kun kantelua mahdollisesta hallinnollisesta epäkohdasta, joka koskee Euroopan investointipankkia, ei voida ottaa tutkittavaksi ainoastaan siitä syystä, ettei kantelija ole unionin kansalainen tai asu unionissa. Muiden asioiden osalta oikeusasiamies päättää tavallisesti oman aloitevaltansa käyttämisestä tapauskohtaisesti.

Oikeusasiamies voi myös käyttää oikeuttaan käynnistää oma-aloitteinen tutkimus käsitelläkseen toimielimissä ilmennyttä järjestelmällistä ongelmaa. Kuten edellä on mainittu, vuonna 2010 oikeusasiamies käytti tätä oikeuttaan kuudessa tapauksessa. Kolme näistä tapauksista liittyi Euroopan unionin henkilöstövalintatoimistoon (OI/6/2010/IP, OI/7/2010/IP ja OI/9/2010/RT). Jäljempänä kohdassa 1.6 annetaan yleiskatsaus oma-aloitteisesta tutkimuksesta, joka koski erästä komission maksuviivästystapausta (ks. kohta "Sopimusten täytäntöönpano" tapauksessa OI/2/2010/GG). Toinen tutkimus (OI/4/2010/ELB) koski virkamiesten oikeuksia ja velvollisuuksia ja erityisesti sitä, miten toimielimet käsittelevät viranomaisten ja toimihenkilöiden henkilöstösääntöjen 90 artiklan 1 kohdan nojalla tekemiä pyyntöjä hallinnollisten toimien korvaamiseksi oikeuskäytännön kehittymisen pohjalta. Tutkimuksen kohteena olivat parlamentti, komissio ja neuvosto. Lopuksi vuonna 2010 oikeusasiamies käynnisti oma-aloitteisen tutkimuksen, joka koski vastuuvelvollisuutta EU:n yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan tarkastuskäynteihin liittyviä toimia koskevissa hallinnollisissa epäkohtatapauksissa. Kyseisen

tutkimuksen (OI/12/2010/BEH) kohteena olivat sekä komissio että neuvosto. Viisi kyseisestä kuudesta tapauksesta oli kesken vuoden 2010 lopussa (tutkimus OI/2/2010/GG oli päätetty, eikä perusteita lisätutkimuksille ollut).

Oikeusasiamiehen menettely

Kirjallinen tutkimusmenettely ja yksinkertaistettu tutkimusmenettely

Kaikki oikeusasiamiehelle lähetetyt kantelut rekisteröidään ja niiden lähettäjiille ilmoitetaan kantelun vastaanottamisesta yleensä viikon kuluessa. Vastaanottoilmoituksessa kantelijalle kerrotaan käsittelymenettelystä ja mainitaan viitenumero sekä kantelua käsittelevän henkilön nimi ja puhelinnumero.

Kantelu tarkastetaan sen selvittämiseksi, onko syytä käynnistää tutkimus, ja kantelijalle ilmoitetaan tarkastuksen tuloksista yleensä kuukauden kuluessa. Jos tutkimusta ei käynnistetä, kantelijalle esitetään käynnistämättä jättämisen perusteet. Mikäli mahdollista, kantelu siirretään tai kantelijaa neuvotaan, minkä toimivaltaisen elimen puoleen hän voisi kääntyä.

Kantelijalle ilmoitetaan tutkimuksen aikana jokaisesta uudesta käänteestä. Kun oikeusasiamies päättää lopettaa tutkimuksen, hän ilmoittaa tutkimuksen tuloksista ja päätelmistään kantelijalle. Oikeusasiamiehen ratkaisut eivät ole oikeudellisesti sitovia, eikä niistä aiheudu kantelijalle tai asianomaiselle toimielimelle oikeuksia tai velvollisuuksia, joiden täyttämistä voidaan vaatia tuomioistuinteitse.

Vaihtoehtona mahdollista hallinnollista epäkohtaa koskevan kirjallisen tutkimuksen käynnistämiseksi ja tavoitteenaan ratkaista asiaankuuluva ongelma nopeasti oikeusasiamies käyttää

Oikeusasiamiehen ratkaisut eivät ole oikeudellisesti sitovia, eikä niistä aiheudu kantelijalle tai asianomaiselle toimielimelle oikeuksia tai velvollisuuksia, joiden täyttämistä voidaan vaatia tuomioistuinteitse.

Kantelut ja tutkimukset

epävirallisia joustavia menettelyjä asianomaisen toimielimen suostumuksella ja yhteistyössä sen kanssa.

Vuoden 2010 aikana sovittiin 91 tapausta oikeusasiamiehen puututtua asiaan, jolloin vastaamatta jääneisiin kirjeisiin lähetettiin nopeasti vastaus (katso *vuoden 1998 vuosikertomuksen* kohta 2.9, jossa on tarkemmat tiedot menettelystä). Lisäksi 73 tapausta sovittiin oikeusasiamiehen annettua yksityiskohtaisemman lisäselvityksen kantelijalle lähettämäänsä kirjeeseen.

Asiakirjojen tarkastaminen ja todistajien kuuleminen

Oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 2 kohdan mukaan EU:n toimielinten on toimitettava oikeusasiamiehelle tämän pyytämät tiedot ja annettava tälle mahdollisuus tutustua asianomaisiin asiakirjoihin. Oikeusasiamiehellä on asiakirjoja tarkastaessaan oikeus varmistaa asianomaisen EU:n toimielimen toimittamien tietojen täydellisyys ja paikkansapitävyys. Se on näin ollen tärkeä taie kantelijalle ja kansalaisille siitä, että oikeusasiamies voi suorittaa perusteellisen ja täydellisen tutkimuksen. Vuonna 2010 oikeusasiamies käytti 26 tapauksessa oikeuttaan tarkastaa toimielimen asiakirjat.

Ohjesäännön 3 artiklan 2 kohdassa edellytetään, että EU:n toimielinten virkamiesten ja muiden henkilöstön jäsenten on oikeusasiamiehen pyynnöstä toimittava todistajina. Heitä sitovat kuitenkin asiaankuuluvat henkilöstösäännöt, ja heitä koskee salassapitovelvollisuus. Oikeusasiamiehen oikeutta kuulla todistajia ei sovellettu vuonna 2010.

Vuonna 2008 tarkistetussa ohjesäännössä on selkeytetty ja vahvistettu oikeusasiamiestä koskevaa edellytystä pitää tutkimuksen aikana haltuun saadut asiakirjat ja tiedot luottamuksellisina. Tarkistetussa ohjesäännössä määrätään, että luottamuksellisiin tietoihin tai asiakirjoihin, ja etenkin asetuksen (EY) N:o 1049/2001⁴ 9 artiklassa tarkoitettuihin arkaluontoisiin asiakirjoihin tutustumista koskevan oikeusasiamiehen oikeuden edellytyksenä on unionin asianomaisen toimielimen turvallisuussääntöjen noudattaminen. Luottamuksellisia tietoja tai asiakirjoja antavien toimielinten on ilmoitettava oikeusasiamiehelle luottamuksellisuudesta. Lisäksi oikeusasiamiehen on sovittava etukäteen kyseisen toimielimen kanssa luottamuksellisten tietojen tai asiakirjojen ja muiden salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen käsittelyä koskevista ehdoista. Tapauksissa 523/2009/TS ja 944/2008/OV neuvoston kanssa päästiin sopimukseen siitä, miten "EU restricted" -merkinnällä varustettujen asiakirjojen tarkastus suoritetaan.

4. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, EYVL 2001 L 145, s. 43.

1.2 Yleiskatsaus vuonna 2010 tutkituista kanteluista

Vuonna 2010 oikeusasiamies rekisteröi⁵ 2 667 kantelua (3 098 kantelua vuonna 2009). Yhteensä 2 727 kantelua käsiteltiin⁶, joista 27 % (744 kantelua) kuului Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltaan. Euroopan oikeusasiamiesten verkoston muiden jäsenten kuin Euroopan oikeusasiamiehen käsittelemiä kanteluja koskeva tutkimus on tämän luvun lopussa.

Euroopan oikeusasiamiehen verkkosivustolla 23 kielellä. Vuonna 2010 oikeusasiamiehen pääasiallisesta sähköpostiosoitteesta vastattiin yli 1 000 sähköpostiviestiin, joissa pyydettiin tietoja. Kyseinen luku oli noin 1 850 vuonna 2009, 4 300 vuonna 2008 ja 4 100 vuonna 2007. Tietopyyntöjen määrän huomattava jatkuva väheneminen vuosina 2009 ja 2010 osoittaa, että oikeusasiamiehen verkkosivustolla 5. tammikuuta 2009 lähtien saatavissa oleva interaktiivinen opas on onnistunut ratkaisu ja auttaa ihmisiä löytämään tietoja ilman erillisen pyynnön jättämistä. Vuonna 2010 oikeusasiamies käsitteli yhteensä yli 3 700 kantelua ja tiedustelua.

Lähes 58 % vuonna 2010 vastaanotetuista kanteluista oli jätetty Internetin kautta.

Lähes 58 % vuonna 2010 vastaanotetuista kanteluista oli jätetty Internetin kautta. Huomattava osa näistä (53 %) oli tehty käyttämällä sähköistä kantelulomaketta, joka on saatavissa

Kantelujen perusteella käynnistettiin yhteensä 323 tutkimusta, ja lisäksi oikeusasiamies käynnisti 12 oma-aloitteista tutkimusta (vuonna 2009 vastaavat luvut olivat 335 ja neljä).

Taulukko 1.1: Vuoden 2010 aikana käsitellyt tapaukset

Rekisteröidyt kantelut vuonna 2010	2 667
Käsitellyt kantelut vuonna 2010	2 727
Euroopan oikeusasiamiesten verkoston jäsenen toimivaltaan kuuluvat tapaukset	1 435
Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltaan kuuluvat tapaukset Niistä:	744 205:tä ei voitu ottaa tutkittavaksi 216 otettiin käsiteltäväksi, mutta tutkimuksen käynnistämiseksi ei ollut perusteita 323:ssa tutkimus käynnistettiin kantelujen perusteella
Käynnistetyt oma-aloitteiset tutkimukset	12
Päätökseen saadut tutkimukset Niistä:	326 (mukaan lukien 3 oma-aloitteista) 175 tutkimusta oli rekisteröity vuonna 2010 92 tutkimusta oli rekisteröity vuonna 2009 59 tutkimusta oli rekisteröity aiempina vuosina.

5. Tietyn kalenterivuoden aikana todellisuudessa rekisteröityjen kanteluiden erottamiseksi samana kalenterivuonna vastaanotetuista mutta seuraavana kalenterivuonna rekisteröidyistä kanteluista Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomus sisältää tästä vuodesta lähtien vastaanotetut kantelut -tilastoluokan sijasta luokan "rekisteröidyt kantelut".

6. Tilastoluokka "käsitelty" tarkoittaa, että analyysi, jonka perusteella kantelun katsotaan (i) kuuluvan oikeusasiamiehen toimivaltaan, (ii) täyttävän tutkittavaksi ottamisen perusteet ja (iii) täyttävän riittävät perusteet tutkimuksen käynnistämiseksi, on toteutettu. Käsitelyyn kuluvan ajan takia "käsitellyiksi" luokiteltujen kantelujen määrä tietyntä vuonna eroaa samana vuonna "rekisteröityjen" kantelujen määrästä.

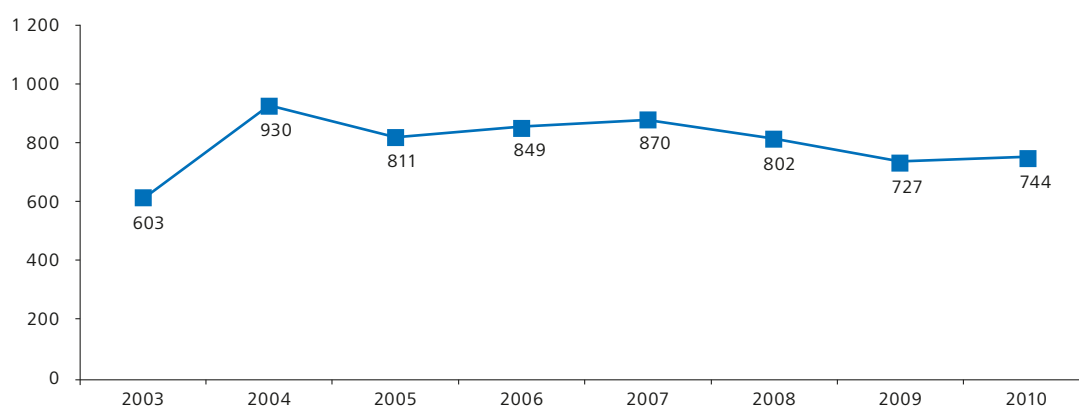
Kantelut ja tutkimukset

Oikeusasiamies sai vuonna 2010 päätökseen 326 tutkimusta (318 vuonna 2009). Näistä kaikista 175 tutkimusta oli rekisteröity vuonna 2010, 92 tapausta vuonna 2009 ja 59 tapausta aiempina vuosina.

Kuva 1.1 osoittaa⁷, että kuluneiden seitsemän vuoden aikana

oikeusasiamiehen toimivaltaan kuuluvien kantelujen määrä on kasvanut 603 kantelusta vuoden 2003 aikana 744 kanteluun vuonna 2010. Kantelujen määrä saavutti huippunsa vuonna 2004, jolloin niitä oli 930 kappaletta. Toiseksi eniten kanteluita tehtiin vuonna 2007 eli 870 kappaletta.

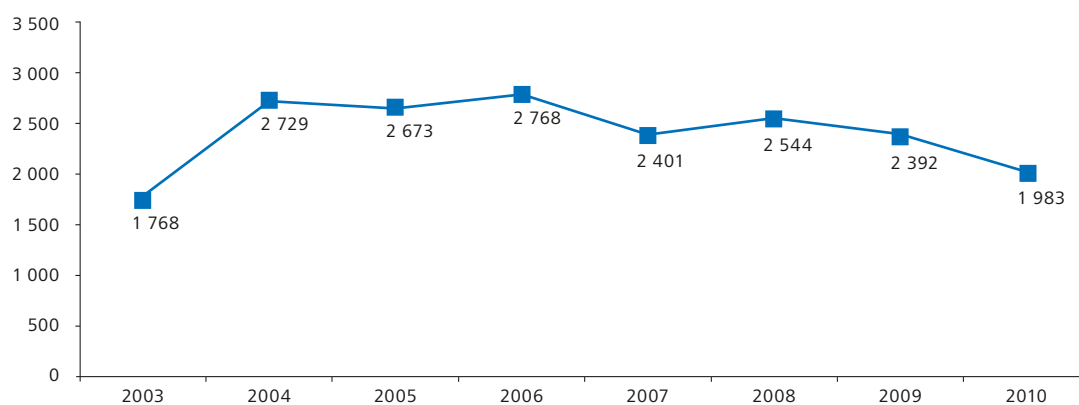
Kuva 1.1: Toimivaltaan kuuluvat kantelut 2003-2010

Kuva 1.2 osoittaa⁸, että niiden kantelujen määrä, jotka eivät kuulu Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltaan, on laskenut 1 983 tapaukseen vuonna 2010. Tämä on alhaisin rekisteröity määrä vuoden 2003 jälkeen, jolloin

niitä oli 1 768. Oikeusasiamies pyrkii edelleen vähentämään toimivaltaansa kuulumattomien kantelujen määrää antamalla selkeää tietoa siitä, mitä hän voi ja mitä hän ei voi tehdä, ja opastamalla kantelijoita heti oikean tahon puoleen.

Kuva 1.2: Toimivaltaan kuulumattomat kantelut 2003-2010

⁷ On huomattava, että vuoden 2005 aikana 335 oikeusasiamiehen toimivaltaan kuuluvaa kantelua koski samaa aihetta. Jotta eri vuosien välillä olisi mahdollista suorittaa tarkka vertailu, kuvassa 1.1 tapaukset on laskettu erikseen ja huomioon on otettu vain yksitoista ensimmäistä tapausta.

⁸ On huomattava, että vuoden 2006 aikana 281 kantelua, jotka eivät kuuluneet oikeusasiamiehen toimivaltaan, koski samaa aihetta. Jotta eri vuosien välillä olisi mahdollista suorittaa tarkka vertailu, kuvassa 1.2 tapaukset on laskettu erikseen ja huomioon on otettu vain yksitoista ensimmäistä tapausta.

Taulukko 1.2 kuvaa vuonna 2010 rekisteröityjen kantelujen maantieteellistä jakautumista. Eniten kanteluja tehtiin EU:n runsasväestöisimmässä maassa Saksassa, ja seuraavaksi eniten

Espanjassa, Puolassa ja Belgiassa. Väestömäärään suhteutettuna eniten kanteluja tehtiin kuitenkin Luxemburgissa, Kyproksella, Belgiassa ja Maltalla.

Taulukko 1.2: Vuonna 2010 rekisteröityjen kantelujen jakautuminen maittain				
Maa	Kantelujen määrä	%-osuus kanteluista	%-osuus EU:n väestöstä	Suhde
Luxemburg	34	1,3	0,1	12,7
Kypros	22	0,8	0,2	4,1
Belgia	207	7,8	2,1	3,7
Malta	9	0,3	0,1	3,4
Slovenia	34	1,3	0,4	3,2
Latvia	21	0,8	0,5	1,6
Bulgaria	63	2,4	1,6	1,5
Slovakia	43	1,6	1,1	1,5
Espanja	349	13,1	9,0	1,5
Irlanti	32	1,2	0,9	1,3
Suomi	39	1,5	1,1	1,3
Portugali	71	2,7	2,1	1,3
Viro	9	0,3	0,3	1,1
Tšekki	63	2,4	2,1	1,1
Liettua	20	0,7	0,7	1,1
Kreikka	65	2,4	2,3	1,1
Itävalta	48	1,8	1,7	1,1
Puola	214	8,0	7,7	1,0
Unkari	51	1,9	2,0	1,0
Saksa	375	14,1	16,6	0,8
Alankomaat	60	2,2	3,3	0,7
Ruotsi	32	1,2	1,8	0,7
Romania	73	2,7	4,4	0,6
Tanska	16	0,6	1,1	0,5
Ranska	171	6,4	12,8	0,5
Italia	132	4,9	11,9	0,4
Yhdistynyt kuningaskunta	132	4,9	12,3	0,4
Muut	131	4,9		
Ei tiedossa	151	5,7		

Huomautus: Kantelusuhde on laskettu jakamalla kunkin jäsenvaltion kantelujen kokonaismäärän prosenttiosuus jäsenvaltion prosenttiosuudella koko EU:n väestöstä. Jos suhde on yli 1,0, kyseessä olevasta jäsenvaltiosta on esitetty oikeusasiamiehelle enemmän kanteluja kuin maan väestömäärä huomioon ottaen olisi voitu odottaa. Kaikki taulukon prosenttiluvut on pyöristetty yhden desimaalin tarkkuudella.

Vuonna 2010 seitsemästätoista jäsenvaltiosta esitettiin enemmän ja kahdeksasta jäsenvaltiosta vähemmän kanteluja kuin maiden väestömäärän

perusteella osattiin odottaa, ja kahdesta jäsenvaltiosta esitettyjen kantelujen määrä oli oletettu suhteessa niiden väestömäärään.

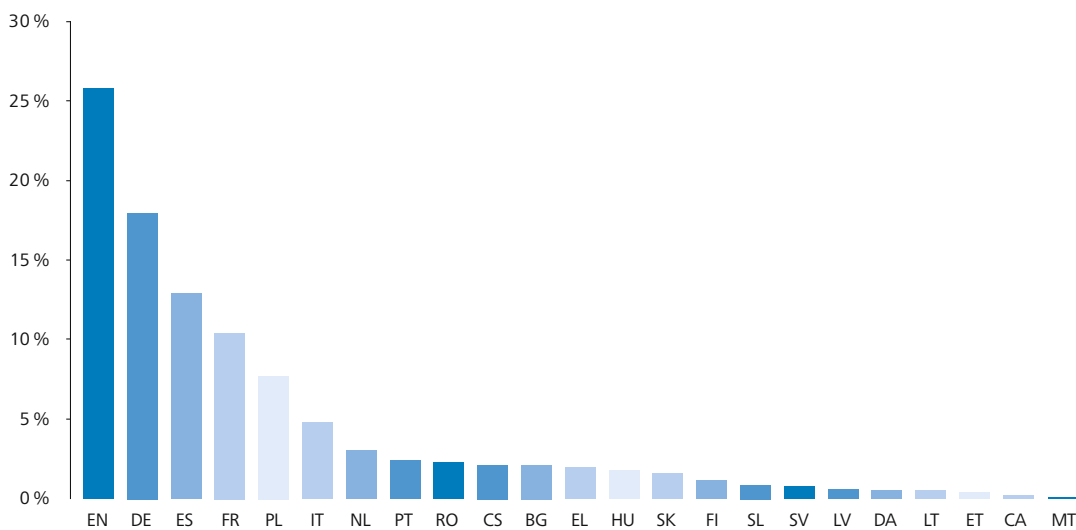

Kantelu oikeusasiamiehelle voidaan jättää millä tahansa yhteisön perustamissopimusten 23 kielellä⁹. Kuva 1.3 osoittaa, että vuonna 2010

suurin osa kantelijoista esitti kantelunsa oikeusasiamiehelle englanniksi, saksaksi, espanjaksi ja ranskaksi.

Kuva 1.3: Kantelujen jakautuminen kielittään

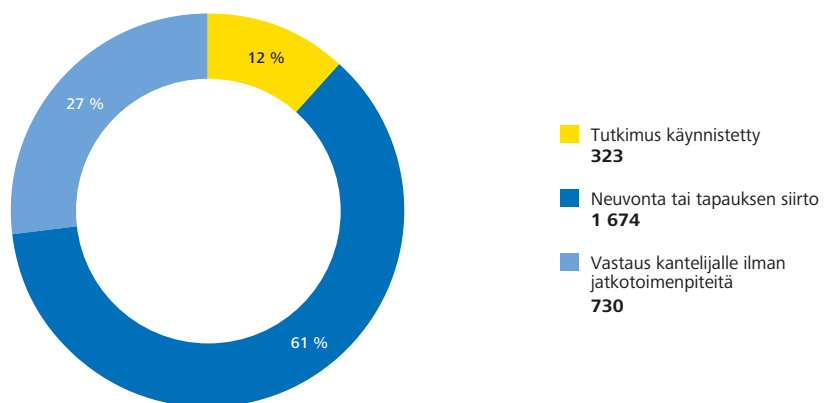
Kuvasta 1.4 näkee, että yli 70 % tapauksista oikeusasiamies pystyi auttamaan kantelijaa joko käynnistämällä tutkimuksen (12 % tapauksista), siirtämällä asian toimivaltaiselle elimelle tai neuvomalla kantelijalle, kenen puoleen tämän kannattaisi kääntyä (61 % tapauksista). Jäljempänä kohdassa 1.7 luodaan yleiskatsaus tapauksiin, jotka

siirrettiin käsiteltäväksi toiselle taholle tai jossa kantelijalle annettiin neuvoja. Vuonna 2010 käsitellyistä tapauksista 27 % kantelijalle lähetettiin vastaus, mutta oikeusasiamies katsoi, ettei tapauksissa ollut mahdollista toteuttaa enempää toimenpiteitä. Joissakin tapauksissa tämä johtui siitä, ettei kantelija tarkentanut, ketä tai mitä tahoa kantelu koski.

⁹ Bulgaria, espanja, tšekki, tanska, saksa, viro, kreikka, englanti, ranska, iiri, italia, latvia, liettua, unkari, malta, hollanti, puola, portugali, romania, slovakki, sloveeni, suomi ja ruotsi. Euroopan oikeusasiamiehen ja Espanjan hallituksen marraskuussa 2006 allekirjoittaman sopimuksen mukaisesti kansalaiset voivat esittää kantelun Euroopan oikeusasiamiehelle millä tahansa Espanjan virallisen kielen asemassa olevalla kielellä (katalaani/valencia, galego ja baski). Allekirjoittamalla sopimuksen oikeusasiamies sovitti menettelynsä neuvoston kesäkuussa 2005 antamien päätelmien mukaisiksi. Päätelmät mahdollistavat näiden kielten käytön ja helpottavat Espanjan kansalaisten yhteydenpitoa EU:n toimielimiin.

Kantelut ja tutkimukset

Kuva 1.4: Euroopan oikeusasiamiehen kantelujen johdosta toteuttamat toimenpiteet

Huomautus: Huomioon on otettu 187 vuoden 2009 lopulla rekisteröityä kantelua, jotka käsiteltiin vuonna 2010, mutta huomioon ei ole otettu 46:ta vuoden 2010 lopulla rekisteröityä kantelua, joiden jatkotoimenpiteistä ei ollut vuoden lopussa vielä päätetty.

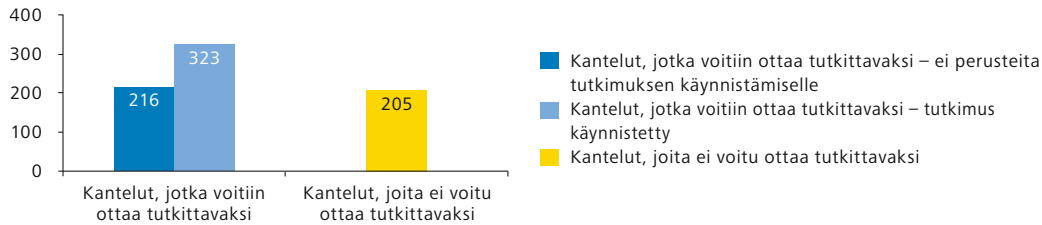
1.3 Analyysi käynnistetyistä tutkimuksista¹⁰

Kaikki oikeusasiamiehen toimivaltaan kuuluneet kantelut tarkastettiin sen selvittämiseksi, voidaanko kantelu ottaa käsiteltäväksi. Toimivaltaan kuuluneista 744 kantelusta 205:tä ei voitu ottaa

käsiteltäväksi ja 216 käsiteltäväksi otetun kantelun kohdalla oikeusasiamies katsoi, ettei tutkimuksen käynnistämiseksi ollut perusteita.

Vuoden aikana käynnistettiin kaiken kaikkiaan 323 uutta tutkimusta kantelun perusteella. Tämä on 3,5 % vähemmän kuin vuonna 2009. Oikeusasiamies käynnisti lisäksi 12 oma-aloitteista tutkimusta.

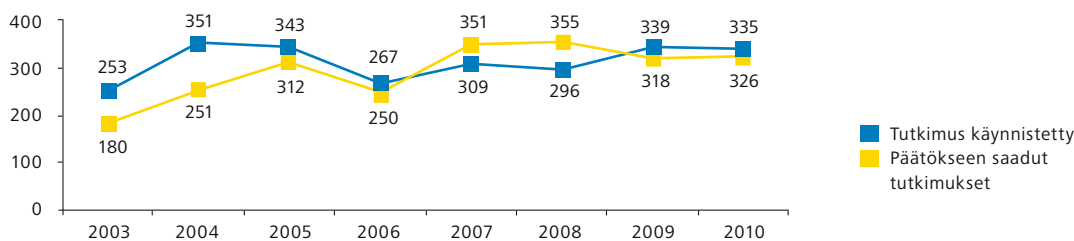
Kuva 1.5: Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltaan kuuluvat kantelut

Kuva 1.6 osoittaa, että vuonna 2010 käynnistettyjen tutkimusten määrä on hieman alhaisempi kuin vuonna 2004

(351 tutkimusta) ja vuonna 2005 (343 tutkimusta). Päätökseen saatuja tutkimuksia analysoidaan jäljempänä kohdassa 1.4.

Kuva 1.6: Tutkimusten määrän kehitys

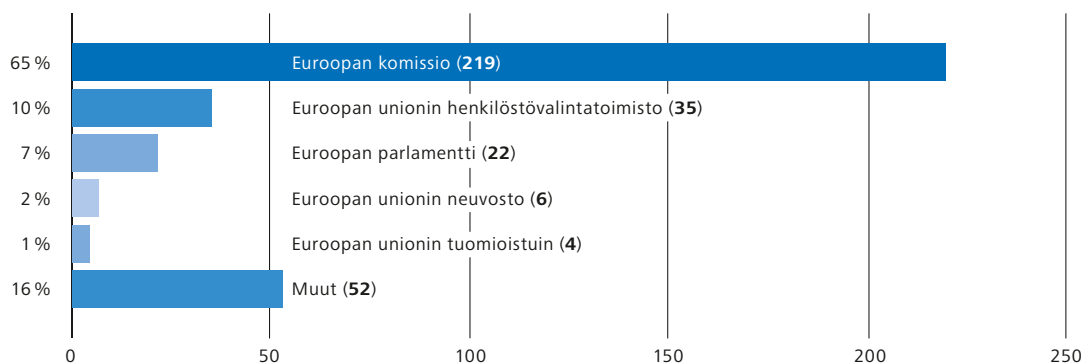
Suurin osa oikeusasiamiehen vuonna 2010 käynnistämistä tutkimuksista (219 tapausta) koski Euroopan komissiota (65 %). Kyseinen luku vuonna 2009 oli 191. Komissio tekee EU:n toimielimistä eniten kansalaisiin suoraan vaikuttavia päätöksiä, joten on loogista, että se on kansalaisten kantelujen pääasiallinen kohde. Seuraavaksi eniten tutkimukset kohdistuivat Euroopan unionin

henkilöstövalintatoimistoon, jota koski 35 tutkimusta (30 tutkimusta vuonna 2009). Euroopan parlamenttia, neuvostoa ja Euroopan unionin tuomioistuinta koskevia tutkimuksia käynnistettiin noin puolet vähemmän verrattuna vuoteen 2009. Tuomioistuimen osalta on tärkeää mainita, että oikeusasiamies ei voi käynnistää tutkimuksia, jotka koskevat tuomioistuimen

¹⁰ Kuten vuosikertomuksen 2009 osalta, tämän kohdan analyysi on tehty vuonna 2010 käynnistettyjen tutkimusten pohjalta, eikä (kuten aiemmin) koko vuoden aikana käsiteltyjen tutkimusten pohjalta (eli edellisten vuosien tapaukset mukaan luettuina). Tämä tilastotietojen laskentatapa antaa paremman vuosittaisen kuvan yleisestä kehityssuunnasta.

Kantelut ja tutkimukset

Kuva 1.7: Tutkimuksen kohteena olevat toimielimet ja elimet

Huomautus: Kaksi vuonna 2010 käynnistetyistä oma-aloitteisista tutkimuksista koski useampaa kuin yhtä toimielintä. Prosenttiosuuksien summa on sen vuoksi suurempi kuin 100 %.

toimintaa lainkäyttöelimenä.

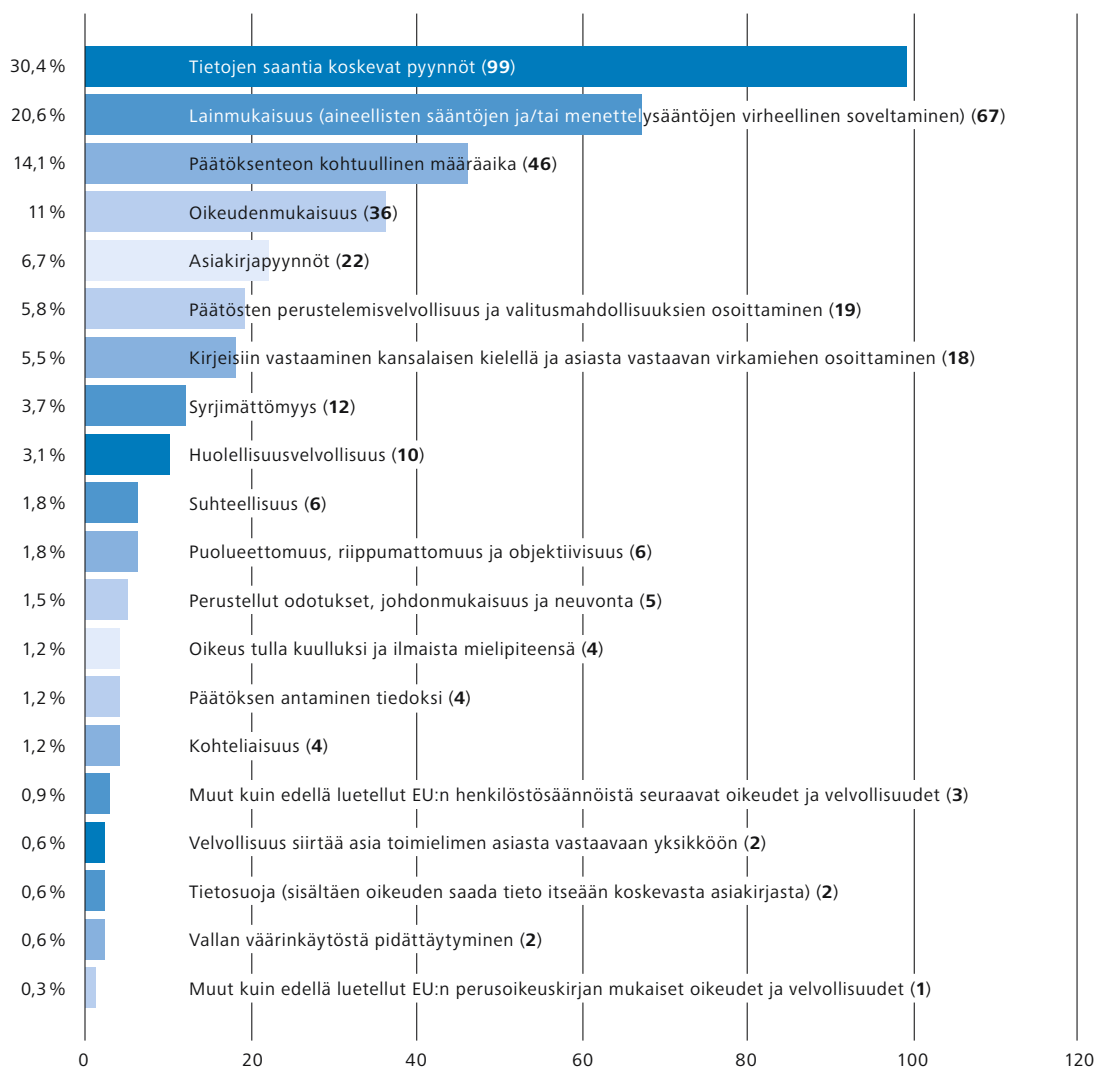
Kahdestakymmenestäviidestä muusta EU:n toimielimestä, elimestä ja laitoksesta tehtiin lisäksi 52 tutkimusta¹¹.

Vuonna 2010 käynnistettyjen tutkimusten väitetyt hallinnolliset epäkohdat koskivat pääasiassa (i) seuraavien rikkomista: lainmukaisuus (aineellisten sääntöjen ja/tai menettelysääntöjen virheellinen soveltaminen); (20,6 % tutkimuksista), päätöksenteon kohtuullinen määräaika (14,1 %), oikeudenmukaisuus (11 %), päätösten perusteleminenvelvollisuus ja valitusmahdollisuuksien osoittaminen (5,8 %), kirjeisiin vastaaminen kansalaisen kielellä ja asiasta vastaavan virkamiehen osoittaminen (5,5 %) ja huolellisuusvelvollisuus (3,1 %) tai (ii) seuraaviin liittyvien velvollisuuksien rikkomista: tietopyynnöt (30,4 % tutkimuksista), asiakirjapyynnöt (6,7 %) ja syrjinnästä pidättäytymisen varmistaminen (3,7 %).

¹¹ Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskus (1 tutkimus), Euroopan unionin alueiden komitea (1), koulutuksen, audiovisuaalialan ja kulttuurin toimeenpanovirasto (5), terveys- ja kuluttaja-asioiden toimeenpanovirasto (2), Euroopan lentoturvallisuusvirasto (2), Euroopan pankkiviranomainen (1), Euroopan tautien ehkäisy- ja valvontakeskus (1), Euroopan kemikaalivirasto (1), Euroopan puolustusvirasto (1), Euroopan tietosuojavaltuutettu (1), Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (3), Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen (4), Euroopan investointipankki (2), Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutti (1), Euroopan lääkevirasto (2), Euroopan verkko- ja tietoturvavirasto (2), Euroopan tutkimusneuvoston toimeenpanovirasto (3), Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiö (1), Eurojust (2), Europol (2), Euroopan unionin perusoikeusvirasto (2), sisämarkkinoiden harmonisointivirasto (1), Euroopan petostenttorijuntavirasto (7), Euroopan unionin julkaisuautoimisto (3) ja tutkimuksen toimeenpanovirasto (1).

Kuva 1.8: Väitetyn hallinnollisen epäkohdan tyyppi – (i) seuraavien rikkominen tai (ii) seuraaviin liittyvien velvollisuuksien rikkominen:

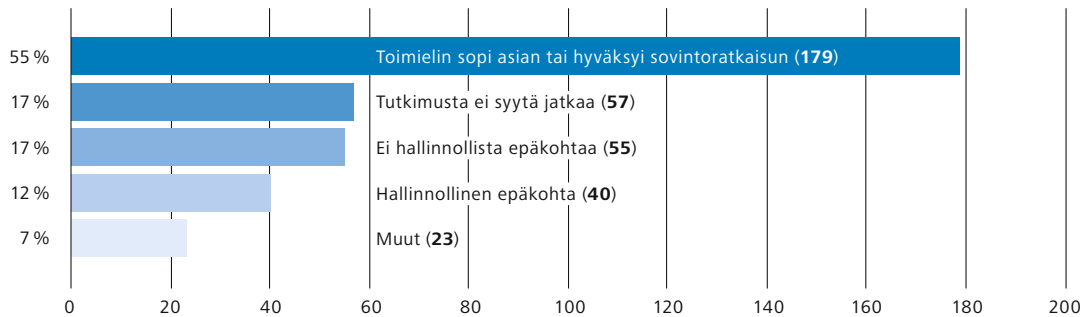

Huomaus: Joissakin tapauksissa samassa tutkimuksessa käsiteltiin kahden tai useamman tyyppistä väitettyä hallinnollista epäkohtaa. Prosenttiosuuksien summa on sen vuoksi suurempi kuin 100%.

Kuva 1.9: Päätökseen saatu tutkimusten tulokset

Huomaus: Joissakin tapauksissa tutkimukset päätettiin kahdesta tai useammasta eri syystä. Prosenttiosuukien summa on sen vuoksi suurempi kuin 100 %.

Ei hallinnollista epäkohtaa

Vuonna 2010 saatiin päätökseen 55 tapausta, joissa ei todettu hallinnollista epäkohtaa. Tällainen tulos ei ole aina kielteinen kantelijan kannalta, sillä kantelija hyötyy ainakin saadessaan täydellisen selvityksen asianomaiselta toimielimeltä sen toiminnasta sekä oikeusasiamiehen riippumattoman analyysin asiasta. Samoin tällainen tulos on konkreettinen osoitus siitä, että asianomainen toimielin on toiminut hyvän hallintotavan periaatteita noudattaen.

Neuvosto: oikeus kieltäytyä luovuttamasta asiakirjoja

Kantelija pyysi saada tutustua neuvoston puheenjohtajan muistioon, joka käsitteli väitettä, että Yhdysvaltojen keskustiedustelupalvelu (CIA) käyttäisi Euroopan maita vankien kuljetukseen ja näiden laittomaan vapaudenriistoon. Neuvosto totesi, että asiakirjan paljastaminen olisi haitallista EU:n ja Yhdysvaltojen suhteille ja häiritseisi jatkuvia diplomaattisia pyrkimyksiä löytää rakentavia ratkaisuja erittäin tärkeiden politiikan alojen kysymyksiin. Asiakirjaan ei voitu suoda osittaista tutustumismahdollisuutta,

koska sen tiedot muodostivat erottamattoman kokonaisuuden. Oikeusasiamiehen tutkimus koski väitettyä laiminlyöntiä esittää riittävät perustelut kieltäytymiselle antaa osittainen tutustumismahdollisuus asiakirjaan. Neuvosto totesi, että salassapidon tarpeen perusteeksi ei ollut mahdollista antaa kattavampia syitä paljastamatta asiakirjan sisältöä. Tarkasteltuaan asiakirjaa oikeusasiamies tuli siihen johtopäätökseen, että neuvostolla oli oikeus evätä asiakirjan saanti esittämiensä syiden perusteella.

523/2009/TS

Lisähuomautukset

Myös silloin, kun oikeusasiamies ei havaitse hallinnollista epäkohtaa tai katsoo, ettei tutkimusta ole syytä jatkaa, hän voi antaa lisähuomautuksen, kun hän on havainnut mahdollisuuden parantaa hallinnon laatua. Lisähuomautus ei siten merkitse toimielimen arvostelua, vaan sillä annetaan pikemminkin neuvoja siitä, miten parantaa tiettyä menettelyä kansalaisille tarjottavan palvelun laadun parantamiseksi. Vuonna 2010 oikeusasiamies antoi lisähuomautuksen yhteensä 14 tapauksessa seuraava tapaus mukaan lukien:

Kantelut ja tutkimukset

Nimettömyyden varmistamisen ja yhdenvertaisen kohtelun laiminlyönti

Euroopan unionin henkilöstövalintatoimistoa (EPSO) koskevassa tapauksessa kantelija väitti, että yhdessä hänen kirjallisista tehtävistään, joka oli toimitettu kokeiden korjaajalle, oli sekä hänen ehdokasnumeronsa että hänen salainen ehdokasnumeronsa, vaikka siinä olisi pitänyt olla pelkästään jälkimmäinen. Hänen mukaansa hänen henkilöllisyytensä tuli näin ollen kokeiden korjaajien ja valintalautakunnan tietoon. EPSO selitti, että kantelijalle (vahingossa) lähetetty versio ei ollut sama kuin kokeiden korjaajille lähetetty versio. EPSO pahoitteli tapahtunutta. Oikeusasiamies katsoi, että kantelija ei pystynyt osoittamaan, että häntä olisi kohdeltu eri tavalla kuin muita hakijoita. Oikeusasiamies ehdotti kuitenkin lisähuomautuksessaan, että EPSO selventäisi valintamenettelyjään ja että se voisi harkita käyttävänsä vain skannattujen koepapereiden jäljennöksiä silloin, kun korjaajat tarkistavat kokeet ja kun ehdokkaat saavat tutustua koepapereihinsa.

2831/2009/RT

Toimielimen sopimat tapaukset ja sovintoratkaisut

Oikeusasiamies pyrkii aina mahdollisuuksien mukaan myönteiseen ratkaisuun, joka tyydyttää sekä kantelijaa että kantelun kohteena olevaa toimielintä.

Oikeusasiamies pyrkii aina mahdollisuuksien mukaan myönteiseen ratkaisuun, joka tyydyttää sekä kantelijaa että kantelun kohteena olevaa toimielintä. EU:n toimielinten yhteistyö on välttämätöntä, jotta voidaan päästä tällaisiin tuloksiin, jotka auttavat parantamaan toimielinten ja kansalaisten välisiä suhteita ja voivat tehdä kalliit ja aikaa vievät oikeudenkäynnit tarpeettomiksi.

Vuoden 2010 aikana toimielin sopi itse 179 tapausta oikeusasiamiehelle esitetyn kantelun seurauksena¹⁴.

Väitetty kieleen liittyvä syrjintä

Monet väestönsuojelua koskevaan ehdotuspyyntöön liittyvät asiakirjat olivat saatavissa vain englanninkielisinä komission verkkosivustolla. Saksalaisen Euroopan parlamentin jäsenen kanteluun antamassa vastauksessaan komissio totesi, että englannin kieli on tunnustettu vakiintuneeksi yhteydenpitokieleksi väestönsuojelualalla, hakijat voivat pyytää käännöksiä asiakirjoista, hakijat voivat esittää ehdotuksensa millä tahansa EU:n virallisella kielellä, komissio ei ollut koskaan puuttunut hankkeiden toteuttajien tekemiin kielivalintoihin, komissio voisi toimittaa käännökset asiakirjoista kymmenen päivän sisällä ja komissio voisi tarvittaessa harkita ehdotusten toimittamisessa edellytettävän määräajan pidentämistä. Komissio kuitenkin lupasi, että se tekisi tulevaisuudessa väestönsuojelualan ehdotuspyynnöissä hakijoille aiempaa selvemmäksi, että he voivat pyytää asiakirjoista toisenkielisen version. Kantelija ilmoitti olevansa tyytyväinen tähän vastaukseen, ja oikeusasiamies päätti tapauksen.

1266/2009/KM

Jos tutkimuksessa havaitaan alustavasti hallinnollinen epäkohta, oikeusasiamies pyrkii mahdollisimman usein sovintoratkaisuun. Vuoden aikana kahdeksan tapausta päättyi sovintoratkaisun hyväksymiseen. Vuoden 2010 lopussa oli vielä harkittavana 18 sovintoratkaisuehdotusta.

¹⁴. Kuten edellä todetaan, 91 tapauksessa vastaamatta jääneisiin kirjeisiin lähetettiin nopeasti vastaus oikeusasiamiehen puuttuttua asiaan.

Henkilöstön jäsenen esittämä väite epäoikeudenmukaisesta kohtelusta

Komissio hyväksyi oikeusasiamiehen sovintoratkaisuehdotuksen, jonka mukaan kantelijalle myönnettäisiin korvaus virkaan uudelleenasettamisen viivästymisen johdosta. Virkamies oli todettu työkyvyttömäksi 1. huhtikuuta 2004 alkaen ja kykeneväksi palaamaan töihin 1. huhtikuuta 2005 alkaen. Komissiolta kesti kuitenkin kaksi vuotta tarjota virkamiehelle sopiva virka samasta pääosastosta, jossa virkamies oli aiemmin työskennellyt ja jonka työolosuhteet olivat aiheuttaneet virkamiehen sairauden. Komissio tarjoutui myöntämään virkamiehelle korvauksia ainoastaan 15. helmikuuta 2006 lähtien. Oikeusasiamies muistutti komissiota, että henkilöstösääntöjen nojalla komission on 1. huhtikuuta 2005 alkaen asetettava kantelija ensimmäiseen tälle sopivaan virkaan, jos tämä täyttää asiaankuuluvat vaatimukset. Hyvän hallintotavan mukaisesti komission on myös aktiivisesti pyrittävä löytämään kantelijalle sopiva virka.

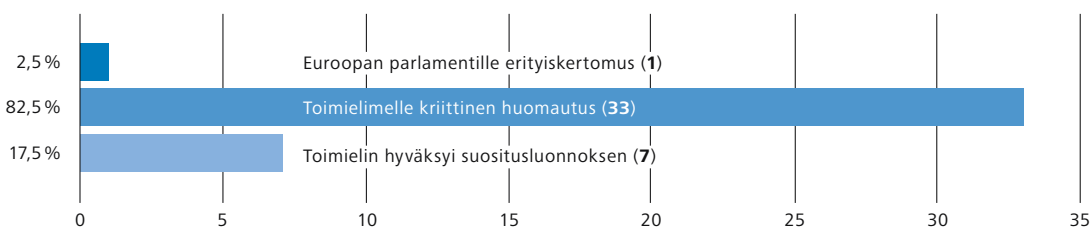
1131/2009/MF

Joissakin tapauksissa kantelu voidaan sopia tai sovintoratkaisuun voidaan päästä, jos asianomainen toimitilin tarjoaa kantelijalle korvauksen. Tällaiset tarjoukset ovat aina *ex gratia*-korvauksia, eli niihin ei liity oikeudellisen vastuun tunnustamista eikä niistä tule ennakkotapauksia.

Hallinnollinen epäkohta

Oikeusasiamies katsoi, että vuonna 2010 päätöksen saaduista tapauksista 12 % oli hallinnollinen epäkohta. Tapauksista 33 päätettiin antamalla asianomaiselle toimitilimelle kriittinen huomautus (35 tapausta vuonna 2009). Seitsemän tapausta saatiin päätökseen, kun asianomainen toimitilin hyväksyi oikeusasiamiehen tekemän suositusluonnoksen. Tuloksia arvioidaan yksityiskohtaisemmin jäljempänä.

Kuva 1.10: Tutkimukset, joissa havaittiin hallinnollinen epäkohta

Huomautus: Yhdessä tapauksessa, jossa havaittiin hallinnollinen epäkohta, tutkimus päätettiin antamalla sekä erityiskertomus että kriittinen huomautus. Prosenttiosuoksien summa on sen vuoksi suurempi kuin 100 %.

Kantelut ja tutkimukset

Kriittiset huomautukset

Jos sovintoratkaisu ei ole mahdollinen tai jos siihen ei päästä, oikeusasiamies joko päättää asian käsittelyn ja antaa asianomaiselle toimitelmalle kriittisen huomautuksen tai antaa suositusluonnoksen. Oikeusasiamies antaa yleensä kriittisen huomautuksen, (i) jos asianomainen toimitelin ei enää pysty korjaamaan hallinnollista epäkohtaa, (ii) jos hallinnollisella epäkohdalla ei näytä olevan yleistä merkitystä tai (iii) jos oikeusasiamies ei katso jatkotoimien olevan aiheellisia. Oikeusasiamies antaa kriittisen huomautuksen myös katsoessaan, ettei suositusluonnoksesta olisi käytännön hyötyä tai ettei erityiskertomuksen antaminen parlamentille olisi tarkoituksenmukaista tapauksessa, jossa asianomainen toimitelin ei hyväksy suositusluonnosta.

Kriittinen huomautus vahvistaa kantelijalle sen, että hänen kantelunsa on oikeutettu, ja kertoo asianomaiselle toimitelmalle, mitä se on tehnyt väärin, niin että hallinnollinen epäkohta voidaan välttää jatkossa.

Erimielisyys naudanlihan tuonnista Brasiliasta

Maanviljelijöitä edustava järjestö teki kantelun oikeusasiamiehelle siitä, että komissio ei ollut kieltänyt nauhanlihan tuontia EU:hun Brasiliasta, vaikka maaliskuussa 2007 oli saatu näyttöä siitä, että tällainen tuonti aiheutti riskejä, erityisesti suu- ja sorkkataudin johdosta. Järjestö esitti lisävaihteen, jonka mukaan komissio ei ollut ryhtynyt kohtuullisiin ja oikeasuhtaisiin toimiin käsittelemään Brasiliasta tuodun naudanlihan eläinten ja ihmisten terveydelle aiheuttamaa riskiä saatuaan elintarvike- ja eläinlääkintätoimistonsa raportin marraskuussa 2007 Brasiliaan tehdystä tarkastuskäynnistä. Oikeusasiamies ei havainnut hallinnollista epäkohtaa sen väitteen osalta, jonka mukaan komission olisi pitänyt asettaa täydellinen tuontikielto. Oikeusasiamies kuitenkin katsoi,

ettei komissio ollut perustellut asianmukaisesti sitä, miksi se oli sallinut 1. helmikuuta 2008 ja 15. maaliskuuta 2008 välisenä aikana naudanlihalähetysten tuonnin Brasiliasta, vaikka kaikkia tiloja, joilta naudanliha oli peräisin, ei ollut tarkastettu niiden vaatimusten mukaisesti, joita komissio oli pitänyt tarpeellisina eläinten terveydelle aiheutuvien riskien välttämiseksi. Oikeusasiamies esitti kriittisen huomautuksen. Oikeusasiamies esitti vielä lisähuomautuksena, että komission pitäisi jatkossakin tehdä säännöllisiä tarkastuskäyntejä kolmansiin maihin niiden järjestelmällistä tarkastusta varten.

2115/2007/FOR

Kriittinen huomautus ei kuitenkaan korjaa tilannetta kantelijan kannalta. Jos tilanne pitäisi korjata, on parasta, jos asianomainen toimitelin saatuaan kantelun tunnustaa hallinnollisen epäkohdan ja korjaa tilanteen asianmukaisesti. Joissakin tapauksissa pelkästään anteeksipyyntö riittää. Tällainen toiminta osoittaa, että toimitelin on halukas parantamaan suhteitaan kansalaisiin. Se osoittaa myös, että toimitelin on perillä tapahtuneesta virheestä ja voi näin ollen välttää samankaltaisen hallinnollisen epäkohdan jatkossa.

Kriittisten huomautusten ja lisähuomautusten johdosta toteutetut jatkotoimet

Tavoitteenaan varmistaa, että toimitelimet ottavat virheistään opiksi ja että hallinnollisia epäkohtia vältetään jatkossa, oikeusasiamies tiedottaa yleisölle vuosittain jatkotoimista, joihin asianomaiset toimitelimet ovat ryhtyneet kriittisten huomautusten ja lisähuomautusten johdosta. Tämä tapahtuu siten, että oikeusasiamies julkaisee verkkosivustollaan selvityksen jatkotoimista.

Vuonna 2009 esitettyjen kriittisten huomautusten ja lisähuomautusten johdosta toteutetut jatkotoimet¹⁵

Oikeusasiamies pyysi kyseessä olevia toimielimiä vastaamaan kuuden kuukauden kuluessa niille vuonna 2009 antamiinsa kriittisiin huomautuksiin ja lisähuomautuksiin. Hän sai vastaukset kaikkiin antamiinsa huomautuksiin, vaikka neljässä tapauksessa komission vastaukset myöhästivät, eikä niitä voitu ottaa huomioon.

Vuonna 2009 annettujen kriittisten huomautusten ja lisähuomautusten johdosta ryhdyttiin tyydyttäviin jatkotoimiin 81 % tapauksista. Lisähuomautusten takia toteutetut jatkotoimet olivat tyydyttävää

Vuonna 2009 annettujen kriittisten huomautusten ja lisähuomautusten johdosta ryhdyttiin tyydyttäviin jatkotoimiin 81 % tapauksista.

tasoa 94 % tapauksista, kun taas kriittisten huomautusten johdosta ryhdyttiin tyydyttäviin jatkotoimiin merkittävästi harvemmin, vain 70 % tapauksista. Tämä osoittaa, että oikeusasiamiehen ja itse toimielinten on vielä tehtävä paljon työtä saadakseen virkamiehet vakuuttuneiksi siitä, että puolustuskanta suhteessa oikeusasiamieheen merkitsee toimielimelle menetettyä mahdollisuutta, ja vaarana on, että kuva Euroopan unionista kärsii.

Seitsemän tapausta ansaitsee tulla mainituiksi erikseen mallitapauksina muille toimielimille siitä, miten parhaiten vastata kriittisiin huomautuksiin ja lisähuomautuksiin. Nämä tapaukset koskevat **parlamenttia (2350/2007/RT)**, **komissiota (791/2005/FOR, 834/2007/TN ja 1342/2007/FOR)**, koulutuksen, audiovisuaalialan ja kulttuurin toimeenpanovirastoa (**2576/2008/GG**), Euroopan tietosuojavaltuutettua (**491/2008/PB**) ja Euroopan investointipankkia (**244/2006/JMA**). Kyseisten toimielinten näihin tapauksiin liittyvät jatkotoimet olivat esimerkillisiä.

Oikeusasiamiehen tutkimus siitä, millaisiin jatkotoimiin kriittisten huomautusten ja lisähuomautusten johdosta on ryhdytty, antoi oikeusasiamiehelle tilaisuuden seurata, millaisia edistysaskelia toimielimet ovat ottaneet perusoikeuksien kunnioittamisen alalla. Tutkimuksessa tarkasteltuihin asioihin kuuluvat esimerkiksi oikeus puolustukseen ja oletama syyttömyydestä, vammaisten henkilöiden oikeudet sekä perusoikeudet, jotka koskevat oikeutta hyvään hallintoon ja oikeutta tutustua asiakirjoihin.

Suositusluonnokset

Tapauksissa, joissa toimielimen on mahdollista korjata hallinnollinen epäkohta tai joissa ilmennyt hallinnollinen epäkohta on erityisen vakava tai yleisesti merkittävä, oikeusasiamies antaa yleensä asianomaiselle toimielimelle suositusluonnoksen. Oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti toimielimen on tällöin annettava yksityiskohtainen lausunto asiasta kolmen kuukauden kuluessa. Vuonna 2010 annettiin 16 suositusluonnosta. Lisäksi 11 vuonna 2009 annettua suositusluonnosta johti päätöksiin vuonna 2010, ja päätökseen saatiin myös kolme tapausta, joissa suositusluonnokset oli annettu vuonna 2008. Vuoden aikana saatiin päätökseen seitsemän tapausta, joissa toimielin hyväksyi suositusluonnoksen, ja yhdessä tapauksessa lisätutkimukselle ei ollut perusteita. Kymmenen tapausta päätettiin antamalla kriittinen huomautus. Vuoden 2010 lopussa oli yhä harkittavana 15 suositusluonnosta, joista kolme oli annettu vuonna 2009 ja 12 vuonna 2010.

¹⁵ Oikeusasiamiehen seurantatutkimus on saatavissa osoitteessa: <http://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/followup.faces/en/5482/html.bookmark>

Kantelut ja tutkimukset

Väitettyjä sääntöjenvastaisuuksia koskeva tutkimus

Eräs journalisti kiinnitti komission huomiota tiettyihin väitettyihin sääntöjenvastaisuuksiin, jotka liittyivät erään parlamentin Brysselissä sijaitsevan rakennuksen rahoitukseen. Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF) päätti tapauksen suosittelematta jatkotoimia. Journalisti kääntyi oikeusasiamiehen puoleen ja väitti, että OLAF ei ollut tutkinnassaan tarkastellut vakavasti ja puolueettomasti julkisiin hankintoihin liittyvän direktiivin sovellettavuutta. OLAF totesi, että se oli todellakin tutkinut direktiivin sovellettavuuden. Koska sen tutkinnassa ei kuitenkaan havaittu selvää sääntöjenvastaisuutta, jonka seurauksena voisi olla kurinpitomenettely tai rikosoikeudenkäynti, direktiivin sovellettavuutta ei tutkittu enää perusteellisemmin. Oikeusasiamies totesi, että näin kapea-alainen käsitys OLAF:n tehtävistä saattaa tehokkaasti rajoittaa OLAF:n kykyä toteuttaa petosten, korruption ja muiden EU:n taloudellisia etuja vahingoittavien toimien torjuntaan liittyviä tehtäviään. Suositusluonnoksessaan oikeusasiamies kehotti petostentorjuntavirastoa harkitsemaan uudelleen tutkimuksensa tuloksia. Vaikka OLAF pysyi kannassaan, että se oli suorittanut tutkintansa kunnolla ja asianmukaisen huolellisesti, se vahvisti, että se oli nimennyt tutkijan suorittamaan uuden tapausta koskevan arvioinnin.

1450/2007/BEH

Erityiskertomukset

Jos unionin toimielin ei reagoi suositusluonnokseen tyydyttävästi, oikeusasiamies voi lähettää Euroopan parlamentille erityiskertomuksen. Erityiskertomukseen voi sisältyä suosituksia.

Kuten Euroopan oikeusasiamiehen vuoden 1998 vuosikertomuksessa todetaan, mahdollisuus esittää erityiskertomus Euroopan parlamentille on oikeusasiamiehen työn kannalta erittäin tärkeä. Euroopan parlamentille esitettävä erityiskertomus on viimeinen varsinainen

toimenpide, jonka oikeusasiamies voi tehdä asian käsittelyn yhteydessä, sillä parlamentti tekee itse poliittisen arvion päätöslauselman antamisesta ja toimivaltansa käyttämisestä. Oikeusasiamies antaa parlamentille tietenkin kaikki sen pyytämät tiedot ja avun sen käsitellessä erityiskertomusta.

Euroopan parlamentin työjärjestyksen mukaan vetoamusvaliokunta vastaa parlamentin suhteista oikeusasiamieheen. Oikeusasiamies lupasi 12. lokakuuta 2005 pidetyssä vetoamusvaliokunnan kokouksessa parlamentin työjärjestyksen 205 artiklan 3 kohdan mukaisesti saapua valiokuntaan kuultavaksi omasta aloitteestaan aina esittäessään parlamentille erityiskertomuksen.

Vuonna 2010 annettiin yksi erityiskertomus parlamentille:

Velvollisuuden tehdä vilpittönty yhteistyötä oikeusasiamiehen kanssa rikkomien

Oikeusasiamies antoi parlamentille erityiskertomuksen tutkiessaan kantelua, joka koski autojen hiilidioksidipäästöihin liittyvien asiakirjojen saatavuutta. Komissio kieltäytyi antamasta mahdollisuutta tutustua kolmeen kirjeeseen, jotka Porsche AG oli lähettänyt entiselle komission varapuheenjohtaja Verheugenille. Syyksi se esitti, että tietojen ilmaiseminen vahingoittaisi Porsche AG:n taloudellisten etujen suojaa. Oikeusasiamies tutki asiakirjat ja antoi komissiolle suositusluonnoksen, jonka mukaan komission olisi luovutettava asiaankuuluvat kolme kirjettä kokonaisuudessaan tai harkittava niiden sisältämien tietojen ilmaisemista osittain. Komissiolta kesti lähes 15 kuukautta vastata suositusluonnokseen, vaikka Euroopan unionin toiminnasta tehdystä sopimuksessa asetettu määräaika on kolme kuukautta. Komissio ei myöskään ilmoittanut Porsche AG:lle aikomuksestaan ilmaista tietoja. Kyseiset epäkohdat osoittavat, että komissio rikkoi velvollisuuttaan tehdä vilpittönty yhteistyötä oikeusasiamiehen kanssa.

676/2008/RT

1.5 Hyvän toimintatavan mallitapaukset

Kymmenen vuonna 2010 päätökseen saatua tapausta ovat kuvaavia esimerkkejä hyvistä toimintatavoista. Kaikki EU:n toimielimet voivat ottaa niistä mallia, kun ne käsittelevät oikeusasiamiehen esiin tuomia asioita. Mallitapaukset on merkitty sinisellä tässä kertomuksessa.

Kymmenen vuonna 2010 päätökseen saatua tapausta ovat kuvaavia esimerkkejä hyvistä toimintatavoista.

Avoimuus. Euroopan lääkevirasto (EMA) luovutti kahteen sairaalloisen lihavuuden hoitoon tarkoitettuun lääkkeeseen liittyviä kliinisiä tutkimusraportteja ja tutkimussuunnitelmia ja hyväksyi ja ilmoitti uudesta toimintatavasta, jonka tarkoituksena on parantaa sen hallussa olevien asiakirjojen saatavuutta (2560/2007/BEH)¹⁶. Tapauksessa 793/2007/BEH parlamentti suostui luovuttamaan asiakirjat, jotka koskivat parlamentin Brysselissä sijaitsevien rakennusten hankinnan rahoitusta. Kantelijan esittämien lisäväitteisiin vastatakseen parlamentti selvensi antamia lausuntoja ja antoi lisätietoa soveltamastaan menettelystä ulkoisen rahoituksen varmistamiseksi. Tapauksessa 2145/2009/RT Euroopan investointipankki (EIP) otti yhteyttä Tadžikistanin viranomaisiin, jotta se voisi suostua kansalaisjärjestön esittämään pyyntöön saada tutustua puitesopimukseen. Sopimus julkaistiin Tadžikistanin Belgian suurlähetystön verkkosivustolla, ja seuraavana päivänä EIP ilmoitti kantelijalle linkin kyseiselle verkkosivustolle.

Tarjoukset ja sopimukset. Komissio maksoi kantelijalle 6 025 EUR sekä 1 586 EUR korkoa sen jälkeen, kun oikeusasiamies pyysi komissiota harkitsemaan uudelleen kantelijan väitettä, jonka mukaan se oli virheellisesti pienentänyt lopullista

maksua (3249/2008/KM). Tapauksessa 255/2009/JF oikeusasiamiehen tutkimuksen seurauksena koulutuksen, audiovisuaalialan ja kulttuurin toimeenpanovirasto (EACEA) tarkisti tietonsa uudelleen ja perui 2 364 EUR korvausvaatimuksensa. Lisäksi EACEA maksoi kantelijalle vielä 2 722 EUR sen jälkeen, kun oikeusasiamies osoitti, että kansalaisjärjestö oli tehnyt selvän virheen täyttäessään tukihakemusta, ja tämän

johdosta sille ei ollut maksettu oikeaa summaa osanottajien matkakuluista. Oikeusasiamies valitsi tämän tapauksen yhdeksi vuoden 2010 mallitapauksista osoittaakseen, kuinka toimielimet voivat soveltaa oikeudenmukaisuuden periaatetta toiminnassaan.

Kaksi tapausta koski vammaisten henkilöiden oikeuksia. Tapauksessa 1226/2008/OV komissio myönsi varatun pysäköintipaikan komission virkamiehelle, joka oli vammautunut vakavan onnettomuuden seurauksena. Tapauksessa 129/2009/VL, joka koski tuen antamista neuvoston virkamiesten huollettavina oleville vammaisille perheenjäsenille, oikeusasiamies katsoi, että neuvosto oli soveltanut kaikilta osin asiaankuuluvia sääntömääräisiä oikeuksia, ryhtynyt asianmukaisiin sisäisiin toimiin näiden oikeuksien täyttämiseksi ja toteuttanut henkilöstösääntöjen takaamia oikeuksia laajemmalle ulottuvia lisätoimia.

Tapauksessa (906/2009/JF), joka kuvaa, miten hyvän hallintotavan noudattaminen edellyttää muutakin kuin lain kunnioittamista, oikeusasiamies kehotti komissiota ottamaan vastuun toistuvista hallinnollisista virheistään, jotka koskivat ylimääräiselle toimihenkilölle suoritetuista maksuista. Komissio luopui palauttamista koskevasta

¹⁶. Aiheeseen liittyy myös tapaus 2493/2008/TS. Kyseisen tapauksen tutkimus on yhä kesken.

Kantelut ja tutkimukset

vaatimuksesta, vaikka sillä oli lain nojalla oikeus periä summa takaisin. Tapauksessa **2924/2007/TS** Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) suostui maksamaan kantelijalle 3 965 EUR korvauksena kantelijalle aiheutuneista materiaalisista kuluista, jotka olivat syntyneet ETSK:n toimien seurauksena. ETSK oli virheellisesti ilmoittanut kantelijalle, että hänet oli valittu toimeen ennen kuin sen nimittävä viranomaisena oli tehnyt virallisen päätöksen hänen ottamisestaan työhön. Kaksi viikkoa ennen kuin kantelijan oli määrä aloittaa työt, ETSK ilmoitti kuitenkin, ettei häntä voitu ottaa työhön. Tässä vaiheessa kantelija oli jo irtisanoutunut toimestaan Suomessa ja vuokrannut asunnon Brysselissä.

Tässä kohdassa ei pyritä tarkastelemaan yhtä suurta määrää tapauksia kuin aiempina vuosina vaan pyritään esittelemään tärkeimpiä oikeusasiamiehen vuonna 2010 tekemiin päätöksiin liittyviä oikeudellisia seikkoja ja tosiseikkoja.

Tapauksista **1182/2009/JF** koskevan sovintoratkaisuehdotuksen seurauksena Euroopan lentoturvallisuusvirasto (EASA) esitti pahoittelunsa kantelijalle ja tarkisti virallisia varoituksiaan. Oikeusasiamiehen tutkinnassa selvisi, että maksua periessään EASA oli lähettänyt kantelijalle virallisen varoituksen, jossa uhattiin muun muassa peruuttaa kantelijan voimassa olevat todistukset. Oikeusasiamies piti ilmoitusta kohtuuttomana, virheellisenä ja mahdollisesti jopa lainvastaisena. EASA tiedotti oikeusasiamiehelle aikovansa ehdottaa muutoksia asiaa koskevaan lainsäädäntöön.

1.6 Päätökseen saatujen tutkimusten aihekohtainen analyysi

Tapauksia koskevat päätökset julkaistaan pääsääntöisesti oikeusasiamiehen verkkosivustolla (<http://www.ombudsman.europa.eu>) englanniksi ja kantelun alkuperäiskielellä. Tiivistelmät valituista tapauksista ovat saatavissa EU:n kaikilla 23 virallisella kielellä oikeusasiamiehen verkkosivustolla. Tiivistelmät sisältävät monipuolisia esimerkkejä vuonna 2010 tehtyjen yhteensä 326 päätöksen aiheista ja tapauksiin liittyneistä unionin toimielimistä sekä erilaisista tutkimuksen päätökseen saamiseen johtaneista syistä.

Tässä kohdassa ei pyritä tarkastelemaan yhtä suurta määrää tapauksia kuin aiempina vuosina vaan pyritään esittelemään tärkeimpiä oikeusasiamiehen vuonna 2010 tekemiin päätöksiin liittyviä oikeudellisia seikkoja ja tosiseikkoja. Tämä osio sisältää tapauksia, joilla on ollut huomattava vaikutus avoimuuden ja hyvän hallintotavan edistämiseksi EU:n toimielimissä, joiden lopputulos on ollut erityisen positiivinen kantelijan kannalta ja joiden johdosta oikeusasiamies on voinut selventää tärkeitä lainkohtia tai käsitellä aiheita, joita oikeusasiamiehelle ei aiemmin ole esitelty. Koska oikeusasiamies pyrki edistämään EU:n perusoikeuskirjan soveltamista, osiossa esitellään myös tapauksia, jotka koskevat perusoikeuskirjassa säädettyjä oikeuksia.

Analyysi on luokiteltu tutkimusten pääaiheiden mukaan seuraaviin seitsemään ryhmään:

- Avoimuus, tiedonsaantioikeus ja henkilötiedot;
- Komissio perustamissopimusten valvojana;
- Hankintasopimusten tekeminen ja avustusten myöntäminen;
- Sopimusten täytäntöönpano;
- Hallinto ja henkilöstösäännöt;
- Kilpailut ja valintamenettelyt;
- Institutionaaliset, poliittiset ja muut asiat.

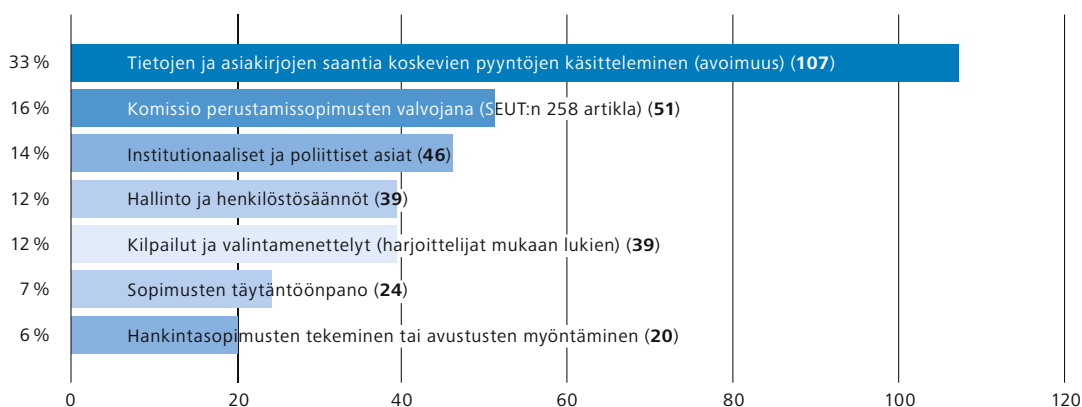
On huomattava, että aiheryhmät ovat monissa tapauksissa päällekkäisiä. Esimerkiksi avoimuuteen liittyviä ongelmia tuodaan usein esiin kanteluissa, jotka koskevat työhönottoa tai komissiota perustamissopimusten valvojana. Lisäksi on huomattava, että ryhmät eivät ole samassa järjestyksessä kuin kuvassa 1.11¹⁷.

Avoimuus, tiedonsaantioikeus ja henkilötiedot

Yleisön oikeus tutustua asiakirjoihin

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 10 artiklan 3 kohdassa määrätään, että päätökset tehdään ”mahdollisimman avoimesti ja mahdollisimman lähellä kansalaisia”, kun taas Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 15 artiklan 1 kohdan mukaan unionin toimielimet, elimet ja laitokset toimivat mahdollisimman avoimesti edistääkseen hyvää hallintotapaa ja varmistaakseen kansalaisyhteiskunnan osallistumisen. SEUT 15 artiklan 3 kohdassa määrätään oikeudesta tutustua unionin toimielinten, elinten ja laitosten asiakirjoihin. Samasta oikeudesta on säädetty myös perusoikeuskirjan 42 artiklassa. Oikeudesta tutustua asiakirjoihin on säädetty asetuksella (EY) N:o 1049/2001¹⁸.

Kuva 1.11: Päätökseen saatujen tutkimusten aihealue

¹⁷. Kuvassa 1.11 annetaan tietoja kaikista vuonna 2010 päätökseen saaduista tutkimuksista aihealueittain. Kaavion on tarkoitus osoittaa lukijalle käsitellyn aihealueen merkitys kaikkien oikeusasiamiehen käsittelemien tapauksien joukossa.

¹⁸. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, EYVL 2001 L 145, s. 43. Komissio antoi 30. huhtikuuta 2008 ehdotuksen Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi annetun asetuksen (EY) N:o 1049/2001 muuttamisesta ja korvaamisesta (KOM(2008)229 lopullinen). Tätä lainsäädännöllistä tarkistusta koskevaa keskustelua jatkettiin vuonna 2010.

Kantelut ja tutkimukset

Asetuksessa (EY) N:o 1049/2001 hakijoille annetaan kaksi valitusmahdollisuutta: jos asiakirjaa ei luovuteta, hakija voi nostaa kanteen tuomioistuimessa SEUT 263 artiklan nojalla tai kannella asiasta oikeusasiamiehelle. Vuonna 2010 oikeusasiamies päätti tutkimuksen 22 kantelusta, jotka koskivat asetuksen (EY) N:o 1049/2001 soveltamista ja joista 14 kohdistui Euroopan komissioon. Kyseiset tutkimukset koskivat sekä menettelyllisiä ongelmia sekä edellä mainitussa asetuksessa säädettyjen tietojen luovuttamista koskevien poikkeusten soveltamista.

Viivästyksiset ja menettelylliset ongelmat

Useat kantelut koskivat väitteitä viivästyksestä. Esimerkiksi tapauksessa **1438/2008/DK** oikeusasiamies kritisoi komissiota siitä, että siltä kesti viisi kuukautta tehdä tietojen pyyntöä koskeva päätös ja ettei se ollut selittänyt viivästyistä asianmukaisesti tai riittävästi. Tapauksessa **1302/2009/TS** kantelija väitti, että vaikka komissio oli lopulta myöntänyt osittaisen oikeuden saada tutustua asiaankuuluviin asiakirjoihin, se oli tarpeettomasti viivyttänyt vastaamista kantelijan alkuperäisiin hakemuksiin¹⁹. Koska kantelija ei tehnyt uudistettua hakemusta, vaikka sillä oli oikeus tehdä niin, oikeusasiamies katsoi, etteivät lisätutkimukset olleet perusteltuja. Oikeusasiamies havaitsi kuitenkin, että komissio ei esittänyt kantelijalle arviota siitä, kuinka kauan sillä menisi alkuperäisen hakemuksen käsittelyyn. Oikeusasiamies katsoi, että komission olisi aiheellista antaa tällainen arvio tulevissa tapauksissa, jotta hakija voi tehdä tietoon perustuvan päätöksen

siitä, onko aiheellista tehdä välittömästi uudistettu hakemus.

Tapauksessa **355/2007/FOR** (katso myös jäljempänä oleva tapaus) oikeusasiamies otti huomioon kantelijan väitteen, jonka mukaan pyyntöjen rekisteröinti ja pyyntöihin vastaaminen viivästyivät suhteellisen usein komissiossa.

Oikeusasiamies huomautti, että hän oli käsitellyt tätä ongelmaa aiemmin²⁰, ja ilmoitti jatkavansa sen valvomista (oikeusasiamiehelle tehtyjen kantelujen perusteella), että komissio sitoutuu noudattamaan asetuksessa (EY) N:o 1049/2001 säädettyjä määräaikoja. Mikäli oikeusasiamies havaitsee merkkejä siitä, että komission palveluissa on järjestelmällinen ongelma, hän tulee harkitsemaan oma-aloitteisen tutkimuksen käynnistämistä aiheesta.

Oikeusasiamies antoi kaksi kriittistä huomautusta koskien tapauksessa **3163/2007/KM** käytettyjä menettelyjä. Oikeusasiamies katsoi, että komissio ei ollut antanut perusteltua syytä sille, miksi se oli pidentänyt kantelijan uudistetun hakemuksen käsittelylle asetettua määräaika, ja että komission olisi pitänyt toimittaa kantelijan alkuperäinen hakemus pääsihteeristölleen tai ainakin ilmoittaa kantelijalle, minne hakemus piti toimittaa.

Poikkeuksien soveltamista koskevat erimielisyydet

Monet oikeusasiamiehen muista tutkimuksista tällä alalla koskivat asiakirjojen julkisuutta koskevia poikkeuksia, joista säädetään asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklassa.

¹⁹. Asetuksessa (EY) N:o 1049/2001 säädetään kaksiosaisesta hakemusten käsittelymenettelystä. Jos toimielin ei vastaa alkuperäiseen hakemukseen viidentoista työpäivän kuluessa, hakijalla on oikeus tehdä uudistettu hakemus. Jos uudistettu hakemus hylätään tai jos siihen ei vastata viidentoista työpäivän kuluessa, hakijalla on oikeus viedä asia yleiseen tuomioistuimeen tai kannella oikeusasiamiehelle.

²⁰. Tapausta **3697/2006/PB** koskevassa päätöksessään oikeusasiamies esitti seuraavan huomautuksen: "Oikeusasiamies huomauttaa, että asetuksen (EY) N:o 1049/2001 7 artiklan 1 kohdan ja 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti, asiakirjoihin tutustumista koskevat hakemukset on käsiteltävä välittömästi ja vastaus tutustumishakemukseen tai uudistettuun hakemukseen on annettava viidentoista työpäivän kuluessa kyseisen hakemuksen kirjaamisesta. Oikeusasiamies katsoo, että velvoite käsitellä hakemukset välittömästi merkitsee myös sitä, että komission on järjestettävä hallinnolliset palvelunsa siten, että se voi varmistaa, että rekisteröinti suoritetaan yleensä viimeistään hakemuksen vastaanottamista seuraavana työpäivänä."

Kolme tapausta koski pyyntöjä saada tutustua EU:n kilpailulainsäädäntöön liittyviin asiakirjoihin. Tapaus **1039/2008/FOR** koski komission kieltäytymistä antaa mahdollisuutta tutustua polkumyöntutkimukseen. Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella²¹ oikeusasiamies katsoi, että tulkittaessa sitä, miltä osin asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklassa säädettyjä poikkeuksia sovelletaan tutkintamenettelyissä käytettäviin asiakirjoihin, on otettava huomioon näitä tutkintamenettelyjä koskevat erityissäännökset. Hän huomautti, että polkumyöntä koskevassa perusasetuksessa säädetään nimenomaisesti, ettei tutkimuksen kohteena oleva osapuoli ole oikeutettu tutustumaan sellaisiin kolmansien osapuolten toimittamiin luottamuksellisiin asiakirjoihin eikä sellaisiin toimielinten tai jäsenvaltioiden sisäisiin asiakirjoihin, jotka liittyvät tutkimukseen. Oikeusasiamies katsoi, ettei asetuksen 1049/2001 tarkoituksena ole muuttaa polkumyöntä koskevassa perusasetuksessa säädettyä komission tutkimusmenettelyä sallimalla yleisön tutustuminen asiakirjoihin, joihin edes tutkimuksen kohteena oleva osapuoli ei ole oikeutettu tutustumaan. Hän myös huomautti, että kyseinen tutkimus oli vielä kesken siinä vaiheessa, kun päätös yleisön oikeudesta tutustua asiakirjoihin tehtiin. Edellä esitetty huomioon ottaen komissio saattoi perustellusti luottaa yleiseen oletukseen siitä, että sillä oli asetuksen 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan kolmannen luetelmakohdan (tutkintatoimien tarkoituksen suoja) nojalla oikeus kieltäytyä luovuttamasta sisäisiä asiakirjojaan. Lisäksi oikeusasiamies totesi komission tutkineen kolmansien osapuolten toimittamat asiakirjat konkreettisesti ja yksittäin saadakseen vahvistuksen niiden luottamukselliseksi luokittelemiselle. Ajan kuluminen ei oikeusasiamiehen mukaan ole millään

tavalla vähentänyt näiden asiakirjojen kaupallista arkaluonteisuutta. Tapaus **2953/2008/FOR** myös käsitteli tutkintatoimien tarkoituksen suojaan liittyvää poikkeusta. Komissio kieltäytyi antamasta tutustuttavaksi alustavaa arviointia, jonka tarkoituksena oli saada saksalaiselta energiayhtiöltä E.ONilta sitoumus lopettaa EU:n kilpailulainsäädännön epäillyt rikkomukset. Oikeusasiamies totesi, että sitoumusmenettely perustuu sekä komission että tarkastelun kohteena olevan osapuolen haluun osoittaa joustavuutta ja tehdä yhteistyötä sekä keskinäiseen luottamukseen. Hän katsoi, että alustavan arvioinnin antaminen nähtäväksi ennen lopullisen sopimuksen allekirjoittamista olisi voinut vaikuttaa kielteisesti E.ONin halukkuuteen tehdä yhteistyötä komission kanssa. Tämä puolestaan olisi voinut vaarantaa tutkimuksen saattamisen loppuun. Oikeusasiamiehen kantana oli myös, että yleinen etu ei edellyttänyt asiakirjan julkistamista. Tapauksessa **3699/2006/ELB** kantelijat halusivat käyttää eräässä EU:n kilpailulainsäädäntöä koskevassa komission päätöksessä mainittuja asiakirjoja kansallisessa tuomioistuimessa yritystä vastaan nostetun vahingonkorvauskanteen käsittelyssä. Komission mukaan kyseinen yritys oli toiminut EU:n kilpailulainsäädännön vastaisesti. Myös tässä tapauksessa komissio nojautui poikkeukseen meneillään olevan tutkinnan ja kaupallisten etujen suojelemiseksi (asetuksen 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan ensimmäinen luetelmakohta). Tarkasteluaan asiakirjoja oikeusasiamies katsoi niiden sisältävän kaupallisesti arkaluonteisia tietoja. Hän pyysi komissiota arvioimaan julkistamisella saavutettavan yleisen edun suhteessa tutkinnan sekä kaupallisten etujen suojelemiseen. Erityisesti hän pyysi komissiota harkitsemaan, olisiko asiakirjojen julkistaminen

²¹. Asia C-139/07 P, *komissio v. Technische Glaswerke Ilmenau*, 29. kesäkuuta 2010 annettu tuomio, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa.

Kantelut ja tutkimukset

yleisen edun mukaista, jos tämän seurauksena EU:n kilpailulainsäädännön pelotevaikutus voimistuisi tekemällä vahingonkorvauskanteiden esittäminen kansallisissa tuomioistuimissa helpommaksi. Vaikka komissio oli periaatteellisista syistä eri mieltä siitä, että asiakirjojen julkistaminen kyseisessä tapauksessa olisi yleisen edun mukaista, se suoritti pyydetyt arvioinnit. Oikeusasiamies antoi lisähuomautuksen siitä, miten komissio voisi edistää yleisen edun näkökohtia yksityisoikeudellisessa täytäntöönpanossa.

Kahdessa muussa tapauksessa, jotka koskivat muun muassa jäsenvaltioista peräisin olevia asiakirjoja, oikeusasiamies joutui muistuttamaan komissiota tuomioistuimen asiassa *Ruotsi v. komissio*²² antaman tuomion mukaisista velvoitteistaan. Tapauksessa **355/2007/FOR** eräs ympäristöjärjestöjen liitto pyysi komissiolta saada tutustua lukuisiin eri asiakirjoihin, jotka liittyivät komission päätökseen tutkia, onko Granadillassa Teneriffalla (Espanjassa) sijaitseva teollisuussatamahanke EU:n ympäristösääntöjen mukainen. Komissio vastasi, että tiettyjen sisäisten asiakirjojen luovuttaminen vahingoittaisi komission päätöksentekomenettelyä (asetuksen 1049/2001 4 artiklan 3 kohdan 1 ja 2 alakohta). Se totesi myös, että Espanja oli pyytänyt siltä, ettei se luovuttaisi näitä komission hallussa olevia asiakirjoja, jotka olivat peräisin Espanjasta (4 artiklan 5 kohta). Oikeusasiamies katsoi, että vain yhtä sisäistä asiakirjaa ei pitäisi luovuttaa. Hän totesi myös Espanjasta peräisin olevien asiakirjojen osalta, että komission on keskusteltava Espanjan viranomaisten kanssa varmistaakseen, että on olemassa pätevät perustelut sille, ettei asiakirjaa luovuteta. Oikeusasiamiehen suositusluonnoksen seurauksena komissio luovutti sisäiset asiakirjat. Päättyessään tapauksen oikeusasiamies kritisoi sitä, että

komissio ei ollut keskustelemalla Espanjan viranomaisten kanssa varmistanut, että on olemassa pätevät perustelut sille, ettei Espanjasta peräisin olevia asiakirjoja voida luovuttaa. Tapaus **2219/2008/MHZ** koski komission kieltäytymistä luovuttaa Saksaa koskevaan rikkomusmenettelyyn liittyvää asiakirjaa. Saksan viranomaiset viittasivat useisiin asetuksessa 1049/2001 säädettyihin asiakirjojen luovuttamista koskeviin poikkeuksiin, ja kantelija väitti, että komissio ei ollut tehnyt omaa arviota siitä, voidaanko poikkeuksia soveltaa. Oikeusasiamies totesi, että vain kaksi komission perusteluissa mainituista poikkeuksista vaikutti perustelluilta. Lisäksi komissio oli jättänyt arvioimatta, edellyttikö ylivoimainen yleinen etu tietojen ilmaisemista. Oikeusasiamies pyysi komissiota harkitsemaan kieltäytymistään uudelleen asian *Ruotsi v. komissio* perusteella. Tämän seurauksena komissio esitti oman arvionsa tutkintatoimien tarkoituksen suojaamista koskevan poikkeuksen sovellettavuudesta ja jätti soveltamatta kansainvälisten suhteiden suojaamiseen liittyvää poikkeusta (asetuksen 1049/2001 4 artiklan 1 kohdan a alakohdan kolmas luetelmakohta), johon Saksan viranomaiset olivat vedonneet. Oikeusasiamies oli tyytyväinen tähän uuteen lähestymistapaan ja katsoi, että taloudellisten etujen suojelua ja talouspolitiikan suojausta koskevia poikkeuksia (4 artiklan 1 kohdan a alakohdan neljäs luetelmakohta) voitiin soveltaa. Sen vuoksi kirjettä ei ollut mahdollista antaa tutustuttavaksi.

Tapaus **1195/2010/OV** koski komission kieltäytymistä antamasta tutustuttavaksi sisäistä käsikirjaansa henkilöstön urakehitystä koskevan arvioinnin laatimisesta. Komissio väitti, että käsikirja sisälsi mielipiteitä, jotka oli tarkoitettu vain sisäiseen käyttöön, ja että käsikirjan antaminen tutustuttavaksi

22. Asia C-64/05 P, *Ruotsi (IFAW) v. komissio* [2007] Kok. I-11389.

vahingoittaisi vakavasti toimielimen päätöksentekomenettelyä (asetuksen 1049/2001 4 artiklan 3 kohta) ja oikeudellisen neuvonannon suojaa (asetuksen 4 artiklan 2 kohdan toinen luetelmakohta). Oikeusasiamiehen tutkimuksen seurauksena komissio päätti, että kantelija saa tutustua kyseiseen asiakirjaan sen koko laajuudessa, ja pahoitteli, että se ei ollut antanut vastaustaan asetuksen 1049/2001 mukaisessa määräajassa.

Komissio ei ollut ainoa toimielin vuonna 2010, johon asiakirjojen saatavuutta koskevia tutkimuksia kohdistettiin. Tapaus **793/2007/BEH** koski parlamentin kieltäytymistä luovuttaa asiakirjoja, jotka koskivat tiettyjen parlamentin Brysselissä sijaitsevien rakennusten hankinnan rahoitusta. Kantelija väitti myös, että parlamentin väitteet EU:n direktiivien soveltamisesta julkisiin hankintoihin olivat mahdollisesti virheellisiä ja harhaanjohtavia. Oikeusasiamies kehotti parlamenttia julkistamaan pyydyt asiakirjat. Lisäksi hän pyysi parlamenttia oikaisemaan tai selventämään lausuntojaan, erityisesti valittua rahoitusjärjestelmää koskevan Euroopan unionin tuomioistuimen tuomion merkityksellisyyden osalta. Parlamentti suostui luovuttamaan asiakirjat, koska asiakirjojen sisältämien taloudellisten tietojen julkaiseminen ei todennäköisesti vaarantaisi parlamentin taloudellisia etuja. Parlamentti toisti kantanaan, että sen antamat lausunnot eivät olleet virheellisiä tai harhaanjohtavia, mutta selitti edelleen yksityiskohtaisesti näkemystään mainitun tuomion merkityksellisyydestä ja selvitti, miksi tuomio sen mielestä ei ole soveltuva. Parlamentti antoi myös lisätietoja soveltamastaan menettelystä ulkoisen rahoituksen varmistamiseksi.

Kaksi muuta tapausta (**523/2009/TS**²³ ja **944/2008/OV**) koskivat neuvoston kieltäytymistä antaa tutustuttavaksi terrorismiin liittyviä asiakirjoja kansainvälisiin suhteisiin liittyvän yleisen edun suojaa koskevan poikkeuksen nojalla. Asiakirjat tutkittuaan oikeusasiamies totesi, että neuvoston kanta oli perusteltu²⁴.

Vuonna 2010 oikeusasiamies käsitteli kahta merkittävää Euroopan lääkevirastoon liittyvää asiakirjojen luovutustapausta. Euroopan lääkevirasto hyväksyy EU:n markkinoille tulevat lääkkeet ja valvoo niitä kansanterveyden suojelemiseksi. Tapaus **2560/2007/BEH** koski pyyntöä saada tutustuttavaksi kahteen sairaalloisen lihavuuden hoitoon tarkoitettuun lääkkeeseen liittyviä kliinisiä tutkimusraportteja ja tutkimussuunnitelmia. Kantelijat halusivat tehdä riippumattoman tutkimuksen, koska heidän näkemyksensä mukaan lääkekokeisiin liittyvä raportointi on usein puolueellista. Euroopan lääkevirasto alun perin kieltäytyi luovuttamasta tietoja sillä perusteella, että tietojen luovuttaminen heikentäisi lääkkeiden valmistajien taloudellisten etujen suojaa. Oikeusasiamies tutki asiakirjat ja havaitsi, että ne eivät sisällä kyseisten sairaalloisen lihavuuden hoitoon tarkoitettujen lääkkeiden koostumukseen liittyviä tai liiketoiminnan kannalta luottamuksellisia tietoja. Oikeusasiamiehen näkemyksen mukaan tietojen luovuttaminen ei heikentäisi taloudellisten etujen suojaa. Tämän seurauksena Euroopan lääkevirasto ilmoitti luovuttavansa tutkimusraportit ja tutkimussuunnitelmat. Tapauksessa **2493/2008/TS** oikeusasiamies suositteli, että Euroopan lääkeviraston olisi julkaistava raportit, jotka koskivat aknen vakavien muotojen hoitoon käytettyihin lääkkeisiin liittyviä epäiltyjä

Vuonna 2010 oikeusasiamies käsitteli kahta merkittävää Euroopan lääkevirastoon liittyvää asiakirjojen luovutustapausta. Euroopan lääkevirasto hyväksyy EU:n markkinoille tulevat lääkkeet ja valvoo niitä kansanterveyden suojelemiseksi.

23. Kyseinen tapaus on kuvattu tarkemmin edellä kohdan 1.4 kohdassa "Ei hallinnollista epäkohtaa".

24. Kuten edellä oikeusasiamiehen menettelyjä koskevassa kohdassa 1.1 on kuvattu, kyseisten tutkimusten seurauksena neuvosto teki päätöksen siitä, miten sen turvallisuussääntöjä sovelletaan tapauksissa, joissa oikeusasiamiehen tutkimus koskee luottamuksellisia asiakirjoja.

Kantelut ja tutkimukset

haitallisia reaktioita. Euroopan lääkevirasto luovutti kyseiset raportit²⁵.

Lopuksi tapauksessa **2145/2009/RT** eräs kansalaisjärjestö pyysi Euroopan investointipankilta (EIP) saada nähdä puitesopimuksen (jäljempänä ”sopimus”), joka oli tehty EIP:n ja Tadžikistanin tasavallan välillä. EIP epäsi mahdollisuuden tutustua sopimukseen sillä perusteella, että kansalliset viranomaiset eivät olleet vielä ratifioineet sopimusta. Kantelija huomautti, että edellä mainittuun poikkeukseen ei viitattu EIP:n säännöissä asiakirjojen julkisuudesta (*Public Disclosure Policy*). EIP vastasi, että kun se oli ollut edelleen yhteydessä Tadžikistanin kansallisten viranomaisten kanssa, sopimus julkaistiin Tadžikistanin tasavallan Belgian suurlähetystön verkkosivustolla. EIP toimitti kantelijalle linkin sopimukseen.

Yleisön oikeus tutustua tietoihin

Perusoikeuskirjan 41 artiklassa todetaan, että jokaisella on oikeus siihen, että unionin toimielimet, elimet ja laitokset käsittelevät hänen asiansa puolueettomasti, oikeudenmukaisesti ja kohtuullisessa ajassa. Artiklaan sisältyy myös oikeus saada vastaus. Vuonna 2010 oikeusasiamies käsitteli 164 tapausta, joissa kansalainen väitti, että viranomaiset eivät olleet antaneet riittäviä vastauksia tai eivät olleet vastanneet lainkaan. Nämä tapaukset käsiteltiin nopeasti soveltamalla yksinkertaistettuja menetelmiä. Tapaus **3364/2008/IP** on esimerkki täysimittaisesta tutkimuksesta, jossa kantelija väitti, ettei hänelle annettu tietoja. Kantelija erityisesti väitti, että koulutuksen, audiovisuaalialan ja kulttuurin

toimeenpanovirasto (EACEA) ei ollut vastannut hänen selvennyspyyntöönsä, joka koski miinus pisteiden käyttämistä kantelijan koordinoiman hankkeen arviointimenettelyssä. Tutkimuksen aikana EACEA myönsi, ettei ollut antanut kantelijalle vastausta, ja antoi kantelijalle tämän pyytämät tiedot.

Tietosuoja

Perusoikeuskirjan 7 ja 8 artikloissa määrätään perusoikeuksista, jotka koskevat oikeuksia yksityisyyteen ja henkilötietojen suojaan. Kyseiset oikeudet olivat olennaisia tapauksessa **2682/2008/ELB**, jossa italialainen journalisti teki oikeusasiamiehelle kantelun parlamenttia vastaan, koska parlamentti ei ollut luovuttanut hänelle tilastotietoja, jotka koskivat eri jäsenvaltioista tulevien parlamentin jäsenten sairauspoissaoloja. Oikeusasiamies pyysi lausunnon Euroopan tietosuojavaltuutetulta, joka katsoi, että tietyissä tapauksissa yksittäiset parlamentin jäsenet voitaisiin tunnistaa pyydetyistä tilastoista. Tietosuojasta annetun asetuksen 45/2001 säännösten perusteella²⁶ oikeusasiamies totesi, että parlamentin kantelijan pyyntöä koskevaa kieltäytymistä ei voida pitää hallinnollisena epäkohtana.

Komissio perustamissopimusten valvojana

Oikeusvaltion periaate on yksi Euroopan unionin perusperiaatteista. Yksi komission tärkeimmistä tehtävistä on toimia perustamissopimusten valvojana²⁷. SEUT 258 artiklassa määrätään yleisestä menettelystä, jonka

²⁵ Tämän tapauksen lisätutkimukset ovat yhä kesken siltä osin, kuinka yksityiskohtaisia tietoja kyseisistä lääkkeisiin liittyviä epäiltyjä haitallisia reaktioita koskevista raporteista luovutetaan. Tutkimus tulee päättymään vuoden 2011 alussa, ja kyseinen tapaus käsitellään kokonaisuudessaan vuosikertomuksessa 2011.

²⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 45/2001, annettu 18 päivänä joulukuuta 2000, yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta, EYVL 2001 L 8, s. 1.

²⁷ SEU 17 artiklassa edellytetään, että komissio ”huolehtii siitä, että perussopimuksia sekä toimielinten niiden nojalla hyväksymiä toimenpiteitä sovelletaan”.

mukaisesti komissio voi tutkia mahdollista jäsenvaltioissa ilmennyttä EU:n oikeuden rikkomistapausta ja viedä asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi. Komissio voi käynnistää tutkimuksen omasta aloitteestaan, kantelujen perusteella tai vastauksena Euroopan parlamentin pyyntöön käsitellä parlamentille SEUT 227 artiklan nojalla esitettyjä vetoomuksia. Muita menettelyjä käytetään käsiteltäessä tiettyjä asioita, esimerkiksi lainvastaisia valtiontukia.

Tässä yhteydessä on tärkeää mainita ”EU Pilot” -hanke²⁸, komission ja jäsenvaltioiden yhdessä kehittämä työmenetelmä, jonka tarkoituksena on korjata EU:n lainsäädäntöön liittyvät rikkomukset mahdollisimman aikaisessa vaiheessa turvautumatta rikkomusmenettelyyn. Hankkeen pyrkimyksenä on varmistaa, että jäsenvaltiot soveltavat EU:n lainsäädäntöä tehokkaammin ja että kansalaisten ja yritysten tekemät kantelut ratkaistaan nopeammin. Oikeusasiamies on tarkasti seurannut ”EU Pilot” -hankkeen kehitystä sen aloittamisesta, vuodesta 2007, lähtien varmistukseksi, että hanke toimii mahdollisimman läpinäkyvällä tavalla kantelijoiden kannalta.

Oikeusasiamies ottaa vastaan ja käsittelee kanteluja, joita on esitetty komissiota vastaan tämän toimiessa perustamissopimusten valvojana.

Oikeusasiamies ottaa vastaan ja käsittelee kanteluja, joita on esitetty komissiota vastaan tämän toimiessa perustamissopimusten valvojana. Kun oikeusasiamies käynnistää tutkimuksen tällaisesta kantelusta, hän tekee kantelijalle aina tarpeen vaatiessa selväksi, ettei tutkimuksessa pyritä selvittämään, onko tapahtunut rikkomus, sillä Euroopan oikeusasiamiehellä ei ole valtuuksia tutkia jäsenvaltioiden viranomaisten toimia. Oikeusasiamies tutkii ainoastaan sitä, miten komissio on toiminut

analysoidessaan ja käsitellessään sille esitetyn rikkomusta koskevan kantelun. Oikeusasiamies voi tarkastella komission toimintaa sekä menettelytapojen että sisällöllisten näkökohtien kannalta.

Menettelylliset velvoitteet

Arvioidessaan menettelyllisiä velvoitteita, joita komissiolla on kantelijoita kohtaan, oikeusasiamies ottaa pääasialliseksi vertailukohtakseen tiedonannon²⁹, jonka komissio antoi vuonna 2002. Tiedonannossa määritellään joitakin komissiolle esitettyjen kantelujen rekisteröintiä koskevia menettelyllisiä velvoitteita ja niiden poikkeuksia sekä kantelujen käsittelyn ja kantelijalle ilmoittamisen määräaika. Tiedonanto laadittiin vastauksena oikeusasiamiehen tutkimuksiin ja tämän asiasta aiemmin komissiolle esittämään kritiikkiin. Oikeusasiamiehen mielestä tämä tiedonanto on erittäin merkittävä edistysaskel vahvistettaessa kansalaisten luottamusta komissioon perustamissopimusten valvojana.

Kuten jäljempänä oleva esimerkki osoittaa, oikeusasiamiehen vuonna 2010 suorittamat tutkimukset paljastivat useita

puutteita. On kuitenkin tärkeää huomata, että kahden tutkimuksen kuluessa (tapaukset 219/2009/PB ja 294/2009/PB) komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle, että se on ottanut käyttöön toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on merkittävästi parantaa rikkomuksiin liittyvien kantelujen käsittelyä. Oikeusasiamies piti komission aloitetta myönteisenä ja totesi toivovansa saada konkreettista tietoa uusien toimenpiteiden toteutuksesta sekä erityisesti niiden vaikutuksesta kantelujen käsittelyyn.

²⁸. Ks. komission tiedonanto: Tulosten Eurooppa – yhteisön lainsäädännön soveltaminen, KOM(2007)502.

²⁹. Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja Euroopan oikeusasiamiehelle kantelijan asemasta yhteisön oikeuden rikkomista koskeissa asioissa, EYVL 2002 C 244, s. 5.

Kantelut ja tutkimukset

Kantelujen rekisteröinnin laiminlyönti

Toistuva ongelma tällä alueella liittyy kantelujen rekisteröintiin. Komission vuoden 2002 tiedonannon 3 kohdassa määrätään komission velvollisuudesta rekisteröidä vastaanottamansa kantelut komission keskusrekisteriin. Kuusi poikkeusta on säädetty kyseiseen velvollisuuteen. Tapauksessa **1009/2009/KM** oikeusasiamies totesi, että komissio ei ollut ilmoittanut vastaanottaneensa kyseisen kantelun eikä kirjannut sitä rikkomista koskevana kanteluna, vaikka kantelija oli käyttänyt kantelulomaketta ja selvästi nimennyt toimittamansa aineiston rikkomista koskevaksi kanteluksi. Se, että komissio jätti kirjaamatta kantelun, ei ole perusteltavissa vain sen nojalla, että komission ja kantelijan välillä oli käyty aikaisemmin kirjeenvaihtoa. Tämä peruste ei ole mikään tiedonannon 3 kohdassa mainituista poikkeuksista. Oikeusasiamies kritisoi tätä menettelyllistä puutetta ja huomautti, että komission on rekisteröitävä kaikki kantelut, paitsi jos tapaukseen voidaan soveltaa jotakin tiedonannon 3 kohdassa säädettyä perustetta.

Tutkimuksissaan ja johtopäätöksissään oikeusasiamies kunnioittaa täysin perussopimuksissa ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä tunnustettua komission harkintavaltaa tehdessään päätöstä siitä, onko rikkomusasia vietävä tuomioistuimeen.

Vuonna 2009 oikeusasiamies käynnisti oma-aloitteisen tutkinnan komission menettelytavoista, jotka koskivat EU:n ympäristölainsäädännön väitettyihin rikkomisiin liittyvien kirjeenvaihdon ja kantelujen rekisteröintiä (**OI/3/2009/MHZ**). Tutkimus oli seurausta espanjalaisen kansalaisjärjestön tekemästä väitteestä, jonka mukaan komissio ei sen käsityksen mukaan kirjaa kirjeenvaihdossa saamiaan väitteitä EU:n ympäristölainsäädännön rikkomisesta kanteluina, jos sen käsityksen mukaan (i) kantelun aihe ei välttämättä edellytä ensisijaista käsittelyä ja (ii) kirjeenvaihto liittyy

sellaisen ympäristöä koskevan tiedon saamiseen, johon voi vielä soveltaa kansallisen lainsäädännön tarjoamia oikeussuojakeinoja. Kyseisistä poikkeuksista ei säädetä tiedonannon 3 kohdassa. Komissio selvensi, että "ensisijainen käsittely" ei koske kirjeenvaihdon kirjaamista kanteluna, vaan seuraavaa hallinnollista vaihetta, jossa kantelu on jo rekisteröity. Ympäristötiedon saatavuutta koskevan kirjeenvaihdon saatavuuden osalta komissio otti aluksi kannan, jonka mukaan kirjeenvaihto kuuluu sellaisiin poikkeuksiin "jotka eivät sisällä minkäänlaisia kanteluperusteita". Kyseinen poikkeus on yksi vuoden 2002 tiedonannon 3 kohdassa säädetystä poikkeuksista. Komissio myöhemmin hyväksyi oikeusasiamiehen ehdotuksen supistaa kyseisen poikkeuksen tulkintaa.

Asiasisältöön liittyvät ongelmat

Rikkomuksia koskevaa kantelua tutkiessaan oikeusasiamies voi tarkastella myös komission analyysien ja päätelmien asiasisältöä, kuten ovatko komission päätelmät kohtuullisia ja

hyvin perusteltuja ja selvittääkö komissio päätelmät kantelijalle perusteellisesti. Tutkimuksissaan ja johtopäätöksissään oikeusasiamies kunnioittaa täysin perussopimuksissa ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä tunnustettua komission harkintavaltaa tehdessään päätöstä siitä, onko rikkomusasia vietävä tuomioistuimeen. Oikeusasiamies ilmoittaa, jos hän on komission arviosta olennaisesti eri mieltä, mutta korostaa, että EU:n lainsäädännön tulkintakysymyksissä ylin päätäntävalta on unionin tuomioistuimella. Tällaiset mielipide-erot ovat kuitenkin harvinaisia.

Komission harkintavallan käyttöä koskevat kiistat³⁰

Tapaus **3307/2006/JMA** koski komission Itävaltaa vastaan tehdyn rikkomusta koskevan kantelun käsittelyä. Kantelu käsitteli kieltoa pitää villieläimiä sirkuksissa. Suositusluonnoksessa oikeusasiamies kiirehti komissiota antamaan kantelijalle selvän ja yksiselitteisen selonteon siitä, onko vai eikö Itävalta ole osoittanut, että sen lainsäädäntö on perustamissopimuksen mukainen. Komissio vastasi, että päättäessään rikkomusmenettelyn se oli käyttänyt harkintavaltaansa. Lisäksi se esitti, ettei eläinten hyvinvointia koskevista kysymyksistä pitäisi päättää EU:n tasolla vaan ennemminkin jäsenvaltioissa. Oikeusasiamies hyväksyi, että komissio voi halutessaan käyttää harkintavaltaansa päättämällä jättää tutkimuksen sikseen ennen sen päätökseen saattamista ja ennen päätöksen tekemistä siitä, toimiiko jäsenvaltio EU:n lainsäädännön vastaisesti. Oikeusasiamies kuitenkin antoi tutkimuksen päätteeksi kriittisen huomautuksen siltä osin, mikä koskee komission perusteluja kyseisessä tapauksessa. Komission toteamus ”eläinten hyvinvointia koskevat kysymykset on parempi jättää jäsenvaltioiden päätettäväksi” vaikuttaa oikeusasiamiehestä käytännössä siltä, että komissio luopuu roolistaan perussopimusten valvojana kaikissa eläinten hyvinvointia koskevissa asioissa, ei vain tämän tapauksen osalta. Sellaisenaan se ei anna moitteetonta, selvää ja ymmärrettävää perustelua komission käyttämälle harkintavallalle.

Tapaus **1528/2006/VL** oli seurausta aiemmasta rikkomista koskevasta kantelusta. Kantelun johdosta unionin tuomioistuin oli tuominnut Saksan siitä, että se ei ollut toteuttanut tarpeellisia toimenpiteitä, jotka antavat etusijan jäteöljyjen uudistamalla tapahtuvalle

käsittelylle. Vaikka Saksa myöhemmin toteutti tietyt toimenpiteet noudattaakseen asiaankuuluvan direktiivin nojalla säädettyjä velvollisuuksiaan, kantelija piti toimenpiteitä riittämättöminä ja jätti uuden rikkomusta koskevan kantelun, jonka komissio hylkäsi. Oikeusasiamies tutki tapauksen ja päätteli, että komissio ei ollut antanut riittävää selitystä kannalleen, sekä pyysi komissiota harkitsemaan kantaansa uudelleen. Komissio pysyi kannassaan ja viittasi harkintavaltaansa kyseisellä alueella muistuttaen uudesta direktiivistä, joka jäsenvaltioiden on saatettava voimaan joulukuuhun 2010 mennessä. Oikeusasiamies huomautti, että peruste, jonka komissio oli antanut rikkomusta koskevan kantelun hylkäämiselle oli se, että Saksa oli asianmukaisesti toteuttanut aiemman direktiivin. Komissio ei näin ollen voi tukeutua myöhemmin muutettuun lainsäädäntöön. Oikeusasiamies myös korosti, että komission harkintavalta ei oikeuta sitä olemaan toteuttamatta rooliaan perustamissopimusten valvojana, mikä tässä tapauksessa tarkoittaa sitä, että komission olisi pitänyt valvoa kyseisen oikeudellisen velvoitteen noudattamista jo ennen kuin sen voimassaolo lakkasi ja se kumottiin. Oikeusasiamies päätti tapauksen käsittelyn esittämällä kriittisen huomautuksen.

Riittävien perusteiden esittämättä jättäminen

Tapauksessa **953/2009/MHZ** oikeusasiamies havaitsi, että komissio ei ottanut perusteltua kantaa siihen, olivatko Espanjan viranomaiset panneet riittävässä määrin täytäntöön asiaankuuluvan direktiivin. Komissio oli erityisesti jättänyt ottamasta asianmukaisesti kantaa unionin tuomioistuimen tuomiossaan antamaan tulkintaan³¹. Oikeusasiamies antoi kriittisen huomautuksen sekä kritisoi komissiota perusteettomasta viivytyksestä kantelun käsittelyssä.

³⁰. Toinen asiaan liittyvä tapaus on **2115/2007/FOR**, joka on esitelty edellä kohdassa 1.4 otsikon ”Kriittiset huomautukset” alla.

³¹. C-278/05, *Carol Marilyn Robins ja muut v. Secretary of State for Work and Pensions* [2007] Kok. I-1053.

Kantelut ja tutkimukset

Hankintasopimusten tekeminen ja avustusten myöntäminen

Oikeusasiamies käsittelee kanteluja, jotka koskevat hankintasopimusten tekemistä tai tekemättä jättämistä sekä avustusten myöntämistä tai myöntämättä jättämistä. Oikeusasiamies katsoo kuitenkin, että toimielimillä ja etenkin hankintasopimusten arviointilautakunnilla ja hankintaviranomaisilla on laaja harkintavalta ja että tämänkaltaisissa tapauksissa oikeusasiamies rajoittuu tarkastamaan, että menettelysääntöjä on noudatettu ja tiedot ovat oikein ja että tapauksessa ei ole ilmeistä arviointivirhettä tai toimivallan väärinkäyttöä. Hän saattaa myös kiinnittää huomiota siihen, että toimielimet ovat täyttäneet velvollisuutensa perustella päätöksensä ja että perustelut ovat yhdenmukaisia ja järkeviä.

Oikeusasiamiehen vuonna 2010 hankintasopimusten tekemisen ja avustusten myöntämisen alalla suorittamat tutkimukset koskivat muun muassa väitettyä syrjintää³², asiaankuuluvien säännösten virheellistä soveltamista, riittävien perusteiden antamatta jättämistä ja epäoikeudenmukaisuutta. Viimeksi mainitun osalta on tärkeää korostaa, että oikeudenmukaisuus on mainittu perusoikeuskirjan 41 artiklan 1 kohdassa,

Oikeusasiamies on jo pitkään pitänyt oikeudenmukaisuutta yhtenä hyvän hallinnon keskeisimpänä periaatteena.

joka koskee perusoikeutta hyvään hallintoon. Oikeusasiamies on jo pitkään pitänyt oikeudenmukaisuutta yhtenä hyvän hallinnon keskeisimpänä periaatteena. Oikeusasiamies pyrkii järkevään ja oikeudenmukaiseen tasapainoon ristiriitaisten oikeuksien ja etujen osalta sekä auttamaan muita toimimaan samoin, kuten jäljempänä kohdassa ”Epäoikeudenmukaisuus” esitetyistä esimerkeistä voidaan nähdä.

Epäoikeudenmukaisuus

Kaksi tapausta koski koulutuksen, audiovisuaalialan ja kulttuurin toimeenpanovirastoa (EACEA). Tapauksessa 1598/2008/MHZ EACEA päätti olla hyväksymättä konferenssin kuluja, koska sen mielestä paikallisen yhteistyökumppanin ja kansalaisjärjestön väliset kytkökset voisivat aiheuttaa eturistiriidan. Se kieltäytyi myös hyväksymästä (i) toisen konferenssin kuluja, jotka oli jo katettu toisella avustuksella, ja (ii) kaksi kertaa vaadittuja kuluja. Kansalaisjärjestö väitti EACEAn päätöksen olleen epäoikeudenmukainen ja suhteeton. Oikeusasiamiehen näkemys oli, että eturistiriitoja koskevia sopimusehtoja tulkitessa on tärkeää ottaa huomioon myös asianosaisten osapuolten hyvässä uskossa ja oikeudenmukaisesti tehdyt ratkaisut sekä sopimuksen luonne ja tarkoitus. Hän kiinnitti huomion siihen, että vaikka kyseisissä olosuhteissa asia voitiin käsittää eturistiriitana, se ei kuitenkaan ollut sitä, eikä asian missään vaiheessa saatu henkilökohtaista etua. EACEA hyväksyi oikeusasiamiehen lähestymistavan ja myöntyi olemaan vaatimatta takaisin asiaankuuluvia rahasummia. Jäljelle jäävien kustannusten osalta oikeusasiamies toi voimakkaasti esiin sen, että kantelija oli vaarassa tehdä konkurssin. EACEA esitti, että varainhoitoasetuksen asianmukaisten säännösten mukaan se ei voi käyttää hallinnollista harkintavaltaansa tässä

kysymyksessä. Oikeusasiamies hyväksyi tämän selityksen. Tapaus 255/2009/JF koski EACEAn kansalaisjärjestölle esittämää 2 364 EUR suuruista korvauspyyntöä EACEAn järjestämän seminaarin kuluista. Oikeusasiamiehen tutkimuksen seurauksena EACEA tarkisti tietonsa uudelleen ja totesi, että kulut – joita se ei alun perin pitänyt tukikelpoisina – olivat itse asiassa tukikelpoisia. EACEA perui korvausvaatimuksensa. Oikeusasiamiehen

³². Ks. tapaus 1266/2009/KM, joka on kuvattu edellä kohdan 1.4 kohdassa ”Toimielimen sopimat tapaukset ja sovintoratkaisut”.

tutkimus paljasti kuitenkin myös kantelijan tekemän selvän virheen täyttäessään tukihakemuslomaketta. Sen johdosta kantelijalle ei ollut maksettu oikeaa summaa osanottajien matkakuluista. Sen tosiasian valossa, että EACEAn huomio kiinnittyi tuolloin asianmukaisesti tähän virheeseen, oikeusasiamies katsoi, että olisi epäoikeudenmukaista ja kohtuutonta olla korvaamatta kantelijalle todellisia kyseisessä tilanteessa aiheutuneita kustannuksia. EACEA hyväksyi oikeusasiamiehen sovintoratkaisuehdotuksen ja maksoi kantelijalle 2 722 EUR.

Sääntöjen väärä soveltaminen

Kantelun 485/2008/IP jätti italialainen tutkija, joka oli tyytymätön valituksensa käsittelyyn. Valitus koski päätöstä hylätä kantelijan tutkimusehdotus. Kyse oli yhdestä Euroopan tutkimusneuvoston ensimmäisistä ehdotuspyynnöistä. Kantelija katsoi, ettei muutoksenhakukomitea ottanut kantaa hänen väitteeseensä, jonka mukaan arvioijat sovelsivat tiettyjä kriteerejä virheellisesti tai että he sovelsivat merkityksettömiä kriteerejä. Oikeusasiamiehen mielestä kantelijan väite oli perusteltu, ja hän esitti kriittisen huomautuksen. Oikeusasiamies oli kuitenkin tyytyväinen siihen, että uusissa menettelyissä hakijoille myönnettiin oikeus tutustua riippumattomien arvioijien yksittäisiin arviointeihin. Näin EU:n ehdotuspyynnöille asetettiin tärkeä uusi läpinäkyvyyttä koskeva vaatimus, minkä oikeusasiamies pani tyytyväisenä merkille.

Riittävien perusteiden esittämättä jättämistä koskeva väite

Kantelun 1793/2009/MHZ jätti yritysryhmä, jonka tukea koskevan suunnitelman komissio oli hylännyt. Riippumattomista asiantuntijoista koostuva komitea oli arvioinut suunnitelman, ja kyseinen arviointi oli osa komission hylkäämisperusteista. Yritysryhmän edustaja väitti, että hylkäystä ei ollut

perusteltu tarpeeksi hyvin. Kantelua koskevassa lausunnossaan komissio kuvasi asiantuntijoiden arvion pääkohdat. Oikeusasiamies piti tätä selitystä riittävänä. Hän katsoi, että koska komissio tekee lopullisen päätöksen ja koska sen on annettava riittävät perusteet päätöksilleen, se voi ryhtyä ja sen on ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin, jos selviä virheitä tulee sen tietoon. Asianomaisessa tapauksessa komissio toimi tällä tavalla muokkaamalla ja selventämällä alkuperäisiä perusteitaan kantelijan suunnitelman hylkäykselle.

Sopimusten täytäntöönpano

Oikeusasiamies katsoo, että hallinnollinen epäkohta ilmenee, kun julkinen toimielin ei noudata sitä sitovaa määräystä tai periaatetta. Hallinnollinen epäkohta voi näin ollen ilmetä myös silloin, kun kyse on EU:n toimielinten tekemien sopimusten velvoitteiden täyttämisestä.

Tällaisissa tapauksissa oikeusasiamiehen valvonnan laajuus on kuitenkin väistämättä rajallinen. Oikeusasiamies on sitä mieltä, että kiistanalaisessa tapauksessa hänen ei pidä yrittää määritellä, onko jompikumpi osapuoli rikkonut sopimusta. Kysymystä voidaan käsitellä tehokkaasti vain toimivaltaisessa tuomioistuimessa, jolla on mahdollisuus kuulla osapuolten argumentit asiassa sovellettavasta kansallisesta lainsäädännöstä ja arvioida mahdollisia asiakysymyksistä esitettyjä ristiriitaisia todisteita.

Oikeusasiamies katsoo, että sopimuskiistoja koskevissa tutkimuksissa on perusteltua rajoittaa selvittämään, onko unionin toimielin toimittanut johdonmukaisen ja järkevän selonteon toimiensa oikeusperustasta ja siitä, miksi se uskoo oman näkemyksensä sopimustilanteesta olevan perusteltu. Jos näin käy, oikeusasiamies tekee johtopäätöksen, ettei hänen tutkimuksensa

Kantelut ja tutkimukset

perusteella ole ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Johtopäätös ei vaikuta osapuolten oikeuteen viedä sopimuskiista toimivaltaisen tuomioistuimen tutkittavaksi ja ratkaistavaksi. Jos osapuolet päätyvät tähän ratkaisuun, oikeusasiamies päättää tutkimuksensa välittömästi ilman jatkotutkimuksia ohjesääntönsä 2 artiklan 7 kohdan säännöksen mukaisesti.

Kaikki sopimuksia koskevat oikeusasiamiehen täysimittaiset kirjalliset tutkimukset vuonna 2010 liittyivät komissioon.

Kaikki sopimuksia koskevat oikeusasiamiehen täysimittaiset kirjalliset tutkimukset vuonna 2010 liittyivät komissioon. Tutkitut tapaukset liittyivät maksujen viivästymisiin, kustannusten tukikelpoisuutta koskeviin kiistoihin ja alihankinnasta johtuviin ongelmiin. Neljä tapausta³³ koski oikeudenmukaisuuden periaatetta, jota oikeusasiamies on ahkerasti pyrkinyt edistämään perusoikeuskirjan 41 artiklan 1 kohdan mukaisesti, joka koskee oikeutta hyvään hallintoon.

Maksun viivästyminen

Vuonna 2009 oikeusasiamies käynnisti jatkotoimet aiemman oma-aloitteisen tutkimuksensa (OI/5/2007/GG) johdosta, joka koski komission maksujen ajantasaisuutta. Kyseisen tutkimuksen (OI/1/2009/GG) odotetaan paljastavan, onko edistystä tällä alueella tapahtunut. Kyseisen oma-aloitteisen tutkimuksen yhteydessä oikeusasiamies sai tietoonsa tapauksen, jossa maksu viivästyi 754 päivää. Aluksi vaikutti siltä, että kyseistä tapausta voitiin pitää poikkeuksellisenä. Oikeusasiamies totesi myös, että maksun viivästymisen johdosta oli maksettu viivästyskorkea ja ettei oikeusasiamiehelle ollut tehty tapauksesta kantelua. Oikeusasiamies päätti tutkia tapauksen erillisenä yleisestä oma-aloitteisesta tutkimuksestaan ja käynnisti oma-aloitteisen tutkimuksen OI/2/2010/GG. Kyseisessä tapauksessa huomattava viivästyminen oli johtunut henkilöstön liian vähäisestä lukumäärästä, mikä puolestaan johtui työntekijöiden

suuresta vaihtuvuudesta. Komissio painotti, että asianomaisessa pääosastossa maksujen oikea-aikainen suorittaminen on sittemmin huomattavasti parantunut. Tutkittuaan tapaukseen liittyvät asiakirjat oikeusasiamies myönsi, että tapaus ei osoittanut merkkejä järjestelmällisestä ongelmasta. Lisäksi hän huomautti, että tilintarkastustuomioistuin oli jo tutkinut asianomaisen tapauksen ja sen esille tuomat ongelmat.

Kustannusten tukikelpoisuutta tai tarkastustoimia koskevat kiistat

Tapauksessa 1962/2009/KM kantelija väitti, että komission energian ja liikenteen pääosasto oli laskenut hankkeen kulujen EU-tuen väärin ja että se sovelsi tukiosuuksia, jotka eivät olleet sopimuksessa. Lisäksi se väitti, että energian ja liikenteen pääosasto oli ollut hidaskäyttöinen hankkeen hoitamisessa. Komissio arvioi asian uudelleen ja maksoi hankekumppaneille korvauksena 38 000 EUR. Väitettyä viivästymistä koskien komissio korosti, että vaikka maksupäätökseen johtanut prosessi oli pitkä, sitä oli seurattu kaiken aikaa aktiivisesti.

Tapaus 3249/2008/KM koski tukihakemuksen osittaista hylkäämistä sopimusasiassa. Elokuussa 2005 asianomainen yhdistys anoi muutosta näyttelynsä talousarvioon, koska näyttely järjestettiin useammassa kaupungissa kuin oli alun perin arvioitu. Komission virkamies hyväksyi ehdotetut muutokset. Komissio kuitenkin vähensi yhdistykselle suoritettavasta viimeisestä maksuerästä yli 6 000 EUR sillä perusteella, että muutoksia talousarvioon ei ollut ilmoitettu komissiolle asianmukaisesti. Tutkittuaan tapauksen oikeusasiamies totesi, että komissio ei ollut onnistunut antamaan yhdenmukaista ja perusteltua selitystä sille, miten se on käsitellyt kantelijan tukihakemuksen. Komissio harkitsi tukihakemuksen uudelleen ja maksoi kantelijalle puuttuvat 6 025 EUR sekä korkoa 1 586 EUR.

33. Tapaukset 173/2009/RT, 2945/2008/FOR, 2509/2008/ELB ja 2486/2008/MF.

Tapaus **2834/2007/BEH** koski komission käynnistämää tarkastusta. Oikeusasiamies päätteli, että komissio ei ollut käynnistänyt tarkastusta kohtuullisessa määräajassa. Lisäksi oikeusasiamiehen näkemyksen mukaan komissio ei ollut varmistanut, että kantelijalle on toimitettu saksankielinen käännös alustavasta tarkastuskertomuksesta. Lopuksi oikeusasiamies havaitsi hallinnollisen epäkohdan myös siinä, ettei komissio ollut antanut riittäviä perusteita sille, miksi kyseisessä tapauksessa nelipäiväinen tarkastus oli ollut oikeasuhtainen.

Epäoikeudenmukaisuus

Tapauksessa **2509/2008/ELB** voittoa tavoittelematon yhdistys allekirjoitti komission kanssa avustussopimuksen toteuttaakseen hankkeen terroriväkivallan uhriksi joutuneiden naisten auttamiseksi Algeriassa. Ongelmia syntyi, kun yhdistys myi ajoneuvon, jonka se oli ostanut hankkeen alussa. Komission mukaan avustussopimus ei sallinut ajoneuvon myyntiä, joten se määräsi rahat perittäväksi takaisin yhdistykseltä. Oikeusasiamies totesi, että kantelija oli toiminut virheellisesti myydessään ajoneuvon, mutta kuitenkin katsoi, että komission päätös katsoa ajoneuvosta aiheutuneet kustannukset kokonaisuudessaan tukikelvottomiksi oli kohtuuton. Oikeusasiamies ehdotti sovintoratkaisua. Komissio päätti luopua takaisinperinnästä kustannustehokkuuteen liittyvistä syistä.

Alihankintaan liittyvät ongelmat

Komission EU:n rahoittamien toimien tai ohjelmien toteuttamiseksi tekemien sopimusten osalta komissio tekee yleensä sopimuksen tietyn yrityksen tai yhteenliittymän kanssa, joka toteuttaa kyseessä olevan hankkeen alihankkijoiden, asiantuntijoiden tai omien työntekijöidensä avulla. Useissa tällaisissa tapauksissa komissiolle annetaan joitakin toimeksisaajan asiantuntijoihin ja

työntekijöihin liittyviä oikeuksia. Tämä erityinen sopimusympäristö voi johtaa komission toimeksisaajien ja heidän henkilökuntansa tai asiantuntijoiden välisiin kiistoihin, joista komissio on oikeusasiamiehen mielestä osaltaan vastuussa. Oikeusasiamies osallistui varainhoitoasetuksen uudistamisesta järjestettyyn julkiseen kuulemiseen tekemällä konkreettisia ehdotuksia kyseisen ongelman ratkaisemiseksi³⁴. Alla on esitelty mielenkiintoinen tapaus vuodelta 2010, jossa viitattiin komission toimeksisaajaansa koskevaan vastuuseen:

Tapauksessa **760/2009/JMA** kantelijat väittivät, että komissio ei ollut asianmukaisesti valvonut alankomaalaista yksityistä henkilöstövalintatoimistoa, joka järjesti kokeita komission puolesta. Tutkittuaan toimiston ja komission välisen sopimuksen oikeusasiamies päätteli, että hakijoilla ei ollut valtuuksia pyytää suoraan komissiota vahvistamaan, onko toimiston tekemä valintapäätös suoritettu oikeudenmukaisesti ja avoimesti, nimenomaan sen vuoksi, että sopimus ei sisältänyt kyseistä mahdollisuutta. Oikeusasiamies antoi kuitenkin lisähuomautuksen, jossa hän pyysi komissiota harkitsemaan ottamaan toimistoon uudestaan yhteyttä, jotta se voisi antaa asianmukaisen selityksen sille, miksi se ensin oli ilmoittanut kantelijoille, että nämä oli valittu tehtävään, ja sitten kuusi kuukautta myöhemmin, että nämä eivät olleet läpäisseet kokeita.

Hallinto ja henkilöstösäännöt

Oikeusasiamiehelle esitetään vuosittain paljon kanteluja toimielinten hallintotoimista (39 tutkimusta eli 12 % kaikista vuonna 2010 päätetyistä tutkimuksista). Hallintotoimet liittyvät virkamiesten henkilöstösääntöjen ja muiden asiaa koskevien tekstien soveltamiseen. Kuten jäljempänä olevista

³⁴. Oikeusasiamiehen mielipide on saatavissa oikeusasiamiehen verkkosivustolla osoitteessa: <http://www.ombudsman.europa.eu/en/resources/otherdocument.faces/en/4592/html.bookmark>

Kantelut ja tutkimukset

Useat tapaukset käsittelivät vammaisten henkilöiden oikeuksia. Näissä tapauksissa oikeusasiamies pyrki varmistamaan, että perusoikeuskirjan 26 artiklaa, joka koskee vammaisten sopeutumista yhteiskuntaan, noudatetaan.

esimerkeistä voidaan nähdä, tapaukset koskevat lähes kaikkia toimielimiä ja ovat luonteeltaan varsin erilaisia, vaikkakin jälleen oikeudenmukaisuuden periaate korostuu usein. Useat tapaukset käsittelivät vammaisten henkilöiden oikeuksia. Näissä tapauksissa oikeusasiamies pyrki varmistamaan, että perusoikeuskirjan 26 artiklaa, joka koskee vammaisten sopeutumista yhteiskuntaan, noudatetaan. Oikeusasiamies on tyytyväinen voidessaan todeta, että henkilöstöön liittyvien kantelujen alalla monessa tapauksessa saatiin hallinnon aktiivisen suhtautumistavan ansiosta aikaan myönteinen lopputulos³⁵.

Vammaisten henkilöiden oikeuksien kunnioittamista koskeva laiminlyönti

Tapauksessa **1226/2008/OV** komissio myönsi varatun parkkipaikan kantelijalle tämän kahden jäljellä olevan työvuoden ajaksi. Asianomainen virkamies oli ollut vakavassa onnettomuudessa, jonka seurauksena hänet oli todettu neljäprosenttisesti pysyvästi työkyvyttömäksi. Kantelija väitti, että komissio ei ollut käsitellyt hänen varattua parkkipaikkaa koskevaa hakemustaan oikeudenmukaisesti ja asianmukaisesti. Tapauksessa **2710/2009/RT** kantelija väitti, että komissio ei ollut maksanut hänelle summaa, joka vastaa kantelijan pysyvää työkyvyttömyysastetta, vaikka komissio oli ilmoittanut kantelijalle tehneensä näin. Komissio oli myös antanut kantelijalle harhaanjohtavia tietoja. Kantelija ilmoitti myöhemmin oikeusasiamiehelle, että tutkimuksen käynnistyttyä komissio oli maksanut puuttuvan summan sekä viivästyneestä maksusta johtunutta korkoa.

Kaksi tapausta, jotka koskivat henkilöstösääntöjen säännöstä, jonka mukaan huollettavana olevasta lapsesta maksettava lisä voidaan maksaa kaksinkertaisena, jos kyseisen lapsen

vakava sairaus aiheuttaa henkilöstön jäsenelle merkittäviä kuluja, johtivat hyvin erilaisiin lopputuloksiin.

Tapauksessa **1963/2009/ELB** komissio hyväksyi oikeusasiamiehen sovintoratkaisuehdotuksen, jonka mukaan kantelijalle tulisi myöntää kaksinkertainen lapsilisä vuodesta 2006 lähtien, jolloin tämän pojan sairaus oli todettu, eikä vuodesta 2008 lähtien, jolloin asiaankuuluva pyyntö oli jätetty. Parlamentin vastaus tapauksessa **1953/2008/MF** oli hyvin toisenlainen. Kantelija väitti parlamentin toimineen epäoikeudenmukaisesti ja loukanneen yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, kun se oli kieltäytynyt suorittamasta takautuvasti huollettavana olevasta lapsesta maksettavan kaksinkertaisen lisän. Lisäksi kantelijan mukaan parlamentti ei ollut riittävällä tasolla ottanut huomioon unionin tuomioistuimen tuomiota vastaavassa asiassa. Oikeusasiamies katsoi, että vaikka parlamentilla ei ollut lakisääteistä velvollisuutta panna täytäntöön muista samankaltaisessa tilanteessa olevista virkamiehistä annettua tuomiota, tämä olisi ollut paitsi täysin laillista myös hyvän hallinnon periaatteiden mukaista. Raskauttavana seikkana parlamentin kieltäytymisessä oikeusasiamies piti sitä, että parlamentti oli tehnyt tämän vähennyksen, vaikka kantelija oli nimenomaisesti pyytänyt parlamenttia lykkäämään sitä unionin tuomioistuimen ratkaisuun asti. Parlamentti hylkäsi oikeusasiamiehen pyynnön, että se maksaisi kyseessä olevan rahasumman kantelijalle, eli 5 500 EUR. Oikeusasiamies korosti vammaisten lasten vanhemmille maksettavien lisien sosiaalista painoarvoa. Hän päätti tapauksen käsittelyn antamalla kriittisen huomautuksen. Lisäksi hän ilmoitti parlamentin vetoamusvaliokunnalle parlamentin hallintoyksiköiden kannasta lasten ja vammaisten perusoikeuksiin.

³⁵. Ks. esimerkiksi tapaus **1131/2009/MF**, joka on kuvattu edellä kohdan 1.4 kohdassa "Toimielimen sopimat tapaukset ja sovintoratkaisut".

Lopuksi tapauksessa [129/2009/VL](#) neuvoston virkamies, jonka poika sairastaa vakavaa sairautta, väitti, että neuvosto ei ollut vastannut hänen kysymyksiinsä eikä antanut tarvittavaa tukea virkamiestensä huollettavana oleville vammaisille perheenjäsenille. Neuvosto ilmoitti oikeusasiamiehelle, että se oli päättänyt muuttaa päätöstään sekä myöntää kantelijan pojalle asianomaista tukea toistaiseksi. Neuvosto kuitenkin varasi itselleen oikeuden suorittaa kaikkia tarpeellisiksi katsottavia tarkastuksia. Lisäksi neuvosto antoi kantelijalle nimenomaisen vakuutuksen siitä, että se noudattaisi huolenpitovelvollisuuttaan kantelijaa kohtaan myös tämän kuoleman jälkeen pojan osalta. Oikeusasiamies päätteli, että neuvosto oli soveltanut kaikilta osiltaan voimassa olevien henkilöstösääntöjen neuvoston virkamiehille takaamia oikeuksia, ryhtynyt asianmukaisesti sisäisiin toimiin näiden oikeuksien täyttämiseksi sekä käyttänyt henkilöstösääntöjen takaamia oikeuksia laajemmalle ulottuvia lisätoimia.

Epäoikeudenmukaisuus

Myös toinen tapaus ([906/2009/JF](#)) osoittaa, että hyvä hallintotapa ulottuu lainmukaisuuden noudattamista laajemmalle. Kyseisessä tapauksessa komissio osoitti olevansa valmis yhteistyöhön oikeusasiamiehen kanssa kantelijalle edullisen ratkaisun löytämiseksi. Tehtyään useita virheitä ylimääräiselle toimihenkilölle suorittamissaan maksuissa komissio peri takaisin osan maksamistaan liikasuorituksista. Kantelija väitti, ettei häntä voida velvoittaa palauttamaan loppuja liikasuorituksia. Väitteensä perusteeksi hän vetosi komission tekemiin lukuisiin virheisiin ja omaan vaikeaan taloudelliseen tilanteeseensa kyseisenä ajankohtana. Oikeusasiamies huomautti, että komissiolla on laillinen

oikeus periä liikasuoritukset takaisin kantelijalta. Sovintoratkaisua koskevassa ehdotuksessaan oikeusasiamies kuitenkin kehotti komissiota ottamaan vastuun toistuvista hallinnollisista virheistään luopumalla suoritusten takaisinperinnästä. Komissio luopui summien palauttamista koskevasta vaatimuksesta.

Puolueettomuuden varmistamista koskeva laiminlyönti

Tapaus [3289/2008/BEH](#) koski parlamentin virkamiestä, joka oli jättänyt 90 artiklan 2 kohdan mukaisen valituksen, joka koski hänen vuonna 2005 keräämiään ansiopisteitä. Oikeusasiamiehelle tekemässään kantelussa virkamies väitti, että päätöksen hänen 90 artiklan 2 kohdan mukaiseen valitukseensa oli tehnyt hyvän hallintotavan vastaisesti parlamentin pääsihteeri. Koska pääsihteerillä oli ollut ratkaisevassa asemassa valituksen kohteena olevassa päätöksenteossa, pääsihteerin olisi pitänyt jättää päätöksenteko parlamentin puhemiehelle. Oikeusasiamies huomautti, että parlamentin sisäisten sääntöjen tarkoituksena on mahdollisuuksien mukaan antaa päätösvalta 90 artiklan 2 kohdan mukaisissa valitustapauksissa toiselle virkamiehelle kuin sille, joka on tehnyt valituksen kohteena olevan päätöksen. Tämä tarkoitus ei toteudu, jos virkamies, joka on läheisesti liittynyt päätöksentekoon, vaikkei virallisesti olekaan tehnyt päätöstä, tekee päätöksen myös 90 artiklan 2 kohdan mukaisessa valitusasiassa. Koska pääsihteeri oli ottanut osaa päätöksentekoon, jonka johdosta kantelijalle oli myönnetty kaksi ansiopistettä, oikeusasiamies päätteli, että pääsihteeri ei voinut riittävästi taata olevansa asemassa, jossa hänen puolueettomuuttansa ei voitaisi perustellusti epäillä. Oikeusasiamies päätti tapauksen käsittelyn esittämällä kriittisen huomautuksen.

Kantelut ja tutkimukset

Kilpailut ja valintamenettelyt

Euroopan unionin henkilöstövalintatoimisto (EPSO)

Suurin osa oikeusasiamiehen avoimia kilpailuja ja muita valintamenettelyjä koskevista tutkimuksista kohdistuu Euroopan unionin henkilöstövalintatoimistoon (EPSO). Ottaen huomioon EPSO:n asema merkittävänä ja etuoikeutettuna yhteyspisteenä suurelle määrälle EU:n kansalaisia, on erittäin tärkeää, että toimisto pitää tiukasti kiinni palvelukulttuurista kansalaisia kohtaan ja toimii avoimesti.

EPSO:n järjestämässä kilpailuissa havaitut monet ongelmat on ratkaistu nopeutetussa menettelyssä, mikä on osoittanut EPSO:n halukkuuden löytää nopeasti oikeudenmukaiset ratkaisut ongelmiin. Oikeusasiamiehen vuonna 2010 käynnistämästä yhdeksästä EPSOa koskevasta täysimittaisesta tutkimuksesta seitsemässä ei havaittu hallinnollista epäkohtaa, yhdessä tapauksessa lisätutkimukselle ei ollut perusteita ja yhden tapauksen kantelija veti pois. Tämä on huomattava parannus vuoteen 2009 verrattuna.

Yhdenvertaisen kohtelun varmistamisen väitetty laiminlyönti

Tapaus 1994/2008/IP³⁶ on eräs EPSOa koskenut tapaus, jossa hallinnollista epäkohtaa ei havaittu. Kyseisessä tapauksessa oikeusasiamies katsoi, että EPSO esitti pätevät ja riittävät perustelut päätökselleen käydä kirjeenvaihtoa avoimen kilpailun hakijoiden kanssa yhdellä vain kolmesta kielestä – englanniksi, ranskaksi tai saksaksi. EPSO selitti, että tämän menettelytavan tarkoituksena oli varmistaa tehokas viestintä hakumenettelyn aikana. Lisäksi kyseisen avoimen kilpailun edellytyksenä oli, että hakijat osaavat hyvin vähintään yhtä näistä kolmesta kielestä.

Muut toimielimet, elimet ja laitokset

Vaikka suurin osa työhönottoa koskevista kanteluista kohdistuu EPSOon, oikeusasiamiehelle esitetään silloin tällöin kanteluita muista toimielimistä, etenkin vasta perustetuista virastoista, jotka ovat vasta vakiinnuttamassa valintamenettelyjään.

Valitusoikeuden kunnioittamisen laiminlyönti

Tapauksessa 923/2009/FOR, joka koski Euroopan unionin jäsenvaltioiden operatiivisesta ulkorajayhteistyöstä huolehtivaa virastoa (Frontex), kantelija väitti, että Frontexin toiminta oli epäoikeudenmukaista, läpinäkymätöntä, epäkohteliasta ja ammattitaidotonta. Lisäksi Frontex oli vaarantanut kantelijan oikeutta käyttää valitusmahdollisuuttaan, koska Frontex ei ollut vastannut kantelijan yhteydenottopyyntöihin. Kantelija oli hakenut kolmea Frontexin työpaikkaa. Oikeusasiamies havaitsi, että Frontex ei ollut tässä tapauksessa noudattanut hyvän hallintotavan periaatteita. Kyseinen laiminlyönti oli erityisen vakava siitä syystä, että se hidasti kantelijaa käyttämästä perusoikeuttaan valittaa häntä koskevasta negatiivisesta päätöksestä. Oikeusasiamies viittasi päätöksessään perusoikeuskirjaan ja etenkin sen 47 artiklaan, jossa määrätään oikeudesta tehokkaiseen oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen. Oikeusasiamies päätti tapauksen käsittelyn esittämällä kriittisen huomautuksen.

Perusteltuja odotuksia koskeva väitetty rikkomus

Tapauksessa 2924/2007/TS Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) ilmoitti kantelijalle, että hänet oli valittu toimeen. Kaksi viikkoa ennen kuin hänen oli määrä aloittaa työt, ETSK ilmoitti kuitenkin, ettei häntä voitu ottaa työhön, koska hän ei ollut suorittanut loppuun kolmen vuoden pituisia keskiasteen jälkeisiä

Oikeusasiamiehen vuonna 2010 käynnistämästä yhdeksästä EPSOa koskevasta täysimittaisesta tutkimuksesta seitsemässä ei havaittu hallinnollista epäkohtaa, yhdessä tapauksessa lisätutkimukselle ei ollut perusteita ja yhden tapauksen kantelija veti pois.

36. Ks. myös tapaus 2831/2009/RT, joka on kuvattu kohdan 1.4 kohdassa "Lisähuomautukset".

opintoja. Kantelija oli jo irtisanoutunut toimestaan Suomessa, vuokrannut asunnon Brysselissä ja antanut Suomessa sijaitsevan asuntonsa vuokralle. Oikeusasiamies katsoi, että ETSK ei ollut riittävästi perehtynyt kantelijan hakemukseen ja CV:hen. Lisäksi ETSK oli virheellisesti ilmoittanut kantelijalle, että hänet oli valittu toimeen, ennen kuin sen nimittävä viranomais oli tehnyt virallisen päätöksen hänen ottamisestaan työhön. Oikeusasiamiehen tekemän sovintoratkaisuehdotuksen³⁷ jälkeen ETSK suostui maksamaan kantelijalle 3 965 EUR korvauksena ETSK:n toimista kantelijalle aiheutuneista materiaalisista kuluista.

Institutionaaliset, poliittiset ja muut asiat

Tässä viimeisessä luokassa tarkastellaan toimielimistä tehtyjä kanteluja, jotka koskevat toimielinten politiikantekoa tai toimivuutta yleensä. Tutkitut tapaukset käsittelevät jälleen epäoikeudenmukaisuutta, hallinnollisia virheitä, vallan väärinkäyttöä ja velvollisuuksien laiminlyöntiä³⁸.

Epäoikeudenmukaisuus

Tapauksessa **3272/2008/BEH**, joka koski parlamentin jäsenten pääsyä neuvoston lehdistötiloihin Euroopan unionin neuvoston kokousten aikana, oikeusasiamies katsoi, että kantelija ei väittänyt neuvoston toimivan mielivaltaisesta antaessaan parlamentin valtuuskunnalle saman määrän sisäänpääsykortteja kuin muillekin valtuuskunnille. Lisäksi oikeusasiamies katsoi, että neuvoston päätöstä ottaa käyttöön yleisesti sovellettavat rajoitukset tapauskohtaisten rajoitusten sijaan ei voida katsoa hallinnolliseksi epäkohdaksi. Tässä suhteessa hän otti

huomioon neuvoston harkintavallan. Hän tarkasteli vielä kantelijan vaatimusta, että parlamentin jäsenille olisi myönnettävä rajoittamaton pääsy rakennukseen. Ottaen huomioon, että parlamentin jäseniä on nykyään yli 700 ja että neuvoston rakennukseen ei mahdu kovin suurta ihmismäärää, oikeusasiamies katsoi, että neuvoston kieltäytymistä mukautua kantelijan käsityksiin tässä asiassa ei selvästikään voida kritisoida.

Tapauksessa **2905/2008/GG**, joka koski tutkijalle väitetyn EU:n henkilöstöön kohdistuneen häirinnän johdosta annettua pääsykieltoa, oikeusasiamies selitti, että hän täysin hyväksyi komission nollatoleranssin häirintäasioissa. Oikeusasiamies kuitenkin korosti, että oletusta syyttömyydestä on myös kunnioitettava. Lisäksi oikeusasiamies havaitsi, että kantelijalle ei ollut annettu mahdollisuutta esittää havaintojaan ennen pääsykiellon antamista. Kyseinen laiminlyönti on räikeä rikkomus oikeutta tulla kuulluksi kohtaan. Lisäksi hän huomautti, että komissio ei ollut antanut kantelijalle tiedoksi päätöstään eikä antanut pätevää perustetta sille, miksi se oli toimittanut kolmannelle osapuolelle kopion kirjeestä, joka sisälsi negatiivisia huomautuksia kantelijasta. Oikeusasiamies kehotti komissiota poistamaan pääsykiellon, pahoittelemaan tekemiään virheitä sekä antamaan kolmannelle osapuolelle tiedoksi, että pääsykielto on kumottu. Komissio pahoitteli sitä, ettei se ollut antanut pääsykieltoa kantelijalle tiedoksi, mutta hylkäsi oikeusasiamiehen tapausta koskevat päätelmät ja suositukset muilta osin. Oikeusasiamies antoi tapauksen johdosta useita kriittisiä huomautuksia.

Tapaus **647/2010/RT** koski komission laiminlyöntiä suorittaa loppumaksu

³⁷. Sovintoratkaisuehdotus perustui sille, että ETSK oli aiheuttanut kantelijalle vahinkoa. Oikeusasiamies ei suorittanut analyysiä EU:n tuomioistuinten asettamien ehtojen perusteista, jotka koskevat perusteltujen odotusten rikkomuksia.

³⁸. Ks. tapaus **1450/2007/BEH**, joka on kuvattu kohdan 1.4 kohdassa "Suositusluonnokset".

Kantelut ja tutkimukset

serbialaiselle ystävyyshankkeelle. Kantelija väitti, että komissio oli toiminut epäoikeudenmukaisesti ja suhteettomasti kieltäytymällä maksamasta tiettyjä hankkeen yhteydessä syntyneitä kuluja. Tutkimuksen kuluessa kantelija ilmoitti oikeusasiamiehelle, että komissio on myöntynyt suorittamaan loppumaksun ja suostunut maksamaan lähes koko haetun summan.

Tapauksessa **296/2009/OV**, joka koski neuvoston talletusten suojaamista koskevia päätelmiä, eräs kansalainen väitti, että neuvosto ei ollut pitänyt sanaansa, se oli hämännyt Euroopan kansalaisia ja se oli rikkonut perusteltuja odotuksia koskevaa periaatetta. Neuvosto väitti oikeusasiamiehelle, että kantelu ei koskenut hallinnollista epäkohtaa. Lisäksi se esitti, että sen päätelmät eivät ole oikeudellisesti sitovia. Oikeusasiamies muistutti kantelijan väitteestä, jonka mukaan hallinnollisena epäkohtana voidaan pitää sitä, että neuvosto ei ollut toteuttanut poliittista päätöstään. Oikeusasiamies näin ollen katsoi olevansa toimivaltainen käsittelemään kyseistä väitettä. Hän kuitenkin korosti, että kyseisessä tapauksessa kantelu voisi olla perusteltu ainoastaan, jos neuvosto on tehnyt nimenomaisia sitoumuksia ja sitten jättänyt ne toteuttamatta. Oikeusasiamies huomautti, että asiaankuuluvaa direktiiviä oli tutkimuksen kuluessa muutettu ja että jäsenvaltioille oli asetettu velvollisuus toteuttaa 1. heinäkuuta 2009 mennessä suojaus tasolla, josta neuvoston päätelmissä säädettiin. Oikeusasiamies päätteli, että asia ei ollut enää ajankohtainen ja ettei lisätutkimuksille ole perusteita.

Hallinnolliset virheet

Tapaus **865/2008/OV** koski Skotlannin länsipuolisen alueen kalastuskiintiöihin liittyvää väitettyä hallinnollista virhettä. Kantelijan mukaan komissio vaihtoi erehdyksessä Skotlannin länsipuolista aluetta ja Pohjanmerta koskevat sarakkeet

keskenään taulukossa, jossa esitettiin ehdotetut vähennykset. Oikeusasiamies vahvisti virheen, mutta komissio hylkäsi oikeusasiamiehen suositusluonnoksen, jossa komissiota kehoitettiin tunnustamaan virhe ja ryhtymään korjaaviin toimenpiteisiin sikäli kuin se vielä oli mahdollista. Komissio toisti väitteensä, että asiaa koskeva ehdotus oli tehty harkitusti ja perustui tieteelliseen näyttöön, joka osoitti, että Skotlannin länsipuolisen alueen turskakanta oli kriittisessä tilassa. Lisäksi siinäkin tapauksessa, että virhe olisi tapahtunut, korjaavia toimenpiteitä ei voitaisi enää toteuttaa. Oikeusasiamies päätti tapauksen käsittelyn esittämällä kriittisen huomautuksen. Myöhemmin komissio myönsi virheen oikeusasiamiehelle lähettämässä kirjeessään näin ollen muuttaen kantaansa, jonka se oli esittänyt tutkimuksen aikana.

Vallan väärinkäyttö

Tapauksessa **1182/2009/(BU)JF** pieni kevyiden ilma-alusten huoltoyritys kanteli oikeusasiamiehelle maksusta, jonka Euroopan lentoturvallisuusvirasto (EASA) oli perinyt siltä erään ilma-aluksen vähäistä turvallisuusmuutosta koskevan hakemuksen käsittelystä. Oikeusasiamiehen tutkinnassa selvisi, että asiaa koskevan lainsäädännön ja kantelijan toimittamien tietojen perusteella EASAlla oli oikeus periä kyseinen maksu. Tutkinnan aikana kävi kuitenkin ilmi, että maksua periessään EASA oli lähettänyt kantelijalle virallisen varoituksen, jossa uhattiin muun muassa peruuttaa yrityksen voimassa olevat todistukset. Oikeusasiamies piti ilmoitusta kyseisessä tilanteessa kohtuuttomana, virheellisenä ja mahdollisesti jopa lainvastaisena ja kehotti EASAA esittämään kantelijalle pahoittelunsa. EASA esitti pahoittelunsa kantelijalle ja tarkisti virallisia varoituksiaan. Lisäksi se tiedotti oikeusasiamiehelle aikovansa ehdottaa muutoksia asiaa koskevaan lainsäädäntöön.

1.7 Siirrot ja neuvonta

Vuonna 2010 käsitellyistä tapauksista (1 997 tapausta) yli 70 % Euroopan oikeusasiamies pystyi auttamaan kantelijaa joko käynnistämällä tutkimuksen, välittämällä asian toimivaltaiselle elimelle tai neuvomalla kantelijalle, kenen puoleen tämän kannattaisi kääntyä. Oikeusasiamiehen toimivallan ulkopuolelle jäävissä kanteluissa on usein kyse EU:n oikeuden väitetystä rikkomisesta jäsenvaltioissa. Usein tällaiset tapaukset soveltuvat jonkin muun

osoittaa, että 691 tapauksessa kantelu siirrettiin³⁹ verkoston jäsenelle tai kantelijaa neuvottiin ottamaan yhteyttä verkoston jäseneseen (546 tapausta siirrettiin kansalliselle tai alueelliselle oikeusasiamiehelle ja 145 tapausta siirrettiin Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnalle).

Joissakin tapauksissa oikeusasiamies voi katsoa perustelluksi siirtää kantelun Euroopan komissiolle tai SOLVIT-verkostolle. Se on komission perustaman ongelmanratkaisuverkko, joka auttaa kansalaisia näiden ongelmissa käyttä

Oikeusasiamiehen toimivallan ulkopuolelle jäävissä kanteluissa on usein kyse EU:n oikeuden väitetystä rikkomisesta jäsenvaltioissa.

Euroopan oikeusasiamiehen verkostoon kuuluvan kansallisen tai alueellisen oikeusasiamiehen käsiteltäväksi. Myös Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunta on verkoston täysjäsen. Verkoston yhtenä tehtävänä on helpottaa kantelujen nopeaa siirtämistä toimivaltaiselle kansalliselle tai alueelliselle oikeusasiamiehelle tai vastaavalle elimelle.

Yhteensä 53 % (1 435 kantelua) Euroopan oikeusasiamiehen vuonna 2010 käsittelemistä kanteluista kuului Euroopan oikeusasiameisten verkoston jäsenen toimivaltaan. 744 näistä tapauksista kuului Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltaan. Kuva 1.12

oikeuksiaan unionin sisämarkkinoilla. Ennen kuin kantelu siirretään tai kantelijaa neuvotaan, oikeusasiamiehen toimisto varmistaa, että tilanteessa annetaan parhaat mahdolliset neuvot. Vuoden 2010 aikana 176:ta kantelijaa neuvottiin kääntymään komission⁴⁰ puoleen ja 601:tä muiden toimielinten tai laitosten, kuten SOLVIT-verkoston, erikoistuneiden oikeusasiamiesten tai jäsenvaltioiden kanteluja käsittelevän elimen puoleen.

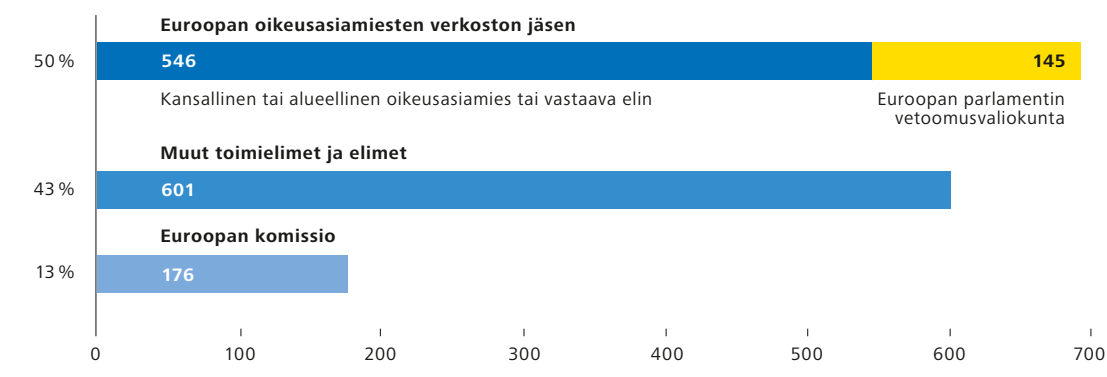
Vuonna 2010 tutkituista tapauksista yhteensä 61 % annettiin neuvoja tai tapaus siirrettiin. Esimerkkejä tällaisista tapauksista esitellään jäljempänä.

³⁹. Kantelu siirretään ainoastaan kantelijan ennalta antamalla suostumuksella, mikäli kantelu vaikuttaa perustellulta.

⁴⁰. Lukuun sisältyy joitakin tapauksia, joissa komissiota vastaan tehtyä kantelua ei voitu ottaa tutkittavaksi, koska tarvittavia hallinnollisia valitusteitä ei ollut käytetty ennen kantelun tekemistä oikeusasiamiehelle.

Kantelut ja tutkimukset

Kuva 1.12: Toisille toimielimille ja elimille siirretyt kantelut
Kantelijaa neuvottu kääntymään toisen toimielimen tai elimen puoleen

Huomautus 1: Luku sisältää 187 vuoden 2009 lopulla rekisteröityä kantelua, jotka käsiteltiin vuonna 2010, ja siitä puuttuvat 46 vuoden 2010 lopulla rekisteröityä kantelua, joiden jatkotoimenpiteistä ei ollut vuoden lopussa vielä päätetty.

Huomautus 2: Joissakin tapauksissa kantelijalle annettiin useita vaihtoehtoisia neuvoja. Prosenttiosuukien summa on sen vuoksi suurempi kuin 100 %.

Euroopan oikeusasiamiesten verkoston jäsenen tehtävä

Zamorassa sijaitsevan paikkakunnan pormestari kanteli alueen teiden huonosta kunnosta. Tiet kuuluvat espanjalaisen Kastilia ja Léonin itsehallintoalueen vastualueeseen. Kantelija ilmoitti oikeusasiamiehelle, että kaupunginvaltuusto oli tehnyt aluehallinnolle useita valituksia, muttei ollut saanut tyydyttävää vastausta. Kantelijan suostumuksella oikeusasiamies siirsi tapauksen Kastilia ja Léonin alueelliselle oikeusasiamiehelle.

3071/2009/PL

Eräs Algerian kansalainen pyysi Strasbourgissa sijaitsevia ranskalaisia viranomaisia luovuttamaan hänelle Ranskassa ensimmäisessä maailmansodassa taistelleen isoisänsä avioliittotodistuksen. Hän väitti, että paikallisviranomaiset eivät olleet vastanneet hänen pyyntöönsä. Kantelijan suostumuksella oikeusasiamies siirsi tapauksen Ranskan oikeusasiamiehelle.

1785/2010/PF

Kantelijaa neuvottiin kääntymään Euroopan komission puoleen

Eräs henkilö väitti, että Saksan liittovaltion maahanmuutto- ja pakolaisvirasto syrji muiden EU:n jäsenvaltioiden kuin saksalaisten kansalaisten puolisoja vaatimalla, että heidän on odotettava kolme kuukautta ennen kuin he voivat osallistua liittovaltion kustantamille kotouttamiskursseille. Kantelija halusi antaa syrjinnän tiedoksi Euroopan komissiolle ja asettaa virastolle tai Saksalle kyseistä määräystä koskevan kiellon. Kantelija valtuutti oikeusasiamiehen siirtämään kantelun komissiolle.

2313/2010/NF

Eräs Saksan kansalainen, joka oli asunut Bonairella (Alankomaiden Antilleilla) vaimonsa kanssa vuodesta 1994 saakka, väitti, että hänen muuttaessaan saarelle ulkomaalaisten oli maksettava rahamääräinen vakuus saadakseen asukkaan aseman. Hallinnon oli määrä maksaa vakuus takaisin kymmenen vuoden saarella asumisen jälkeen. Kantelija valitti, että paikallisviranomaiset olivat kuitenkin maksaneet vakuuden takaisin vain Alankomaiden kansalaisille.

ja virallisesti kieltäytyneet palauttamasta vakuutta muille EU:n kansalaisille. Kantelija väitti, että kyseinen menettelytapa rikkoi EU:n lainsäädäntöä. Koska kantelija koki tulleen syrjityksi, hän pyysi oikeusasiamiehen apua. Kantelijan valtuutuksella oikeusasiamies siirsi kantelun komissiolle.

2476/2010/NF

Kantelu siirrettiin SOLVIT-verkostolle

Eräs Espanjan kansalainen teki oikeusasiamiehelle kantelun Espanjan liikenteen pääosastosta (sisäasiainministeriö), koska se ei ollut tunnustanut kantelijan brittiläistä D1-ajokorttia, ja näin ollen se oli mahdollisesti rikkonut ajokortteja koskevaa EU:n lainsäädäntöä. Kaksi viikkoa kantelun tekemisen jälkeen kyseinen henkilö otti oikeusasiamieheen yhteyttä antaakseen tälle tiedoksi, että hän oli tehnyt kantelun SOLVIT-verkostolle, joka oli ilmoittanut kantelijalle käynnistävänsä tutkimuksen. Oikeusasiamies siirsi tapauksen SOLVIT-verkoston Espanjan jäsenelle.

1769/2010/PL

Lissabonin sopimuksen astuttua voimaan on tärkeää, että toimielimet luovat ja kehittävät palvelukulttuuria kansalaisia kohtaan ja kunnioittavat kansalaisten oikeuksia. Tässä aihekohtaisessa analyysissä on pyritty tuomaan esille oikeusasiamiehen vuonna 2010 suorittamien tutkimusten laaja-alaisuus ja runsaus sekä kuvaamaan eri keinot, joiden kautta oikeusasiamies on pyrkinyt edistämään palvelukulttuuria koskevia periaatteita ja auttamaan tekemään perusoikeuskirjasta arkipäivää. Jos haluat tarkastella oikeusasiamiehen tutkimuksia tarkemmin, voit käyttää oikeusasiamiehen verkkosivuston hakuominaisuuksia. Sivusto sisältää kattavamman kokoelman ratkaisujen tiivistelmiä, suositusluonnoksia ja erityiskertomuksia.

2 Suhteet toimielimiin, oikeusasiamiehiin ja muihin sidosryhmiin

Tässä luvussa kerrotaan Euroopan oikeusasiamiehen suhteista vuonna 2010 EU:n toimielimiin, oikeusasiamieskollegoihinsa ja muihin keskeisiin sidosryhmiin. Luvussa kuvataan kokouksia, seminaareja ja muita tapahtumia, joiden tarkoituksena on varmistaa kantelujen tehokas käsittely sekä parhaiden käytäntöjen mahdollisimman laaja-alainen jakaminen ja lisätä tietämystä oikeusasiamiehen roolista eri sidosryhmien keskuudessa.

Suhteet toimielimiin, oikeusasiamiehiin ja muihin sidosryhmiin

2.1 Suhteet EU:n toimielimiin, elimiin ja laitoksiin¹

Euroopan oikeusasiamies tapaa säännöllisesti EU:n toimielinten jäseniä ja virkamiehiä keskustellakseen siitä, miten EU:n hallinnon laatua voitaisiin parantaa, korostaakseen kantelujen hyvän käsittelytavan merkitystä ja varmistaakseen, että hänen huomautustensa, suositustensa ja kertomustensa johdosta ryhdytään asianmukaisiin jatkotoimiin.

Euroopan komissio on se toimielin, jota suurin osa oikeusasiamiehen vuosittain suorittamista tutkimuksista koskee. Oikeusasiamies näin ollen pyrkii säännöllisesti olemaan yhteydessä komission jäseniin ja virkamiehiin.

Euroopan komissio on se toimielin, jota suurin osa oikeusasiamiehen vuosittain suorittamista tutkimuksista koskee. Oikeusasiamies näin ollen pyrkii säännöllisesti olemaan yhteydessä komission jäseniin ja virkamiehiin. Vuonna 2010 oikeusasiamies Diamandouros tapasi Euroopan komission puheenjohtajan José Manuel Durão Barroson, institutionaalisista suhteista ja hallinnosta vastuussa olevan komission varapuheenjohtajan Maroš Šefčovičin, oikeus-, perusoikeus- ja kansalaisasioista vastuussa olevan komission varapuheenjohtajan Viviane Redingin ja sisämarkkinoista ja palveluista vastuussa olevan komissaarin Michel Barnierin. Lisäksi oikeusasiamies tapasi komission pääsihteerin Catherine Dayn, oikeudellisen yksikön pääjohtajan Luis Romeron ja komission henkilöstön sovittelijan Mercedes de Solan. Oikeusasiamiehen oikeudellisen osaston johtaja tapasi kuukausittain komission pääsihteeristön toimielinten suhteista vastaavan johtajan seuratakseen komissiota koskevia tutkimuksia sekä piti esitelmän marraskuussa komission koordinaattoreille, joiden vastuunaan oikeusasiamiehen tutkimukset kuuluvat.

Oikeusasiamiehen suhteet komissioon kattavat myös muita alueita kuin tutkimuksiin liittyvän työn: vuonna 2010 oikeusasiamies Diamandouros tapasi Eurobarometri-tutkimuksista vastaavia virkamiehiä sekä piti ensimmäistä kertaa esitelmän tiedon saatavuudesta eurotietokeskuksille. Oikeusasiamiehen henkilökunta jatkoi yhteistyötä SOLVIT-verkoston, Enterprise Europe Network -verkoston sekä viestinnän pääosaston kanssa.

Euroopan parlamentin suhteiden osalta erityisen tärkeää vuonna 2010 olivat oikeusasiamiehen valinta (tarkemmin jäljempänä) ja, kuten aina, oikeusasiamiehen edellisenä vuonna toteuttamia toimia koskeva täysistuntokeskustelu. Kyseinen keskustelu käytiin 25. marraskuuta 2010 parlamentin jäsenen Mariya Nedelchevan laatiman raportin pohjalta. Oikeusasiamies esitteli *vuoden 2009 vuosikertomuksen* parlamentin vetoamusvaliokunnalle 4. toukokuuta. Samassa yhteydessä hän esitteli myös erääseen tutkimukseen liittyvän erityiskertomuksen, joka koski komission yhteistyöhaluttomuutta (ks. edellä kohta 1.4). Kyseistä kertomusta käsiteltiin myös 25. marraskuuta pidetyssä parlamentin täysistunnossa. Muita mielenkiintoisia tapahtumia vuonna 2010 olivat oikeusasiamiehen esitelmä vetoamusvaliokunnalle asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi annetun asetuksen N:o 1049/2001 uudistamisesta, esitelmä perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioiden valiokunnalle eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta sekä tapaaminen oikeudellisten asioiden valiokunnan hallinto-oikeustyöryhmän kanssa.

1. Tässä kertomuksessa kaikista EU:n toimielimistä, elimistä ja laitoksista käytetään jäljempänä nimitystä "toimielimet".

Oikeusasiamies esitteli *vuoden 2009 vuosikertomuksen* Euroopan parlamentin puhemiehelle Jerzy Buzekille 21. huhtikuuta sekä vetoamusvaliokunnalle 4. toukokuuta. Oikeusasiamiehen vuonna 2009 toteuttamia toimia koskeva täysistuntopöytäkirja käytiin 25. marraskuuta 2010 parlamentin jäsenen Mariya Nedelchevan laatiman raportin pohjalta.

Lokakuussa oikeusasiamies Diamandouros teki matkan Luxemburgissa sijaitsevaan Euroopan unionin tuomioistuimeen antaakseen virkavalansa uudelle toimikaudelle. Tämän jälkeen hän tapasi unionin tuomioistuimen presidentin Vassilios Skourisin, yleisen tuomioistuimen presidentin Marc Jaegerin sekä virkamiestuomioistuimen presidentin Paul Mahoneyn. Aiemmin saman kuukauden aikana oikeusasiamies osallistui konferenssiin, jolla juhlistettiin virkamiestuomioistuimen viidettä vuosipäivää. Ollessaan Luxemburgissa virkavalaseremonian vuoksi oikeusasiamies myös tapasi Euroopan investointipankin pääjohtajan Philippe Maystadtin sekä piti puheen eettisyydestä oikeusasiamiehen toiminnassa Euroopan tutkimusneuvoston tiede-neuvoston 27. täysistunnossa.

Vuoden 2010 kohokohtiin kuuluivat myös oikeusasiamiehen pitämä esitelmä pääjohtajille, johtajille ja Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristön yksikön päälliköille, tapaaminen Euroopan petostentorjuntaviraston johdon kanssa sekä puhe Euroopan unionin

perusoikeusviraston symposiumissa, joka koski perusoikeusrakenteiden vahvistamista EU:ssa. Lisäksi vuonna 2010 oikeusasiamies tapasi Euroopan tietosuojavaltuutetun Peter Hustinxin, Euroopan unionin henkilöstövalintatoimiston päällikön David Bearfieldin, neuvoston hallinnon pääjohtajan William Shapcottin, Euroopan ympäristökeskuksen apulaisjohtajan Gordon McInnesin, Eurooppa-politiikan neuvonantajien toimiston apulaispäällikön Margaritis Schinas ja Euroopan komission henkilökohtaisten etuuksien hallinto- ja maksutoimiston johtajan Stephen Questin. Oikeusasiamies piti myös kaksi esitelmää Euroopan unionin henkilöstökoulutuskeskuksen järjestämän julkishallinnon Erasmus-ohjelman osanottajille.

Euroopan oikeusasiamiehen valinta

SEUT 228 artiklan 2 kohdan mukaan oikeusasiamies valitaan jokaisten Euroopan parlamentin vaalien jälkeen Euroopan parlamentin vaalikauden ajaksi. Euroopan parlamentin

Suhteet toimielimiin, oikeusasiamiehiin ja muihin sidosryhmiin

työjärjestyksessä on yksityiskohtaista tietoa valintamenettelystä.

Euroopan parlamentti julkaisi 10. syyskuuta 2009 Euroopan unionin virallisessa lehdessä² nimitysehdotuspyynnön oikeusasiamiehen nimittämiseksi. Nimitysehdotusten toimittamisen määräajaksi asetettiin 9. lokakuuta 2009. Euroopan oikeusasiamiehen valintaa koskeva äänestys pidettiin täysistunnon yhteydessä Strasbourgissa 20. tammikuuta 2010. P. Nikiforos Diamandouros valittiin uudelleen oikeusasiamieheksi ensimmäisellä äänestyskierroksella 340 äänellä. Pierre-Yves Monette sai 289 ääntä ja Vittorio Bottoli 19 ääntä. Hyväksyttäviä ääniä annettiin yhteensä 648. Uudelleenvalintansa jälkeen oikeusasiamies Diamandouros ilmoitti,

Euroopan oikeusasiamies tekee jäsenvaltioissa toimivien kollegojensa kanssa tiivistä yhteistyötä sen varmistamiseksi, että kansalaisten EU:n lainsäädäntöä koskevat kantelut käsitellään ripeästi ja tehokkaasti.

että hänen painopistealueinaan on varmistaa, että kansalaiset voivat täysimääräisesti hyödyntää Lissabonin sopimusta ja perusoikeuskirjaa, vahvistaa EU:n hallinnon palvelukulttuuria kansalaisiin nähden sekä edelleen parantaa oikeusasiamiehen toimiston tehokkuutta.

Yksityiskohtaista tietoa Euroopan oikeusasiamiehen valinnasta on saatavissa Euroopan parlamentin verkkosivustolla osoitteessa: <http://www.europarl.europa.eu/electionombudsman/view/fi/index.html>

2.2 Suhteet oikeusasiamiehiin ja vastaaviin elimiin

Monet kantelijat kääntyvät Euroopan oikeusasiamiehen puoleen ongelmissaan valtionhallinnon tai alue- tai paikallishallinnon kanssa. Euroopan oikeusasiamies tekee jäsenvaltioissa toimivien kollegojensa kanssa tiivistä yhteistyötä sen varmistamiseksi, että kansalaisten EU:n lainsäädäntöä koskevat kantelut käsitellään ripeästi ja tehokkaasti. Yhteistyötä harjoitetaan pääasiassa Euroopan oikeusasiamiesten verkoston kautta. Euroopan oikeusasiamiesten verkostossa on nykyisin yli 90 toimistoa 32 maassa. Siihen kuuluvat unionin jäsenvaltioiden, EU:n ehdokasvaltioiden ja tiettyjen muiden Euroopan maiden

kansallisen ja alueellisen tason toimistot ja vastaavat elimet sekä Euroopan oikeusasiamies ja Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunta.

Merkittävä tapahtuma vuonna 2010 oli oikeusasiamiesten verkoston ja Euroopan oikeusasiamiehen uusien visuaalisten ilmeiden esittely (ks. alla oleva kuva). Belgian, Italian, Itävallan, Norjan, Portugalin, Ranskan, Slovenian, Tanskan, Unkarin ja Yhdistyneen kuningaskunnan oikeusasiamiehet ja näiden henkilöstöjen jäseniä osallistui uuden visuaalisen ilmeen esittelyä koskevaan tilaisuuteen, joka pidettiin Brysselissä 27. syyskuuta. Verkoston uusi logo on suunniteltu herättämään mielikuvia verkoston identiteetistä ja arvoista sekä tuomaan esille verkoston jäsenten pyrkimystä tavoittaa erilaisia yleisöjä.

Brysselissä pidettiin 27. syyskuuta 2010 tilaisuus, jossa esiteltiin Euroopan oikeusasiamiehen sekä Euroopan oikeusasiamiesten verkoston uudet visuaaliset ilmeet. Yli 150 henkilöä osallistui tapahtumaan, kymmenen maan oikeusasiamiehet ja heidän henkilöstönsä mukaan luettuna.

Verkoston yhtenä tehtävänä on helpottaa kantelujen nopeaa siirtämistä toimivaltaiselle oikeusasiamiehelle tai vastaavalle elimelle. Vuonna 2010 kantelu siirrettiin 977 tapauksessa jollekin Euroopan oikeusasiamiesten verkoston jäsenelle tai kantelijaa neuvottiin ottamaan yhteyttä verkoston jäseneen. Lisätietoja yhteistyöstä on ensimmäisessä luvussa.

Suora merkitystä kantelujen käsittelylle on myös erityismenettelyllä, jossa kansallisen tai alueellisen tason oikeusasiamiehet voivat pyytää Euroopan oikeusasiamieheltä kirjallisia vastauksia EU:n lainsäädäntöä ja sen tulkintaa koskeviin tiedusteluihin, mukaan lukien erityistapausten käsittelyn yhteydessä esiin nousevat kysymykset. Vuonna 2010 kansalliset oikeusasiamiehet jättivät kolme pyyntöä: Itävallan oikeusasiamiehen neuvoston pyyntö koski EU:n sääntöjä sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta, Viron oikeusasiamiehen pyyntö koski EU:n kansalaisten ja näiden perheenjäsenten oikeutta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella ja Belgian liittovaltion oikeusasiamiesten pyyntö koski kaksinkertaista arvonlisäverotusta Euroopan tasolla.

Verkosto on myös hyödyllinen mekanismi, jossa voidaan vaihtaa tietoja EU:n lainsäädännöstä ja parhaista käytännöistä seminaareissa ja kahdesti vuodessa ilmestyvässä uutiskirjeessä sekä sähköisen keskustelufoorumin, asiakirjojen jakamiseen tarkoitetun foorumin (EUOMB Summit ja verkkosivusto) ja päivittäisen sähköisen uutispalvelun kautta. Vuonna 2010 näiden työkalujen kautta keskusteltiin muun muassa kansalaisten oikeudesta liikkua vapaasti, EU:n lainsäädännön toimeenpanosta valtioneuvostojen alueella, ajoneuvojen verotuksesta, maahanmuutosta ja turvapaikan hakemisesta, syrjinnästä, ympäristöstä ja vammaisten henkilöiden oikeuksista. Lisäksi vuonna 2010 Euroopan oikeusasiamies tiedotti verkoston kansallisille oikeusasiamiehille aikomuksestaan laatia lausunto EU:n virkamiesten eettisistä periaatteista. Oikeusasiamies pyysi heidän apuaan varmistaakseen, että laadittavassa lausunnossa otetaan mahdollisimman hyvin huomioon jäsenvaltioiden parhaat käytännöt. Verkoston kansalliset oikeusasiamiehet ottivat oikeusasiamiehen julkishallinnon eettisistä periaatteista annettuja

Suhteet toimielimiin, oikeusasiamiehiin ja muihin sidosryhmiin

Euroopan oikeusasiamiesten verkoston seitsemäs alueellinen seminaari pidettiin Innsbruckissa, Itävallassa, marraskuussa 2010. Seminaariin osallistui alueellisia oikeusasiamiehiä ja vastaavia elimiä Belgiasta, Espanjasta, Italiasta, Itävallasta, Saksasta, Sveitsistä ja Yhdistyneestä kuningaskunnasta.

kansallisia lausuntoja koskevan pyynnön hyvin vastaan, ja he lupautuivat keskustelemaan aiheesta vuonna 2011 Kööpenhaminassa pidettävässä joka toinen vuosi järjestettävässä seminaarissaan.

Euroopan oikeusasiamies järjestää yhdessä jonkun kansallisen tai alueellisen kollegansa kanssa joka toinen vuosi kansallisten ja alueellisten oikeusasiamiesten seminaareja. Euroopan oikeusasiamies järjesti yhdessä Tirolin oikeusasiamiehen Josef Hauserin kanssa Euroopan oikeusasiamiesten verkoston seitsemännen alueellisen seminaarin. Seminaari pidettiin Innsbruckissa, Itävallassa, 7.-9. marraskuuta 2010. Seminaariin osallistui oikeusasiamiesten toimistoja kuudesta EU:n jäsenvaltiosta, joissa on alueellisia oikeusasiamiehiä tai vastaavia elimiä (Belgiasta, Saksasta, Espanjasta, Italiasta, Itävallasta ja Yhdistyneestä kuningaskunnasta). Ensimmäistä kertaa seminaariin osallistuivat myös Sveitsin alueelliset oikeusasiamiehet, joista tuli Euroopan oikeusasiamiesten verkoston täysjäseniä kesällä 2009. Seminaari antoi tilaisuuden käsitellä monenlaisia aiheita, mukaan lukien alueellisten oikeusasiamiesten asema, EU:n lainsäädäntöä koskevan tiedon jakaminen, sekä EU:n että

alueellisten oikeusasiamiesten toiminta ympäristön alalla sekä Euroopan oikeusasiamiesten verkoston uuden ekstranetin kehittäminen.

Verkoston yhteyshenkilöt toimivat muiden Euroopan oikeusasiamiesten verkoston toimistojen yhteyshenkilöinä. He tapasivat seitsemännen kerran Strasbourgissa 6.-8. kesäkuuta 2010. Keskusteluissa käsiteltiin Lissabonin sopimuksen merkitystä oikeusasiamiesten toimintaan, rajat ylittävää terveydenhuoltoa ja potilaiden oikeuksia sekä kieltä, jota käytetään, kun toisen maan kansalaiselle annetaan liikennerekki tiedoksi. Kuten seitsemännen alueellisen seminaarin yhteydessä, Euroopan oikeusasiamiehen toimisto esitteli verkoston ekstranet-hankkeen, joka tulee korvaamaan EUOMB Summitin ja verkkosivuston vuonna 2011. Lopuksi oikeusasiamies piti ensimmäisen kerran yhteisistunnon SOLVIT-verkoston kanssa, jossa keskusteltiin yhteisistä mielenkiinnon kohteista sekä yhteistyön lisäämisestä. Tämän yhteisistunnon aikana käynnistettiin hanke, jolla pyritään kartoittamaan verkoston kansallisten oikeusasiamiesten osaamista. Hankkeen tarkoituksena on tuottaa selkeä ja kattava kuva siitä, millaisia kanteluja

Vuoden aikana oikeusasiamiehen pyrkimykset tehdä yhteistyötä kollegoidensa kanssa ulottuivat Euroopan oikeusasiamiesten verkoston toimintaa pidemmällekin. Oikeusasiamies Diamandouros osallistui vuonna 2010 muun muassa kansainvälisen oikeusasiamiesinstituutin Euroopan konferenssiin, joka pidettiin Barcelonassa lokakuussa. Konferenssin teemana oli Eurooppa avoimena yhteiskuntana. Konferenssissa käydyt keskustelut keskittyivät maahanmuuttajien oikeuksiin.

© ARAG, 2010

kansalliset oikeusasiamiehet voivat hoitaa ja millaisia ne eivät voi hoitaa. Tulokset tullevat olemaan erittäin hyödyllisiä jokaiselle, jonka tarvitsee antaa nopeasti tarkkaa tietoa kantelijoille siitä, kenen toimivaltaan asia kuuluu.

Edellä mainittujen seminaarien lisäksi Euroopan oikeusasiamies hyödynsi vuonna 2010 EU:n jäsenvaltioihin tekemällä matkoillaan mahdollisuutta tavata oikeusasiamieskollegojaan. Oikeusasiamies Diamandouros tapasi kollegojaan matkoillaan Tanskaan (tammikuussa), Yhdistyneeseen kuningaskuntaan (maaliskuussa), Belgiaan (marraskuussa) ja Kreikkaan (marraskuussa). Oikeusasiamies vieraili serbialaisen kollegansa luona kesäkuussa osallistuakseen Serbian hyvän hallintotavan säännösten viralliseen esittelyyn Serbian parlamentille. Serbian säännöstö perustuu pitkälti eurooppalaiseen säännöstöön. Lokakuussa Serbian oikeusasiamiehen toimiston valtuuskunta vieraili oikeusasiamiehen luona. Oikeusasiamiehen toimisto oli myös edustettuna Välimeren alueen oikeusasiamiesyhdistyksen neljännessä kokouksessa, joka pidettiin Madridissa kesäkuussa.

2.3 Suhteet muihin sidosryhmiin

Euroopan oikeusasiamiehen tavoitteena on varmistaa, että jokainen kansalainen tai organisaatio, jolla on vaikeuksia EU:n toimielinten kanssa, on selvillä oikeudestaan kannella oikeusasiamiehelle hallinnollisista epäkohdista. Hän haluaa myös lisätä tietämystä oikeusasiamiehen pyrkimyksistä edistää avoimuutta, vastuullisuutta ja palvelukulttuuria EU:n hallinnossa.

Vuonna 2010 tiedottamiseen liittyvä kohokohta oli 27. syyskuuta järjestetty Euroopan oikeusasiamiehen ja Euroopan oikeusasiamiesten verkoston uusien visuaalisten ilmeiden esittelytilaisuus (tarkemmin edellä). Kyseinen tapahtuma järjestettiin toimiston viidennentoista vuosipäivän kanssa samaan aikaan, ja se houkutteli paikalle EU:n toimielinten, oikeusasiamiesten, kansalaisjärjestöjen ja etujärjestöjen edustajia sekä toimittajia. Pääpuhujana oli Euroopan parlamentin varapuhemies Rainer Wieland. Uusien visuaalisten ilmeiden suunnittelija Philippe Apeloig puolestaan esitteli kahden uuden logon taustalla olevat ajatukset. Euroopan oikeusasiamiehen logon sininen ja keltainen väri muistuttavat Euroopan

Suhteet toimielimiin, oikeusasiamiehiin ja muihin sidosryhmiin

Vuonna 2010 tiedottamiseen liittyvä kohokohta oli 27. syyskuuta järjestetty Euroopan oikeusasiamiehen ja Euroopan oikeusasiamiesten verkoston uusien visuaalisten ilmeiden esittelytilaisuus. Kyseinen tapahtuma järjestettiin toimiston viidennentoista vuosipäivän kanssa samaan aikaan, ja se houkutteli paikalle 150 henkilöä. Pääpuhujaksi oli Euroopan parlamentin varapuheenjohtaja Rainer Wieland (kuvassa oikeusasiamies Diamandouroksen kanssa). Kuvassa näkyy myös Euroopan oikeusasiamiehen uusi logo.

unionin lipusta ja pyöreä muoto edustaa yhtenäisyyttä ja yhteisymmärrystä. Ympyrän sisällä olevat, kahteen suuntaan osoittavat nuolet edustavat vuorovaikutusta ja keskustelua, jotka ovat olennaisessa asemassa Euroopan oikeusasiamiehen toiminnassa. Pällekkäin asetetut nuolet muodostavat yhtäläisyysmerkin, joka symboloi yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta.

Oikeusasiamies myös järjesti aihepiirikohtaisia tapahtumia vuonna 2010 kiinnittääkseen huomiota tietyillä alueilla toteuttamiinsa toimiin. Oikeusasiamies isännöi 12. maaliskuuta Brysselissä pidettyä tapahtumaa, jonka aiheena oli "Euroopan oikeusasiamiehen uusi toimikausi – mitä on odotettavissa?" Tapahtuman tarkoituksena oli keskustella kiinnostuneiden osapuolten kanssa oikeusasiamiehen painopistealueista vuosille 2009-2014. Useiden esitelmien – joita pitivät muun muassa komission varapuheenjohtaja Maroš Šefčovič ja Euroopan parlamentin entinen puhemies Pat Cox – jälkeen kansalaiset, kansalaisjärjestöt, liike-elämän järjestöt, etujärjestöt, toimittajat ja alueelliset toimistot osallistuivat keskusteluihin ja esittivät useita käytännöllisiä ideoita, joiden avulla oikeusasiamies voi toteuttaa strategiaansa.

Oikeusasiamies järjesti yhdessä Transparency International -järjestön kanssa 28. syyskuuta – kansainvälisenä Oikeus tietää -päivänä – tapahtuman, jonka aiheena oli avoimuus EU:n tasolla ja jäsenvaltioissa. Tiedon saatavuuden puolestapuhujat ympäri maailman aloittivat kansainvälisen Oikeus tietää -päivän vuonna 2003. Oikeusasiamies myös kutsui koolle avoimuutta käsittelevän työpajan Brysseliin huhtikuussa 2010 tarkoituksenaan tuottaa käyttökelpoisia ideoita ja strategioita siitä, miten oikeusasiamies voi edistää avoimuuden periaatetta EU:n hallinnossa. Työpajan osanottajiin kuului EU:n toimielinten eläkkeelle jääneitä korkean tason virkamiehiä ja akateemisen yhteisön jäseniä. Työpajassa käytiin vilkasta keskustelua siitä, miten oikeusasiamies voi auttaa toteuttamaan avoimuuden periaatetta. Lisäksi tuotiin esiin useita ajatuksia herättäviä ja innovatiivisia ideoita tuleville vuosille. Oikeusasiamies järjesti lopuksi 10. kesäkuuta seminaarin EU:n varainhoitoa koskevasta säännöksistä. Oikeusasiamies Diamandouroksen ehdotukset EU:n varainhoitoasetuksen uudistamiseksi kattoivat seuraavat alueet: hallinnollisten rasiusten vähentäminen, maksujen viivästyminen, alihankkijoiden ja henkilöstön oikeudet,

Oikeusasiamies järjesti aihepiiriakohtaisia tapahtumia vuonna 2010 kiinnittääkseen huomiota tietyillä alueilla toteuttamiinsa toimiin. Näihin kuuluivat muun muassa oikeusasiamiehen uutta toimikautta, varainhoitoasetusta ja avoimuutta käsitelleet tapahtumat. Noin 100 henkilöä osallistui viimeksi mainittuun tapahtumaan, joka järjestettiin kansainvälisenä Oikeus tietää -päivänä. Euroopan parlamentin varapuheenjohtaja Diana Wallis toimi yhdessä Transparency International -järjestön kanssa järjestetyn tapahtuman puheenjohtajana.

perusteettomasti maksettujen summien takaisinperinnästä luopuminen, *ex gratia* -maksut hallinnollisten epäkohtien poikkeustapauksissa sekä tiedon jakaminen oikeussuojakeinoista.

Oikeusasiamies kutsuttiin ensimmäistä kertaa *Independent Accountability Mechanisms* (IAMs) -järjestön vuosikokoukseen, joka pidettiin kesäkuussa Tokiossa, Japanissa. Kokoukseen osallistui järjestön edustajia eri kansainvälisistä rahoituslaitoksista, mukaan lukien Euroopan investointipankki. Kokouksessa keskusteltiin muun muassa suhdetoiminnasta ja ympäristöön liittyvien kiistojen ratkaisemisesta. Vastuuvollisuuden ja rahoituslaitoksiin liittyvissä asioissa oikeusasiamiehen pääsihteeri Ian Harden edusti oikeusasiamiehen toimistoa CEE Bankwatch -kansalaisjärjestön Budapestissa, Unkarissa, järjestämässä tapaamisessa. Kyseisen konferenssin tarkoituksena oli yhdistää kansainvälisten rahoituslaitosten ja EU:n vastuuvollisuuden mekanismien ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjen edustajia.

Kaiken kaikkiaan vuonna 2010 oikeusasiamies esitteli työtään 40 tapahtumassa lakimiesryhmille, liikelämän järjestöille, ajatushautomaille,

kansalaisjärjestöille, alueellisten ja paikallisten hallintoviranomaisten edustajille, edunvalvojille ja etujärjestöille, tutkijoille, korkean tason poliittisille edustajille sekä valtion virkamiehille. Näitä konferensseja, seminaareja ja kokouksia järjestettiin Brysselissä, Strasbourgissa ja jäsenvaltioissa. Erityinen kohokohta vuonna 2010 oli oikeusasiamiehen vierailu Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, jossa hän piti luentosarjan oikeusasiamiehen asemasta Lissabonin sopimuksen astuttua voimaan. Oikeusasiamies Diamandouros puhui University of Manchesterissa, University of Hullissa ja University College Londonissa. Lisäksi hän osallistui Euroopan parlamentin Edinburghin tiedotustoimiston järjestämään tapahtumaan, joka käsitteli eurooppalaista kansalaisaloitetta, sekä Euroopan komission Lontoon edustuston järjestämään tapahtumaan.

Vuoden 2010 aikana henkilöstö piti yli 60 esitelmää noin 1 800 kansalaiselle eri puolilta EU:ta. Eniten vierailijoita tuli Saksasta ja seuraavaksi eniten Belgiasta ja Alankomaista. Vaikka vuosittain voidaan resurssipulan takia järjestää vain rajallinen määrä esitelmää, oikeusasiamies pyrkii mahdollisuuksien mukaan vastaamaan myöntävästi asiasta kiinnostuneiden kutsuihin ja pyyntöihin.

Suhteet toimielimiin, oikeusasiamiehiin ja muihin sidosryhmiin

Oikeusasiamiehen tärkeimpiä tiedotustoimia vuonna 2010 olivat lehdistötilaisuus hänen vuosikertomuksensa esittelemiseksi Brysselissä sekä kesäkuussa pidetty tapaaminen toimittajien kanssa, jossa käsiteltiin oikeusasiamiehen uutta toimikautta. Lisäksi oikeusasiamies Diamandouros antoi noin 40 haastattelua sanomalehtiin, radioon ja televisioon ja sähköisiin tiedotusvälineisiin. Vuoden 2010 aikana julkaistiin 24 lehdistötiedotetta, joissa käsiteltiin muun muassa oikeusasiamiehen strategiaa uudelle toimikaudelle, Euroopan parlamentin avoimuuteen liittyviä ongelmia, Euroopan petostentorjuntavirastoa, Euroopan lääkevirastoa, eurooppalaista

osa käynneistä tehtiin Luxemburgista, ja seuraavaksi eniten niitä tehtiin Ranskasta, Puolasta, Espanjasta ja Italiasta. Oikeusasiamiehen verkkosivustolla erityisen tärkeää on interaktiivinen opas, jonka tarkoitus on auttaa kantelijaa löytämään oikea elin, jonka puoleen kääntyä. Vuonna 2010 yli 19 000 henkilöä haki ja sai neuvoa oikeusasiamieheltä interaktiivisen oppaan välityksellä.

Oikeusasiamies Diamandouros palkittiin edesmenneen Puolan oikeusasiamies Janusz Kochanowskin ehdotuksesta 12. maaliskuuta Puolan tasavallan ansioritarikunnan upseeriristillä. Ristin luovutti Puolan Euroopan unionin pysyvän edustuston edustaja

Oikeusasiamies Diamandouros palkittiin Puolan tasavallan ansioritarikunnan upseeriristillä hänen pyrkimyksistään edistää ihmisoikeuksia sekä EU:ssa että EU:n ulkopuolella.

kansalaisaloitetta, komissiota koskevia maksukiistoja ja komission laiminlyöntiä tehdä vilpittöitä yhteistyötä oikeusasiamiehen kanssa. Sanomalehdissä ja sähköisissä tiedotusvälineissä julkaistiin yli 1 400 artikkelia Euroopan oikeusasiamiehen toiminnasta.

Oikeusasiamiehen uusi verkkosivusto, joka avattiin 5. tammikuuta 2009, sai uuden ulkoasun syyskuussa 2010, jotta se kuvastaisi oikeusasiamiehen toimiston uutta visuaalista ilmettä. Vuoden aikana verkkosivustoa päivitettiin jatkuvasti päätöksillä, tapausten yhteenvedoilla, lehdistötiedotteilla, tulevia tapahtumia koskevilla tiedoilla, audiovisuaalisella sisällöllä, julkaisuilla sekä muilla asiakirjoilla. Sähköinen kantelulomake suojattiin SSL-salauksella tietoturvan parantamiseksi, ja useimmille verkkosivuston sivuille lisättiin sosiaalisen median kuvakkeet. Tammikuun 1. päivästä joulukuun 31. päivään oikeusasiamiehen verkkosivustolla oli noin 305 000 yksittäistä käyntiä ja katsottuja sivuja oli noin 6,5 miljoonaa. Suurin

Jan Tombinski, joka myös isännöi Brysselissä pidettyä seremoniaa. Oikeusasiamies Diamandouros palkittiin Puolan tasavallan ansioritarikunnan upseeriristillä hänen pyrkimyksistään edistää ihmisoikeuksia sekä EU:ssa että EU:n ulkopuolella. Puolan tasavallan presidentti voi myöntää ristin muiden maiden kuin Puolan kansalaisille tai Puolan ulkopuolella asuville puolalaisille merkittävästä panoksesta Puolan ja muiden maiden sekä kansojen väliseen yhteistyöhön.

Tammikuun
1. päivästä
joulukuun
31. päivään
oikeusasiamiehen
verkkosivustolla
oli noin
305 000 yksittäistä
käyntiä ja
katsottuja sivuja oli
noin 6,5 miljoonaa.

3

Resurssit

Tässä luvussa on yleiskatsaus oikeusasiamiehen toimiston vuonna 2010 käytettävissä olleisiin resursseihin. Siinä kuvataan myös toimiston organisaatorakenne sekä toimia, joilla varmistetaan sujuva tiedonkulku henkilöstön keskuudessa ja edistetään henkilöstön ammatillisia kehittymismahdollisuuksia. Luvun toisessa osassa käsitellään oikeusasiamiehen talousarviota.

Resurssit

3.1 Henkilöstö

Jotta oikeusasiamies voisi hoitaa kunnolla tehtävät, jotka liittyvät hallinnollisia epäkohtia koskevien kantelujen käsittelyyn 23:lla perussopimuksen kielellä ja kansalaisten tietojen kartuttamiseen oikeusasiamiehen työstä, toimistolla on pätevä ja kielitaitoinen henkilöstö. Säännölliset henkilöstötapaamiset sekä jokavuotiset henkilöstön retriitit auttavat pitämään henkilöstön ajan tasalla toimiston kehityksessä ja kannustavat henkilöstöä pohtimaan, miten heidän työnsä edistää toimiston tavoitteiden saavuttamista.

Henkilöstön retriitit ja henkilöstötapaamiset

Euroopan oikeusasiamiehen henkilöstön retriitit ovat olennainen osa oikeusasiamiehen toimiston strategista suunnittelutyötä. Erityisesti ne antavat inspiraatiota ja hyödyllistä osviittaa käytäntöjen suunnitteluun. Jokavuotisissa retriiteissä toimiston henkilökunnalla ja harjoittelijoilla on tilaisuus pohtia ja jakaa näkemyksiään suoraan oikeusasiamiehen työhön ja toimintaan liittyvistä aiheista. Tarkoituksena on parantaa ja vahvistaa ymmärrystä toimiston arvoista ja tehtävästä sekä osallistua niiden toteutuksen tehostamiseen.

Vuoden 2010 retriitti järjestettiin 24.-26. helmikuuta, ja siinä keskityttiin aiheeseen "Euroopan oikeusasiamiehen visio seuraavalle viidelle vuodelle".

Vuoden 2010 retriitti järjestettiin 24.-26. helmikuuta, ja siinä keskityttiin aiheeseen "Euroopan oikeusasiamiehen visio seuraavalle viidelle vuodelle". Retriitin aikana käydyissä keskusteluissa

Henkilöstöä kutsutaan säännöllisesti koolle tarkoituksena taata sujuva tiedonkulku henkilöstölle ja edistää sen ammatillisia kehittymismahdollisuuksia. Oikeusasiamiehen henkilöstö tapasi Strasbourgissa heinäkuussa sekä joulukuussa kuullakseen viimeisimmistä kehityksistä hallinnon, oikeuden ja menettelytapojen aloilla. Vuonna 2010 ennen toista tapaamista henkilöstölle esiteltiin komission yhtenäismarkkinoihin liittyviä neuvontapalveluja koskeva toimintasuunnitelma.

oli tarkoitus osallistua Euroopan oikeusasiamiehen strategian valmisteluun uudelle toimikaudelle.

Henkilöstöä kutsutaan säännöllisesti koolle tarkoituksena taata sujuva tiedonkulku henkilöstölle ja edistää sen ammatillisia kehitysmahdollisuuksia.

Auttaakseen henkilöstöä pysymään ajan tasalla EU:n muiden toimielinten kehityksessä oikeusasiamies kutsuu ulkopuolisia puhujia pitämään esitelmiä ajankohtaisista aiheista. Euroopan komission pääsihteeristön sääntelyn parantamisesta ja institutionaalisista kysymyksistä vastaava johtaja Jens Nymand-Christensen päivitti 20. päivänä huhtikuuta oikeusasiamiehen oikeudellista osastoa "EU Pilot"-hankkeen kehityksestä. "EU Pilot"-hankkeen tarkoituksena on varmistaa, että jäsenvaltiot toimeenpanevat EU:n lainsäädännön tehokkaasti ja että kantelut ratkaistaan nopeasti. Sisämarkkinoiden ja palvelujen pääosaston sisämarkkinapolitiikasta vastaava johtaja Emer Daly ja yhtenäismarkkinoihin liittyviä neuvontapalveluja koskevan työryhmän projektijohtaja Cristina Giménez-Estol pitivät 9. joulukuuta oikeusasiamiehen henkilöstölle esitelmän komission yhtenäismarkkinoihin liittyviä neuvontapalveluja koskevasta toimintasuunnitelmasta. Lisäksi ammatillisten kehitysmahdollisuuksien edistämiseksi Strasbourgissa järjestettiin koulutustilaisuuksia Lissabonin sopimuksesta, selkokielisyydestä ja mielikuvakarttojen tekemisestä.

Oikeusasiamies ja toimiston henkilöstö

Oikeusasiamiehen toimiston henkilöstösuunnitelma sisälsi 63 virkaa vuonna 2010. Vuoden 2010 lopussa oikeusasiamiehen toimiston organisaatorakenne oli seuraava:

Euroopan oikeusasiamies: P. Nikiforos Diamandouros

Oikeusasiamiehen kabinetti

Kabinettipäällikkö:
Zina Assimakopoulou

Pääsihteeristö

Pääsihteeri:
Ian Harden

Oikeudellinen osasto

Oikeudellisen osaston johtaja:
João Sant'Anna

Oikeudellinen yksikkö A

Yksikön päällikkö:
Gerhard Grill

Oikeudellinen yksikkö B

Yksikön päällikkö:
Peter Bonnor

Oikeudellinen yksikkö C

Yksikön päällikkö:
Marta Hirsch-Ziemińska

Oikeudellinen yksikkö D

Yksikön päällikkö:
Fergal Ó Regan

Resurssit

Kirjaamo

Kirjaamon päällikkö:
Peter Bonnor

Hallinto- ja talousosasto

Hallinto- ja talousosaston päällikkö
(virkaa toimittava):
João Sant'Anna

Hallinto- ja henkilöstöyksikkö

Yksikön päällikkö:
Alessandro Del Bon

Talousarvio- ja varainhoitoyksikkö

Yksikön päällikkö:
Loïc Julien

Viestintäyksikkö

Yksikön päällikkö:
Ben Hagard

Media-, yritys- ja siviiliyhteiskuntayksikkö

Yksikön päällikkö:
Rosita Agnew

Euroopan oikeusasiamiehen tietosuojavastaava on Loïc Julien.

Täydellinen ja säännöllisesti päivitettävä henkilöstöluettelo sekä yksityiskohtaista tietoa oikeusasiamiehen toimiston organisaatorakenteesta ja kunkin osaston tehtävistä on saatavissa oikeusasiamiehen verkkosivustolla (<http://www.ombudsman.europa.eu>) 23 kielellä. Ota yhteyttä oikeusasiamiehen toimistoon, jos haluat, että sinulle lähetetään tulostettu henkilöstöluettelo.

3.2 Talousarvio

Vuoden 2010 talousarvio

Oikeusasiamiehen talousarvio on ollut itsenäinen pääluokka Euroopan unionin talousarviossa 1. tammikuuta 2000 alkaen (nykyisin pääluokka VIII)¹. Talousarvio jakautuu kolmeen osastoon. Osastoon 1 sisältyvät palkat, korvaukset ja muut henkilöstöön liittyvät kustannukset. Osastoon 2 sisältyvät kiinteistöt, kalustot, tarvikkeet ja sekalaiset käyttömenot, ja osastoon 3 sisältyvät toimiston yleisestä toiminnasta aiheutuvat menot.

Talousarviomäärärahat vuonna 2010 olivat 9 332 275 EUR.

Toimielinten välinen yhteistyö

Resurssien mahdollisimman tehokkaan käytön varmistamiseksi ja tarpeettomien henkilöstöä koskevien päällekkäisyyksien välttämiseksi oikeusasiamies pyrkii mahdollisuuksien mukaan tekemään yhteistyötä muiden EU:n toimielinten kanssa. Vaikka muiden elinten palvelut luonnollisesti laskutetaan Euroopan oikeusasiamieheltä, yhteistyö on tuonut merkittäviä säästöjä EU:n talousarviossa. Oikeusasiamiehen yhteistyökumppaneita ovat erityisesti:

- Euroopan parlamentti, joka tarjoaa oikeusasiamiehelle sisäiseen tilintarkastukseen ja kirjanpitoon liittyviä palveluja sekä teknisiä palveluja monilla alueilla, mukaan luettuina kiinteistöt, tietotekniikka, viestintä, lääkäripalvelut, koulutus, kääntäminen ja tulkkaus;
- Euroopan unionin julkaisutoimisto, joka tarjoaa toimistolle apua erilaisissa julkaisuihin liittyvissä asioissa;

1. Neuvoston asetus (EY, EHTY, Euratom) N:o 2673/1999, annettu 13 päivänä joulukuuta 1999, 21 päivänä joulukuuta 1977 annetun Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavan varainhoitoasetuksen muuttamisesta, EYVL 1999 L 326, s. 1.

- Euroopan unionin elinten käännöskeskus, jossa tehdään paljon oikeusasiamiehen kansalaisia palvelevassa työssä tarvittavia käännöksiä.

Talousarvion valvonta

Tehokkaan varainhoidon varmistamiseksi oikeusasiamiehen sisäinen tarkastaja, Robert Galvin, tarkastaa määräajoin toimiston sisäiset valvontajärjestelmät ja sen varainkäytön.

Kuten muidenkin EU:n toimielinten tilit, oikeusasiamiehen toimiston tilit tarkastaa Euroopan tilintarkastustuomioistuin.

Miten otat yhteyttä Euroopan oikeusasiamieheen

Kirjoita

Euroopan oikeusasiamies
1 avenue du Président Robert Schuman
CS 30403
F - 67001 Strasbourg Cedex

Soita

+33 (0)3 88 17 23 13

Faksaa

+33 (0)3 88 17 90 62

Lähetä sähköpostia

eo@ombudsman.europa.eu

Verkkosivusto

<http://www.ombudsman.europa.eu>

Jos tarvitset tavallista suuremman tekstikoon tästä julkaisusta, ota yhteys Euroopan oikeusasiamiehen toimistoon. Pyrimme pyydettyä toimittamaan myös ääniversion.

Tämä vuosikertomus on julkaistu Internetissä osoitteessa:

<http://www.ombudsman.europa.eu>

© Euroopan unioni, 2011

Kaikki valokuvat © Euroopan unioni, ellei toisin mainittu.

Tekstin jäljentäminen opetustarkoituksiin ja ei-kaupallisiin tarkoituksiin on sallittua, kunhan lähde mainitaan.

Ulkoasu ja painatus: Rosendahls - Schultz Grafisk, Albertslund, Tanska, ja EntenEller A/S, Valby, Tanska.

Laadittu FrutigerNext- ja Palatino-kirjasinlajeilla.

Printed in Luxembourg

ISBN 978-92-9212-260-7 . ISSN 1680-3833 . doi:10.2869/32431 . QK-AA-11-001-FI-C

Julkaisutoimisto

Mixed Sources
Product group from well-managed
forests and other controlled sources

Cert no. EUF-COC-051203
www.fsc.org
© 1996 Forest Stewardship Council